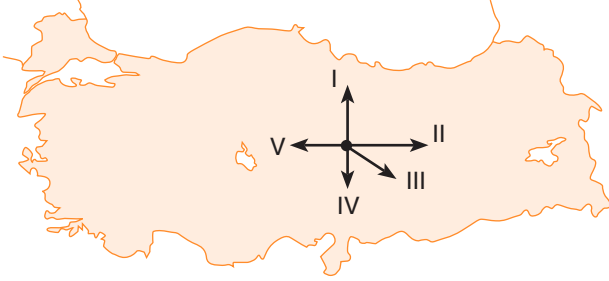


1.



21 Haziran tarihinde kuzey yarım kürede yaz başlangıcıdır. Kuzeye gidildikçe gündüz süreleri uzamaktadır. Bu nedenle güney kelimesi cepte çünkü gündüzler kısalmıştır. Yerel saatin ileri olduğu yer ise doğuda yer alır. Bu da ikinci kelimeyi bize verir yani doğuya gitmiştir. O zaman demek ki güneydoğu yönünde gitmişlerdir. Yani cevabımız 3 numaralı olacaktır. Kemal Sunal'ı rahmetle anar, Malatyalı olduğunu hatırlatmak isterim.

CEVAP: C

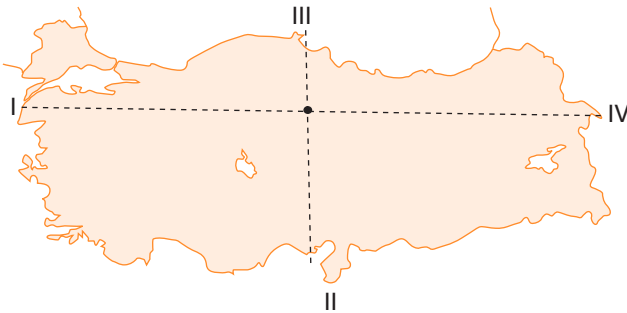
2. G-8 topluluğunda; ABD, Almanya, Japonya, Fransa, Rusya, Kanada, İtalya ve Birleşik Krallık yer almaktadır.

CEVAP: D

3. Neresi daha sıcak ise kalıcı kar alt sınırı o kadar yüksek olur. Ekvatordan kutuplara gidildikçe kalıcı kar alt sınırı rakım olarak alçalır alçalır ve kıyı çizgisine iner. Yani ekvatora yaklaştıkça kalıcı kar alt sınırı daha yüksektedir. Bu sebepten ülkemizde de güney bölgelerde kalıcı kar alt sınırı daha yüksekte olur canım kardeşim.

CEVAP: A

4.



Yaklaşık aynı boylamlar üzerinde olan III. ve II. numaralı merkezlerin yerel saatlerinde fazla fark yoktur. Boylam dereceleri arasındaki fark arttıkça (yani doğudan batıya doğru gittikçe) yerel saat farkı artar. Ramazanda iftarı senden önce açan şehir, senden daha doğuda olan şehir değil mi dostum:D

CEVAP: D

5. Jeopolitik olarak değişkenlik göstermeyen unsurlar;

- Coğrafi Konum
- İklim
- Yer Şekilleri
- Jeolojik ve jeomorfolojik unsurlar

CEVAP: E

6. Kapıkule en işlek sınır kapımızdır fakat Bulgaristan ile olan sınırimızdadır.

CEVAP: A

7. Tarım ürünlerinin olgunlaşması için yeterli sıcaklık koşullarının bulunması gerekir. Kuzey yarım kürede bulunan ülkemizin dağların güney yamaçlarındaki ürünler, kuzey yamaçlarındaki ürünlerden daha erken olgunlaşmaktadır. Çünkü bakı etkisi nedeniyle dağların güney yamaçları kuzey yamaçlarından daha fazla ısınır.

CEVAP: B

8.



Haziran'da güneyden kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzar. II. numaralı merkezdeki gündüz süresi V. numaralı merkezden daha uzun değil eşittir. Çünkü ikisi de aynı enlem üzerinde yer almaktadır.

CEVAP: D

9. Kış mevsiminde Karadeniz dağlarının güney yamaçlarının kuzey yamaçlarından soğuk olması, bakı ve enlem etkisiyle uyuşmaz. Denizellik ve fön rüzgarlarının etkisi, özellikle Doğu Karadeniz'de bu duruma neden olmaktadır.

**CEVAP: E**

10. Jeopolitik ve jeostratejik önem ülkelerin değerli kaynaklara sahip olması veya bu tür kaynaklara komşu olması nedeniyle artar. Avrupa ülkelerinin enerji kaynaklarına olan ihtiyacı ve Türkiye'nin Ortadoğu ve Hazar doğalgaz ve petrol yataklarına komşu olması ülkemizin önemini arttırmıştır.

**CEVAP: B**

11. Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması Orta Kuşakta yer almanın bir sonucudur. O nedenle Türkiye Güney Yarım Küre'de yer alsa da bu durum değişmez.

**CEVAP: A**

12. Türkiye'nin Kuzey yarım kürede olduğunu;

- Türkiye'de yıl içerisinde gölge boyları asla sıfır olmaz. (Dönenceler dışında olduğunu gösterir.)
- Ülkede dört mevsim yaşanır.(Orta kuşakta yer aldığını gösterir.)
- Meridyenler arası süre farkı her yerde aynıken, mesafelerin kuzeye doğru daralması.(Dünya'nın şeklinin sonucudur ve Kuzey yarım kürede mesafeler kuzeye doğru gidildikçe daralır.)
- Kuzey sektörlü rüzgarların soğutucu etki yaratması. (Kuzey yarım kürede olduğunu gösterir.)

Görüldüğü üzere KYK'de olduğumuzu III. ve IV. numaralı öncüllerden anlayabildik güzel kardeşim.

**CEVAP: E**

13. Yağışın mevsimlere dağılışı, yükselti, yer şekilleri, kara ve denizlerin dağılışı, maden yatakları gibi coğrafi unsurlar üzerinde enlemin etkisi bulunmaz. Yani dostum sorumuza gelirsek yağışın mevsimlere göre dağılışı, iklim ve hava kütlelerinin etkisinden kaynaklanır.

**CEVAP: E**

14. Gece süresinin gündüz süresinden uzun olduğunu fark etmiştir: gece süresi, 23 Eylül'den 21 Mart'a kadar gündüz süresinden uzundur. Türkiye, 21 Aralık'ta en uzun geceyi yaşadktan sonra geceler kısaltmaya başlar, 21 Mart'ta eşitleninceye kadar gece süresi gündüz süresinden daha uzundur. Döndükleri tarih o nedenle 22 Aralık ile 20 Mart arası bir tarih olacaktır.

**CEVAP: A**

15. 21 Haziran'da Sivas'taki gündüz uzunluğunun Muğla'dan daha fazla olması. (21 Haziran'da yüksek enlem derecesi olan merkezde gündüz süresi uzundur.) Adana'daki bir tarım ürününün Sinop'tan daha önce olgunlaşması. Ülkemizde güney enlemleri ekvatora daha yakındır ve tarım ürünleri daha çabuk olgunlaşır.)

Antalya'daki deniz tuzluluğunun İstanbul'dan fazla olması. (Ülkemizde güney enlemlerindeki denizlerde sıcaklık fazla olduğu için buharlaşma ve dolayısıyla tuzluluk fazladır.) Erzurum'un yağışlarının Karaman'dan fazla olması. (Bu iki şehir arasındaki yağış farklılığı yükseltiye bağlıdır.)

Artvin'de bitki tür ve çeşitliliğinin Konya'dan daha fazla olması. (Artvin Konya'dan daha kuzey enlemlerdedir. Ancak serin bir iklime sahip olan Artvin'de, yükselti ve yağış faktörleri nedeniyle bitki türü daha fazladır.)

**CEVAP: D**

16. Türkiye'de batıdan doğuya iklim ve bitki örtüsü değişikliği matematik konumla açıklanamaz. İklim ve bitki örtülerini çok çeşitli faktörler oluşturmuştur.

**CEVAP: C**

17. Bir şehrin doğusu ve batısı arasındaki zaman farkının fazla olması için doğu-batı yönlü genişliğinin fazla olması gerekir, değil mi güzel kardeşim? Doğu-batı yönünde en fazla genişliğe sahip ilimiz ise güzel ilimiz Antalya'dır.

**CEVAP: C**

1. Türkiye; Kuzey Yarım Kürede yer alır.
- Kuzeye gidildikçe sıcaklık ve çizgisel hız azalır.
  - Kuzeye gidildikçe yer çekimi artar, gölge boyu uzar.
  - Kuzeye doğru gidildikçe gece-gündüz süre farkı, alacakaranlık, tan ve gurup süresi uzar.
  - Kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının tutulma oranı artar.

Tutulma oranının en fazla olması demek güneş ışınlarının en eğik açılarla alınması ve gölge boyunun en kısa olması demektir. Bundan dolayı en kuzeyde yer alan nokta cevap olacaktır.

**Cevap: A**

2. Soru Türkiye'nin kısaca GYK'de orta kuşakta yer almasını durumunda hangisi yaşanır diyor. Bakı yönü Kuzey olur ve en kısa gündüzün yaşandığı tarih haziran ayı olacaktır. Bu iki durum şuan yaşadığımız durumlardan farklı olacaktır.

**Cevap: C**

3. Güneyden Kuzeye gidildikçe;
- Güneş ışınlarının düşme açısı daralır.
    - Gölge boyu uzar
    - Yer çekimi artar.
  - Sıcaklık kademeli olarak azalır,
  - Denizlerin tuzluluk oranları azalır.
  - Gurup, tan, şafak ve alacakaranlık süresini uzar.
  - Gece ile gündüz arasındaki zaman farkı artar.
  - Kalıcı kar sınırı alt sınırı alçalır.

**Cevap: D**

4. Akçalı dağlarının güney yamaçlarında bitkilerin daha erken tomurcuklanması ülkemizin KYK'de yengeç dönencesi dışında yer almasının sonucudur. Yani "Bakı" etkisidir. O nedenle özel konum ile değil matematik konum ile ilgilidir.

**Cevap: C**

5. Su sorunu daha çok Fırat ve Dicle nehirlerinin kullanım hakları ve yapılarına istinaden Suriye ve güneyindeki ülkeler ile yaşadığımız problemler arasında yer almaktadır.

**Cevap: B**

6. Aynı anda farklı iklim tiplerinin görülmesinin etkisi olsa da diğerlerine göre oldukça azdır.

**Cevap: D**

7. Güneyden kuzeye doğru gidildikçe enleme bağlı olarak sıcaklığın azalması gerekir ancak burada tam tersi şekilde sıcaklık artışı söz konusu. O nedenle enlem etkisi ile çelişmektedir. Boylamların da zaten sıcaklar üzerinde herhangi bir etkisi yoktur dostum. Bu durumu ise ancak denizellik ve yükselti ile açıklamak mümkündür. O nedenle cevabımız yalnız II olacaktır.

**CEVAP: B**

8. Sıcaklık artmasına bağlı olarak yer çekimi azalmıştır. 21 Haziran en uzun gündüzler ve en kısa geceler Sinop'ta yaşanır. O nedenle güneye doğru gece süresi uzamış ve tan süresi azalmıştır. Ayrıca Dünya'nın şeklinden dolayı paralel dairelerinin uzunlukları ekvatora doğru uzar. Ancak güneş ışınlarının aldıkları yol kutuplara doğru artar. O nedenle Sinop cezaevlerinde yatmış, Cumhuriyetin onuncu yıldönümü dolayısıyla çıkarılan af yasasıyla özgürlüğüne kavuşan şairi andığımız bu sorumuzun cevabı E şıkkı olacaktır.

**CEVAP: E**

9. Petrol ve doğal gaz boru hatlarının geçiş güzergahında bulunması özel konumun sonucudur.

**Cevap: B**

## 10. Enlemin etkileri;

- İklimi, güneş ışınlarının düşme açısını,
- Sıcaklık dağılışını,
- Denizlerin tuzluluk oranlarını,
- Gurup, tan, şafak ve alacakaranlık süresini,
- Gece ile gündüz arasındaki zaman farkını,
- Kalıcı kar sınırı, yükselti, yerleşme ve tarım üst sınırını,
- Bitki örtüsü çeşitliliğini etkiler.

Yerel saatler enlemden ziyade boylamlarla ilgilidir. Aynı boylam üzerinde yer alan noktaların ortak özellikleri arasında yer alır.

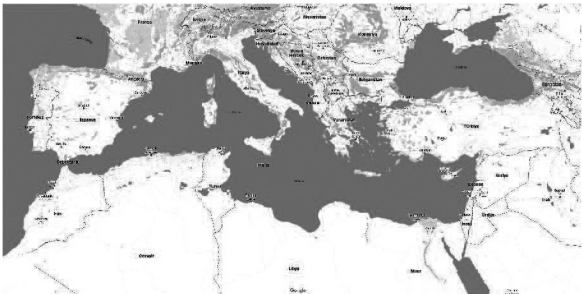
Cevap: E

11. 21 Haziran tarihinde kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzar. Yerel saat ise doğuda daima daha ileridir. Ağustos ayında gittiği yerde gündüz süresi daha kısa yani: Güney
- Yerel saat daha ileri yani: Doğu
- O zaman demek ki Samet güneydoğu yönüne hareket etmiştir.

Cevap: C

12. Mavi vatan teorisi ve petrol doğal gaz araması ile Akdeniz'in ülkemiz için önemi arttı. Akdenize kıyısı olan ülkeleri o nedenle bilmekte yarar var. Ürdün'ün Akdeniz'e kıyısı yoktur.

Akdeniz haritası



Cevap: D

13. Eğer bu çözümü okuyorsan bu soruda cevabı III yaptığına eminim:). Peki batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti artar ve yükselti arttıkça da sıcaklık kıdemli olarak azalır. Ancak verilen 3 ilin tamamında da karasallık hakim olduğu için karasallığı alamayız.

Cevap: E

14. Türkiye 26-45 Doğu boylamları ve 36-42 Kuzey enlemleri arasında yer alır. O nedenle 41 Kuzey -42 Doğu sınırlarımızın içerisinde yer alır.

Cevap: C

15. 21 Haziran'da yaşanan gündüz veya gece süresi ile Cisimlerin gölge yönünün daima kuzey olması bulunduğumuz yarım kürelerle ilgili bilgi verir.

Cevap: C

16. Çanakkale ve Erzurum ortalama aynı enlemler üzerinde yer alır. Meridyen dereceleri batıda 26 ile başlayıp Doğu'da 45 ile son bulur. O nedenle meridyen derecelerinin büyüdüğünü gözlemler.

Cevap: D

1. I. Ardahan'da Güneş'in Samsun'dan önce doğması (Boylam)
- II. Antalya'da çizgisel hızın fazla olması (Enlem)
- III. 21 Haziran tarihinde kuzeydeki merkezlerde Güneş'in erken doğması (Enlem)
- IV. Meridyenler arası mesafenin Muğla'dan Düzce'ye doğru azalması (Boylam)

Cevap: E

2. Gittiği kentte gündüz süresinin İzmir'den daha uzun olduğunu yani: Kuzey
- Güneşin daha erken battığını yani: Doğu
- O zaman bu kişi kuzeydoğuya doğru gitmiştir.

Cevap: A

3. Değişmesi uzun süre alan unsurlar;
  - Ülkenin coğrafi şekli (ada, yarımada devleti)
  - Coğrafi konumu
  - Stratejik kaynakları
  - Jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri
  - Su ve iklim koşullarıdır.

Cevap: C

4. 21 Haziran tarihinde Türkiye'de en uzun gündüzler yaşandıktan sonra gündüz süresi kademeli 21 Aralık tarihine kadar azalır. 21 Aralıktan sonra da gündüzler uzamaya başlar. Soruda gündüzlerin gecelerden uzun olduğunu yani yaz aylarında olduğunu ve gecelerin kısaltmaya devam ettiğini yani 21 Mart ile 21 Haziran arasında bir tarihi vurgulamaktadır.

Cevap: B

5. Türkiye jeopolitiğini daha az etkileyen unsurlardan biri de gece gündüz süre farkının fazla olmasıdır.

Cevap: B

6. Soruda hangi iki il doğu batı yönünde birbirine en uzaktır diye sormakta.
- Siirt ve Burdur bu anlamda birbirine en uzak iki nokta olacaktır.

Cevap: D

7. Bakı yönünün sürekli güney olması ülkemizin orta kuşakta yer almasının sonucudur.

Cevap: D

8. Gece ile gündüz arasındaki zaman farkının aynı olması aynı enlem derecesine sahip olduğunun göstergesidir.

Cevap: B

9. Aynı boylamda yer alan merkezlerde:
  - Yerel saat,
  - Öğle vakti,
  - Gün içinde gölge boylarının en kısa olduğu an,
  - Başlangıç meridyeni ile aralarında zaman farkı,
  - Saat dilimi aynıdır.

Başlangıç meridyeni ile aralarında zaman farkı ve açılal uzaklıkları aynı olsa da mesafe farklıdır. Sebabi ise kuzeye doğru gidildikçe boylamların birbirine yaklaşması ve kutuplarda birleşmesidir.

Cevap: D

10. Jeolojik yapı geçmiş oluşum dönemleri ile ilgilidir ve jeopolitik bir güç unsuru değildir.

**Cevap: B**

11. Dört mevsim hem kuzey hem de Güney Yarım Kürede görülen bir durumdur. O nedenle KYK yer almasının sonuçları arasında gösterilemez.

**Cevap: E**

12. Türkiye orta kuşakta yer alır:  
Akdeniz iklimi etkilidir. (Ilıman iklimler)  
Batı rüzgârlarının etkisindedir.  
Cephe yağışları görülmektedir.  
Dört mevsim belirgin bir şekilde yaşanır. (Yıllık sıcaklık farkı fazladır.)  
21 Haziran tarihinde en uzun gündüzü yaşayan merkezler kutuplara en yakın olanlardır. O nedenle bu durum orta kuşakta olduğumuzu kanıtlamaz.

**Cevap: A**

13. İpsala Yunanistan ile sınır kapımızdır.

**Cevap: A**

14. Doğrudan İlgilendiren Sorunlar;

Irak Sorunu

Batı Trakya Sorunu

Fır Hattı

Avrupa'da Yaşayan Türkler

Ege Denizi'ndeki

Kıta Sahanelığı Sorunu

Suriye Sorunu (Su ve İç Karışıklıklar)

Ermeni Sorunu

Kıbrıs Sorunu

Filistin sorunu ise doğrudan değil dolaylı sorunlarımızdan biridir.

**Cevap: B**

TASARI & DEV KADRO

15. Sosyokültürel değerler

Politik değerler

Bilimsel ve teknolojik değerler

Askerî ve ekonomik değerler değişen unsurlardır.

**Cevap: B**

16. Güney Afrika günümüzde Türk kültürünün yayıldığı sahalar arasında yer almaz.

**Cevap: A**

1. Ülkemiz yüksek ve engebeli olduğu için akarsularımız denge profiline ulaşamamıştır. Ancak denge profiline yaklaşanlar vardır; Bartın çayı gibi. Sorumuza baktığımızda ise V numara ile işaretlenen saha Ege bölgesidir. Yükseltisi azdır ve yer şekilleri daha sadedir. Burada akarsuların aşındırma gücü düşük olduğu için çentik vadi oluşturamazlar ve geniş tabanlı vadilerden menderesler çizerek akarlar. Hidroelektrik potansiyelleri ise oldukça düşüktür.

CEVAP: E

2. Debi kavramının ne olduğunu kitap tanımlarından uzaklaşarak birlikte anlayalım. Debiyi akarsuyun yıl içinde taşıdığı su miktarı olarak düşünebiliriz. Yağış arttıkça akarsuyun taşıdığı su miktarı da artar, su miktarı arttıkça da akarsuyun debisi artar. Debiyi ise en çok akarsuyun bulunduğu bölgenin iklim özellikleri etkiler. Sorumuza baktığımızda Manavgat çayı hariç diğer akarsuların debisinin iklime bağlılığı fazladır. Manavgat çayı ise yağış dışında karstik kaynaklardan da beslendiği için debisi yıl içinde bariz bir değişiklik göstermez.

CEVAP: C

3. Heyelan olayının Karadeniz Bölgesinde görülme ihtimalinin daha fazla olduğunu biliyoruz. Çünkü burada eğim ve engebe fazladır, killi toprak yapısı yağışların etkisiyle suya doyar ve kütle hareketinin olma ihtimali artar. Bitki örtüsünün heyelanı engelleyemediğini de unutmayalım lütfen! Şimdi heyelan set göllerimizi birlikte hatırlayalım: Yedigöller, Sülük, Abant, Borabay, Zinav, Sera ve Tortum gölleri, heyelan set göllerimizdir. Soruda verdiğimiz Terkos Gölü ise dalga biriktirme şekli olan kıyı set gölüdür.

CEVAP: E

4. Muğla'da bulunan ve kırıklı bir dağ olan Menteşe Dağı kıyıya paralel uzanır. Yamaç yağışlarının etkisiyle aynı enlem, yükselti ve iklim alanına sahip olduğu illerden bile daha fazla yağış alır.

CEVAP: B

5. D seçeneğinde verilen faktör enlem (mutlak konum) ile açıklanmaktadır. Enleme göre güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklık değerleri de düşmektedir. Böylece Karadeniz Bölgesinde denize girme süresi daha kısa olur. Verilen diğer seçenekler yer şekillerinin yani özel konumun etkisi ile açıklanır.

CEVAP: D

6. Ülkemizde İç Anadolu Bölgesi'nde kar erimelerine bağlı olarak ilkbahar aylarında konveksiyonel yağışlar görülür. Bu yağışlar kırkikinci yağışları olarak da bilinir ve ani yağışlardır. O halde haritamızda II numara ile gösterilen yerdeki akarsular sel rejimli akarsulardır diyebiliriz.

CEVAP: B

7. Çankırı'daki Tuz Mağarası ve Tuz Gölü'nden yola çıkacak cevabımız için rahatlıkla Ankara ve çevresi diyebiliriz.

CEVAP: A

8. Güzel kardeşim, bildiğin gibi yükseltisi batıdan doğuya doğru artan ve oldukça engebeli yer şekillerine sahip olan güzel bir ülkemiz var. Hidroelektrik potansiyelimiz de akarsularımızın akış hızının fazla olması sebebi ile fazladır ve bundan elektrik enerjisi elde ederiz. Bu bizim için oldukça iyi bir avantajdır. Engebeye bağlı olarak bazı yörelerde (Doğu Karadeniz gibi) tarım alanlarımız dar ve parçalıdır. Ayrıca eğim ve engebeden dolayı Doğu Karadeniz'de heyelan olayları da fazladır. Dağlarımız doğu-batı yönlü uzandığı için kuzey-güney yönlü yol yapım maliyetleri fazladır. Son olarak da güzel kardeşim, kurak bölgelerimizde erozyona maruz kalan topraklarımız fazladır.

Cevap: E



9. Toroslar, Akdeniz kıyı şeridine yakın ve paralel uzanan dağ sistemimizdir. Gel, birlikte değerlendirelim bu durumu. Dağların kıyı şeridine yakın olmasından dolayı falez oluşumu kolaylaşır (Falezin olduğu yerde delta olmaz.) Akdeniz iklimi yayılım alanı daralır, denizellik iç kesimlere giremez ve kıta sahanlığı dardır. Toroslar doğu-batı yönlü uzandığından kuzey-güney yönlü ulaşım geçitlerle sağlanır.

**Cevap: B**

10. Yüz ölçümü en büyük olan platomuz Yozgat ilindedir ve çiçeğim, tahmin edersin ki Yozgat Ankara-Sivas güzergahındadır. Platomuzun ismi ise Bozok platosudur.

**CEVAP: A**

11. Mercanlı kıyılar daha çok ekvatora yakın bölgelerde görülür. Ülkemizde görülmez.

**CEVAP: D**

12. Ülkemiz orta enlemlerde yer aldığı için buzulların etkisi sınırlıdır. Buzul şekillerinin görüldüğü yükselti 2200-2300 metrelere kadar inemez. Ege bölgesindeki dağlarda yükselti bu kadar olmadığı için cevabımız A seçeneğidir.

**CEVAP: A**

13. Sorumuzu açıklamadan önce küçük bir hatırlatma yapalım. En fazla delta ovaları bulunan bölgemiz Ege bölgesidir. Sebebi ise dağların kıyıya dik uzanması ve girinti çıkıntılar ile delta oluşumu için korunaklı alan oluşmasıdır. Senden ricam, neden Ege'de delta oluşumu fazla diye sorulursa sakin dağların kırıklı olması cevabını verme! Şimdi sorumuza dönelim. Balat, Selçuk, Menemen ve Dikili, Ege bölgemizdeki delta ovalarımızdır. Suluova ise tektonik bir ovadır.

**CEVAP: E**

14. Ülkemizin 36-42 kuzey enlemleri ile orta kuşakta olduğunu bildiğinizi düşünüyorum. Orta kuşak ülkesi olmamız sebebi ile de ülkemizde cephesel yağışlar görülür. (mutlak konum çiçeğim) Ülkemizde görülen en fazla yağış çeşidi de cephesel yağışlardır. Verilen diğer seçeneklerde dağların uzanış doğrultusu etkilidir. Daha önceki sorularımda açıkladım.

**CEVAP: C**

15. Rakım kavramının deniz seviyesine olan yükseklik olduğunu biliyoruz. O halde verilen seçeneklerde yükseltisi en fazla olanı aramalıyız. Çeldirici olarak Iğdır Ovası gelebilir fakat Iğdır Ovası Anadolu'nun oluşum sürecinde kırılmaya uğramıştır ve çevresine göre alçakta kalmaktadır.(Mikroklima etkisi ile pamuk tarımı yapılabileceğini de unutmayalım iki gözüm). Verilen seçeneklerde en yüksek kesim Kars platosudur ve rakımı en fazladır.

**CEVAP: C**

16. Ege bölgesinde dağlar kıyıya dik uzandığı için iç kesimlere ulaşım maliyeti düşüktür. IV numara ile verilen alan, GDA bölgesidir ve en düz bölgemizdir. Bölge içerisindeki ulaşım maliyeti de düşüktür.

**CEVAP: E**

17. Sıcak su kaynakları, horst ve grabenler, tektonik ovalar, volkanik dağlar (dolayısıyla volkanik aktiviteler) fay hatları ile paralellik gösterir. Çeldirici olarak Ege'de fay hatları bulunduğu için akarsuların çizdiği menderesler de bununla paralellik gösterir diye düşünülebilir fakat ben olsam öyle düşünmem. Çünkü akarsular yer şekillerine bağlı olarak menderesler çizerek akar güzel kardeşim.

**CEVAP: E**

18. En engebeli, dağlık bölümümüz Doğu Karadeniz'dir. Ordu, Doğu Karadeniz illerimizdendir. Bu engebeye bağlı olarak sanayi gelişemez ve insanlar doğal olarak hayvancılık, tarım gibi ekonomik faaliyetlere yönelirler. 2019 TÜİK verilerine göre arıcılık faaliyetlerinde 1. olan ilimiz, Ordu'dur. Arıcılık faaliyetleri için bitki örtüsünün en önemli faktör olduğunu unutmayalım.

**CEVAP: D**



1. Delta oluşumu için gerekli şartlar; şelf alanı geniş olması, akarsuyun döküldüğü ağız kısmında korunaklı alan olması ve akarsuyun taşıdığı alüvyal miktarı bol olmasıdır. Ancak akarsuyun döküldüğü ağız kısmında akıntı olursa mevcut akıntı akarsuyun birikim yapmasını engeller hocam.

CEVAP: E

2. Bursa = Dağ eteği ovasıdır  
Muğla = Karstik ova (polye)  
Silifke = Göksu nehrinin oluşturduğu delta ovasıdır.  
Bakırçay = Grabendir.

CEVAP: E

3. Marmara Bölgesi'nin Karadeniz kıyı kuşağında boyuna kıyı tipi görülmektedir. Yani I. numara ile gösterilen alanda boyuna kıyı tipi görülür. IV numara ile gösterilen Ardahan platosu, en çok yağışını yaz ayında alır. III numara ile gösterilen alan Menteşe yöresidir ve arıcılık (çam balı) faaliyeti yaygındır. IV ve V numaralı (Hakkari yöresinde çiçek balı) alanlarda da arıcılık faaliyeti yapılmaktadır. Arıcılık için önemli olan etkenin bitki örtüsü olduğunu söylemiştim. Rize ilimizde de Anzer balı üretilmektedir. I. II. ve III. deki sahalar eski masif kütellerdir, bu bilgimizde doğru. Masif arazilerde deprem riski azdır fakat hiç deprem olmaz diyemeyiz. E seçeneğimizde verilen bilgi yanlıştır.

CEVAP: E

4. I. numaralı bölümde taş kömürü çıkarılmaktadır ve demir-çelik fabrikalarımız vardır. Ayrıca taş kömüründen elektrik enerjisi de elde edilmektedir. II. numaralı bölümde Canik dağları bulunuyor ve bu dağımızın yükseltisi Kuzey Anadolu Toroslar'a göre azdır ve kıyıda daha geride uzanmaktadır. Bu da iç kesimlere olan ulaşımı kolaylaştırmaktadır. Dağların kıyıya paralel uzanması kıta sahanlığını daraltır ve falez oluşumunu kolaylaştırır daha öncede okumuştun bu bilgiyi sanırsam. Orta Karadeniz'e göre I. ve III. numaralı bölümlerde dağların yükseltisi daha fazladır ve kıyıya daha yakın uzanır. Bu da orografik yağışların olmasını kolaylaştırır. Ancak III numaralı bölümde yağışların fazla olması buğday tarımını artırmaz aksine doğu Karadeniz kıyı kuşağında buğday tarımı yapılmaz. Çünkü buğday yaz kuraklığına uyum sağlamış bir tarım ürünüdür.

CEVAP: C

5. Soruda verilen noktalar dağlık ve engebeli alanlardır. Buna bağlı olarak tenha nüfuslanmış alanlardır. Ancak karstik arazi yapısı daha çok Akdeniz bölgesinde görülür ve verilen tüm noktalar için ortak özellik değildir.

CEVAP: B

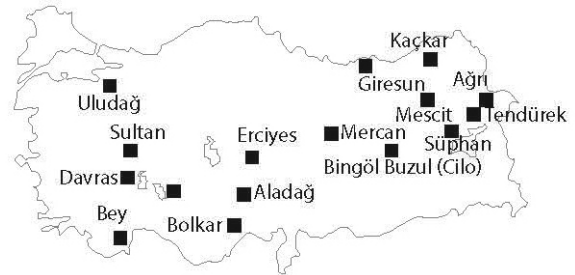
6. Öncelikle ria kıyı tipinin ne olduğunu hatırlayalım. Ria kıyı tipi, eski akarsu yataklarının sular altında kalmasıyla oluşmuştur. Ülkemizde Çanakkale Boğazı, İstanbul Boğazı ve Gökova körfezinin bulunduğu kısımlarda ria kıyı tipi görülür. M harfi ile gösterilen nokta Teke platosudur ve burada ise dalmaçya kıyı tipi görülür.

CEVAP: C

7. Gideğeni olan göllerin suyunun tatlı olduğunu unutmayalım olur mu? Bu bağlamda Beyşehir, Eğirdir, Manyas (Kuş Cenneti), Sapanca göllerinin suyu tatlıdır. Burdur gölünün suyu ise acıdır.

CEVAP: E

8.



Toktağan kar, kalıcı kar demektir. Yükseltisi fazla olan dağlarda toktağan karlar bulunur. Verilen seçeneklerden Aladağ'da toktağan kar bulunur.

CEVAP: A

9. Grafiği incelediğimizde en fazla yağışı ilkbahar aylarında aldığını görüyoruz. İlkbaharda en fazla yağışı İç Anadolu Bölgesi'nde alır. Yer altı suları ile beslenen akarsular ise Akdeniz bölgesinde yer alır.

**CEVAP: D**

10. Tuz (özellikle kaya tuzu), linyit yatakları, boraks yatakları, petrol yatakları ve kırık hatları 3. Jeolojik dönemde olmuştur. Bunların 3. Jeolojik (tersiyer) zamanda oluşması ve diğer durumlar genç oluşumlu bir ülke olduğumuzu gösterir.

**CEVAP: D**

11. Burdur Ovası karstik bir ovadır.

**CEVAP: D**

12. İşaretlenerek verilen alanlar volkanik dağlarımızın bulunduğu alanlardır. Hadi kısa bir hatırlatma yapalım. Türkiye'nin en yüksek dağı, volkanik bir dağ olan Ağrı Dağı'dır. Zirvesine ise ATATÜRK ZİRVESİ denilir. En son faaliyet gösteren volkanik dağımız Bitlis'te bulunan Nemrut Dağı'dır. (Adıyaman Nemrut Dağı ile karıştırma iki gözüm, Adıyaman'daki Nemrut Dağı milli parktır.) En genç volkanımız Manisa'da bulunan Kula volkanlarıdır. Lav akışkanlığının fazla olması sonucu en yayvan volkanımız ise GDA bölgemizde bulunan Karacadağ'dır ve bu bölgenin en yüksek dağdır. Son olarak da ülkemizde aktif volkan yoktur.

**CEVAP: C**

13. Epirojenez yer kabuğunda meydana gelen alçalma ve yükselme hareketleridir. Yani kıta oluşumudur. Ülkemizde epirojenik hareket ile Anadolu yükselirken, Karadeniz, Akdeniz, Çukurova ve Ergene çökmüştür. Anadolu yükselirken akarsular denge profilinden uzaklaşmıştır. Platoların yükselteleri artmıştır. Bazı alanlar sular altında kalarak kıyı çizgisi değişmiştir. Ancak dağların doğu-batı yönünde uzamasının nedeni sıkışma yani levhaların kuzey güney yönünde etkili olmasıdır.

**CEVAP: D**

14. Ordu ve Giresun'da yer şekilleri oldukça engebelidir ve su kaynakları boldur; bu da dağınık yerleşmelere sebep olmuştur. Meltemlerin oluşması çeşitli yer şekillerimizin olması ile ilgilidir. Ancak akarsu rejimi demek akarsuyun yıl içinde taşıdığı su miktarının düzeni demektir. Akarsu yağışlardan, kar erimelerinden beslenir. Yani beslenmesi iklime bağlıdır.

**CEVAP: A**

15. Doğu Karadeniz kıyılarına gittikçe akarsuların biriktirme yapmadığını görebiliriz. Diğer seçenekleri daha öncede açıkladım iki gözüm ama şimdiye kadar öğrenmiş olduğumu ve geri dönüp bakmayacağını düşünüyorum.

**CEVAP: E**

16. Delta ovalarının kolay oluşabilmesi için şelf alanı geniş olmalıdır. (kıyı derinliği az) Akarsular aşındırma yaparak alüvyal taşınlar ve delta ovalarını oluştururlar. Delta oluşan alanda dalga ve akıntıların etkisi azdır. Tam aksi olsaydı eğer delta ovası oluşamazdı. Erozyon ise delta ovalarının büyümesini sağlar. Ancak akarsu rejimleri hakkında bilgiye ulaşamayız.

**CEVAP: D**

17. Niksar ve Taşova KAF üzerinde bulunan tektonik ovalardır. Elbistan GAF üzerinde bulunan tektonik ovadır. Elmalı karstik ovadır. Bergama ise BAF üzerinde bulunan tektonik ovadır.

**CEVAP: C**

18. Şanlıurfa 500m  
Gaziantep 800m  
Yozgat 1315m  
Denizli 390m  
Manisa 78m

Verilen yüksekliklere göre Yozgat'ta yetişmesi zordur.

**CEVAP: C**

1. Bafra Ovası, Kızılırmak nehirlerinin taşıdığı malzemelerin birikimleriyle oluşur. Yani oluşumunda dış kuvvet olan akarsular etkilidir.

**Cevap C**

2. Aras, Kura, Arpaçay, Hazar Denize dökülür.

**Cevap D**

3. Kıvrım Dağları: Orojenez sonucu esnek tabakalar kıvrılarak yükselir ve sıradağlar oluşturur. Ülkemizdeki dağlar Alp-Himalaya orojenezi sonucu oluşmuştur. Kuzey Anadolu ve Toros Dağları buna en güzel örnektir. Tersiyer dönemde bu kırılma olayı meydana gelmiştir.

**CEVAP: C**

4. Türkiye'nin en alçak platosu Çatalca – Kocaeli Platosudur. Karstik geçirimli arazisi nedeniyle delik deşik görümlü verimsiz plato Teke Platosu, çernozyom topraklarına sahip olan ve yaz yağışlarının çayır bitki örtüsünü verimlileştirdiği plato Erzurum-Kars platosudur.

**CEVAP: B**

5. Anadolu'da kuzey güney yönlü sıralanan sıradağlar iç bölgelere ulaşımın geçitlerle yapılmasına neden olmuştur, kıyıya paralel uzanan bu dağlar Akdeniz ve Karadeniz'de kıta sahanlığının dar olmasına neden olurken Ege kıyılarına dik olduğu için kıta sahanlığının geniş olmasına neden olmuştur. Ayrıca engebeli yeryüzü şekilleri de kısa mesafede bitki örtüsünün değişmesine neden olmuştur. Bunun nedeni ise yükselti, sıcaklık, bakı gibi unsurlardaki değişikliklerden kaynaklanmaktadır.

**CEVAP: E**

6. Yükseltinin azlığı ve yer şekillerinin sadeliği göz önüne alındığında 1 numara ile verilen Ergene Bölümü'nde gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark en azdır.

**CEVAP: A**

7. I. kaynaktan eriyik halde bulunan kireç oranı daha azdır yanlış sebebi ise yüzey suları yer altına doğru sızarken arazi-deki kayaları eritip bünyelerine alırlar o nedenle sularında kireç oranı yüksek olur.

**CEVAP: E**

8. Edremit ve Gemlik körfezinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir.

**CEVAP: D**

9. I numara ile gösterilen alan Taşeli masifidir. II numara ile gösterilen alan Yıldız Dağları masifidir. IV numara ile gösterilen alan Kastamonu masifidir. V numara ile gösterilen alan Mardin eşiği masifidir. III numara ile gösterilen alan masif değildir fakat KAF'ın kuzeyinde kaldığı için deprem riski düşüktür.

**CEVAP: C**

10. Akdeniz Bölgesi akarsuları karstik arazideki yeraltı su kaynaklarıyla beslendikleri için debi miktarlarında kurak dönem azalmaları çok fazla tesir etmemektedir.

**Cevap: C**

11. Tarım alanlarının dar, çiftçi nüfusunun fazla olması tarımsal nüfus yoğunluğunu artırır. Tarımsal nüfus yoğunluğu tarım alanlarının geniş olduğu İç Anadolu ve Marmara bölgelerinde az iken tarım alanlarının dar olduğu Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde fazladır. Engebeli arazilerde gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark fazladır. Gerçek alanlarda arazinin eğim ve engebese dikkate alınır, izdüşüm alanlarda ise arazinin eğim ve engebese görmezden gelinir. Hesaplamalarda (birbirlerine oranlandıklarında) fark fazlaysa engebe fazladır. Tarım alanları engebeli arazilerde dar ve uygun olan yerlerde, haliyle küçük alanlıdır ve parçalıdır. Parçalı olmasının nedeni ise miras yolu veya doğal engebe parçalanmaları olabilmektedir.

**Cevap: D**

12. Karadeniz bölgesindeki bol yağış, ilbahardaki kar erimeleri gevşek zeminin suya doygun olmasına ve geçirimli arazinin eğimli yapıda olması neticesinde heyelanlara neden olur. Engebeli arazide vadi önlerini tıkayan malzemeler dolayısıyla heyelan set göllerine neden olur.

**Cevap: C**

13. Dağların güneye bakan yamaçlarında genel olarak yerleşmelerin daha yoğun olması bakı etkisiyle ve Kuzey Yarım Kürede olmasının bir sonucudur. Dağların doğu-batı yönlü uzanış doğrultusuyla ilgili bir sonuç değildir.

**Cevap: E**

14. Durusu (Terkos) Kıyı set gölü, Bafa (Çamiçi) Gölü Alüvyal set, Avlan Gölü karstik oluşumlu, Manyas Gölü Tektonik oluşumludur.

**Cevap: A**

15. Anadolu'da Derik oluştuğu, Amanos tabanından sonra masif kütlelerde paleozoikte oluşan ilk arazilerdir.

Türkiye'nin başlıca Metamorfik Masifleri Istranca masifi, Menderes masifi (en büyük), Ilgaz masifi, Kazdağı masifi, Uludağ masifi, Sultandağı masifi (Konya, Afyon), Anamur masifi, Amasya – Tokat masifi, Yozgat – Akdağ masifi, Kırşehir masifi, Niğde masifi, Malatya masifi, Bitlis masifi, Akdağmadeni.

Erzurum Yöresi masif kütle değildir.

**Cevap: E**

16. Yıldız dağları (Istranca masifi) ve Antalya Konya kenet kuşağı deprem açısından güvenli bölgelerdir. Konya Altına Sultandağı masifi sokulum yaparken, Niğde ve Kırşehir masifleri de oturmuş yan bölgelerdir. Anamur masifi de güneyde oturmuş masif kütlelerdir. Menderes masifinin İzmir ile arasında kalan 2. Numaralı saha Ege graben sistemi BAF hattında, Hatay ise Afrika rift uzantısında ve IV. numaralı merkez de KAF ile DAF kesişme bölgesinde olduğu için güvenli değildir. (DAF: Doğu Anadolu Fay hattı)

(BAF: Batı Anadolu Fay hattı) (KAF: Kuzey Anadolu Fay Hattı) (Masif = Eski)

**Cevap: D**

17. Erzincan, Malatya, Muş ve Merzifon ovaları tektonik ovalardır, Muğla ise karma oluşumlu ovadır, tektonizma ve karstik süreçlerin oluşturduğu polye ovasıdır.

**Cevap: A**

18. Kapalı havza değerlendirmesi yaparken sadece gölün alanı değil, tüm göle bağlı akarsu alanını göz önünde bulundurmak gerekir. Bu nedenle en büyük kapalı havza Tuz gölü havzasıdır.

**Cevap: A**

1. Rüzgârlar, Türkiye’de yarı kurak bölgelerde etkili dış kuvvetlerden biridir. Yağışın az, bitki örtüsünün seyrek, toprağın gevşek ve şiddetli fiziksel çözülmenin etkili olduğu yerlerde rüzgâr çeşitli aşınım ve birikim şekilleri oluşturur. Türkiye’de özellikle Tuz Gölü çevresi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin güneyinde etkilidir.

**Cevap: C**

2. Üst Akıntı: Karadeniz’den, Akdeniz’e doğru boğazın yüzey suları akış gösterir. Bu akıntılara üst akıntısı denir. Bu akıntının en önemli sebebi seviye farkıdır. Çok sayıda büyük nehrin Karadeniz Havzası’na dökülmesi ve buraya fazla yağışın düşmesi deniz seviyesini yükseltmiştir. Karadeniz ortalama olarak Marmara Denizi’nden 40 cm daha yüksektir. Böylece Karadeniz’den Marmara ve Akdeniz’e doğru bir üst akıntı gerçekleşir.

2. Alt Akıntı: Akdeniz’den Karadeniz’e doğru üst akıntının altında ters yönlü olarak akış gösteren sulara alt veya dip akıntısı adı verilir.

Alt Akıntılarının oluşum nedenleri:

- Yoğunluk farkı
- Buharlaşıma
- Rüzgâr
- Tuzluluk
- Enlemdir.

**Cevap: A**



Seyhan nehri olarak gösterilen yer Göksu nehridir.

**Cevap: B**

4. Bir akarsuyun kapalı havza özelliği göstermesinin nedenleri arasında bitki örtüsü yer almaz. Dağların uzanışı, beslenme koşulları, sıcaklık ve gideğen olup olmaması etkili olmaktadır.

**Cevap: E**

5. Dalga aşınım şekli: Falez (Yalıyar) en önemli aşınım şeklidir. Doğu ve Batı Karadeniz bölümleri ile Antalya bölümünde yaygındır. Abrazyon düzlüğü de dalgaların aşındırması sonrası falezlerin önlerinde oluşan düzlüktür.

**Cevap: D**

6. Şelelerin ve dev kazanlarının oluşabilmesi için arazide eğim kırıklığından söz etmek gerekir. Eğim kırıklığı ve diklikler engebeli topğrafyalarda (arazi) daha yoğun görülür. İç Anadolu’nun kuzey batısı, Batı Karadeniz ve Marmara daha sade yer şekillerinin olduğu sahalardır.

**Cevap: A**

7. Menderes ve Taraçalar hem aşındırmanın hem de biriktirmenin neticesinde oluşmuş akarsu şekilleridir.

**Cevap: E**

8. Kazdağları hem yükseltisi az hem de kalıcı karların olmadığı dağlarımızdan biridir.

**Cevap: E**

9. Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili olduğu için dalgalar önemli bir dış kuvvettir. Dağların kıyıya paralel uzandığı derin yerlerde dalgalar, aşınım şekilleri oluşurken dağların kıyıya dik uzandığı sığ yerlerde birikim şekilleri oluşur. Küre dağları ve Toroslarda dağlar kıyıya paralel uzanır o nedenle dalga aşındırma şekilleri daha yaygındır. Falez (Yalıyar) ve Abrazyon düzlüğü en önemli aşınım şekilleridir. Doğu ve Batı Karadeniz bölümleri ile Antalya bölümünde yaygındır.

**Cevap: E**

10. I. Menemen ovasının oluşması (Akarsu)  
II. Erçek ve Van göllerinin oluşumu (Volkanizm)  
III. Kuzey Anadolu Dağlarının oluşması (Orojenez)  
IV. Ege'de graben sistemlerinin oluşması (Orojenez)

**Cevap: D**

11. Karstik Kaynak (Voklüz): Karstik sahalarda kalker tabakaları arasındaki boşlukları doldurmuş olan yer altı sularının yüze çıktığı kaynaktır. Bol miktarda kireç içeren bu kaynakların suları genellikle süreklidir. Karstik kaynakların suları soğuktur. Akdeniz'de yaygındır.

**Cevap: C**

12. Gerçek alan ile izdüşümsel alan arasındaki farkın az olması yükseltiden ziyade eğim ve engebe durumu ile ilgili bir durumdur.

**Cevap: C**

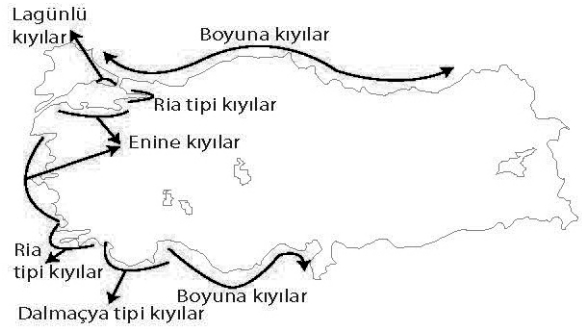
13.



Buzul izleri 2000 m yüksek dağların zirvelerine yakın kısımlarda görülür.

**Cevap: A**

14.



I numaralı alanda boyuna değil enine kıyı tipi görülür ve dağlar kıyıya dik uzanırlar.

**Cevap: B**

15. II ve V numaralı alanlarda volkanik dağlar görülür.

**Cevap: E**

16. Amik Ovası ve Konya Ovası çöküntü ovalarıdır.

**Cevap: D**

17. Karstik Ovalar: Kalker, alçı taşı, kaya tuzu gibi özellikte olan bölgelerde çözünmeye bağlı olarak oluşan ovalardır. Genellikle Akdeniz Bölgesi'nde yer alan karstik ovalarda verim azdır. Acıpayam Ovası, Tefenni Ovası, Korkuteli Ovası, Muğla Ovası, Elmalı Ovası, Kestel Ovası, Tavas ve Çivril ülkemizde bulunan karstik ovalardır.

**Cevap: A**

1. Delta ovalarının oluşum şartları:

- Kıyının sığ ve sakin olması
- Kıta sahanlığının geniş olması
- Gelgitgenliğinin düşük olması
- Akarsuların bol miktarda alüvyon taşıması gerekir.

**Cevap: D**

2. Bolkarlar sirk göllerinin bulunduğu dağlarımızdan biridir. Kestel ise karstik göllerimizden biridir.

**Cevap: C**

3. Karstik Göller:

Tefenni

Acıpayam

Korkuteli

Kestel

Elmalı

Muğla

TAKKEM formülü (verim azdır.)

**Cevap: E**

4. Karasallık batıya ve kıyıya gidildikçe azalır. Yükselti azalır. Ancak enerji potansiyelleri azalır.

**Cevap: A**

5. Verilen özellikler Meriç Nehri'ne aittir.

**Cevap: A**

6. Dağların kıyıya paralel uzanış doğrultusunda;

- Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım zordur.
- Falezlere yaygın olarak rastlanır.
- Kıyıların girintisi çıkıntısı azdır.
- Yamaç yağışları belirgin olarak yaşanır.

Ancak Kıta sahanlığı geniş değil dardır.

**Cevap: E**

7. I. Beyşehir gölü (Tektonik ve Karstik)  
II. Van gölü (Tektonik ve Volkanik)  
III. Eğirdir gölü (Tektonik ve Karstik)  
karma oluşumlu göllerdir.

**Cevap: E**

8. Aras, Kura, Arpaçay nehirleri sularını Hazar Havzasına götürdüğü için kapalı havza özelliği gösterir.

**Cevap: A**

9. Fay Kaynağı: Geçirimli tabakalarda toplanan yer altı sularının kırık hattını takip ederek yeryüzüne ulaşmasıyla oluşan kaynaklara fay kaynağı denir. Fay kaynaklarının suları genellikle sıcak olduğu için kaplıca ve ılıca adını alır. Türkiye'deki fay hatlara paralel yayılış gösterir. Rejimleri düzenlidir. İklimden etkilenmez.

**Cevap: D**

10. I ve V arasında yükselti farkı diğerlerine göre azdır.

**Cevap: D**



11. Kalker (kireç taşı), jips (alçı taşı), dolomit ve kaya tuzu gibi çözünebilen kayalara karstik kayaçlar (Karst topoğrafyası) denir. Suyu kolay sızdırdığı için yüzey suları bakımından fakir ama yer altı suyu bakımından oldukça zengindir. Akdeniz Bölgesi (Teke, Taşeli ve Göller Yöresi), Ege Bölgesi (Denizli çevresi) ve İç Anadolu Bölgesi'nde (Konya - Obruk Platosu çevresi), Ankara - Sivas (jipsli arazi), Şanlıurfa'da yaygındır.

**Cevap: C**

12. Keban - Karakaya - Atatürk - Birecik barajları Fırat Nehri üzerinde yer alır. Ilısu barajı Dicle Nehri üzerinde yer alır.

**Cevap: D**

13. Karacadağ volkanik arazisinin olduğu bir alan o nedenle yaygındır.

**Cevap: B**

14. Rüzgârlar, Türkiye'de yarı kurak bölgelerde etkili dış kuvvetlerden biridir. Yağışın az, bitki örtüsünün seyrek, toprağın gevşek ve şiddetli fiziksel çözülmenin etkili olduğu yerlerde rüzgâr çeşitli aşınım ve birikim şekilleri oluşturur. Türkiye'de özellikle Tuz Gölü çevresi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin güneyinde etkilidir.

**Cevap: D**

15. Daha önceden yükselmiş alanlar dış kuvvetler tarafından aşındırılıp deniz seviyesine yakın dalgaları düzlüklere dönüştürülmesine peneplen (yontukdüz) adı verilir. Çatalca - Kocaeli aşınım platosu olup en alçak olandır.

**Cevap: E**

16. Eğim ve yükseltinin fazla olduğu alanlarda akarsular aşınım faaliyetlerinde bulunurken eğim ve yükseltinin az olduğu alanlarda ise akarsular birikim faaliyetlerinde bulunur. Ege Bölgesi'nde delta, ırmak adası gibi yer şekillerine fazla rastlanıyorsa bölge düz demektir. Yani akarsularının yatak eğimi azdır.

**Cevap: C**

17.



Ergene Ovası bir tektonik ovadır.

**Cevap: B**

18. Sularını farklı iklim bölgelerinden alan büyük akarsulara karma rejimli olarak nitelendirilebilir.

**Cevap: B**

19. Deriner Barajı Çoruh nehri üzerine yer almaktadır. Artvin ve Doğu Karadeniz'in kuzeye bakan yamaçları yıl boyunca yağış aldığı için barajlara taşınan su miktarı da fazla olmaktadır.

**Cevap: E**

20. Irmak Adası (Kum Adası): Akarsuların taşıdığı malzemelerin eğiminin azaldığı yerlerde bırakması sonucu, adalar şeklinde oluşan biriktirme şeklidir.

**Cevap: C**

1. I. Masif alanlar oluşmuştur.  
IV. Tetis denizi dibinde tortullar birikmiştir.  
III. Karadeniz ve Akdeniz çukurluğu çökmüştür.  
II. İstanbul Boğazı oluşmuştur.  
Şeklinde bir sıralama oluşur.

Cevap: C

2. Aras Nehri bulunduğu bölge itibariyle sanayinin en az geliştiği bölgelerimizden biridir. O nedenle kirlilik oldukça azdır.

Cevap: D

3. Masif arazi en eski ve yaşlı arazi demektir. Bu alanlar depremselliğin en az olduğu alanlardır.

Cevap: A

4. Ege Bölgesi'nde dağlar kıyıya dik uzandığı için (Menteşe hariç): Girinti - çıkıntı fazladır, çok sayıda koy ve körfez oluşmuştur, iç kesimlere ulaşım kolaydır, limanların hinterlandı (ard bölgesi) geniştir, deniz etkisi iç kesimlere kadar sokulabilir, enine kıyı tipi oluşmuştur. Kıta sahanlığı geniştir.

Cevap: E

5. Menemen Gediz nehrinin getirmiş olduğu alüvyonların birikmesi ile İzmir civarında oluşmuştur. Doğal olarak Akdeniz iklimi hakimdir. Soruda hangisinde Akdeniz ikliminin etkisi görülür denmektedir. Balat Ovası da Akdeniz ikliminin görüldüğü diğer bir ovadır.

Cevap: E

6. Buzullar 2000 metreden yüksek dağlık ve engebeli alanlarda daha yaygın olarak görülür. Cilo dağları 4135 metre ile Türkiye'nin en yüksek kıvrımlı dağdır. Buzul izlerine en sık bu alanda rastlamak mümkündür.

Cevap: D

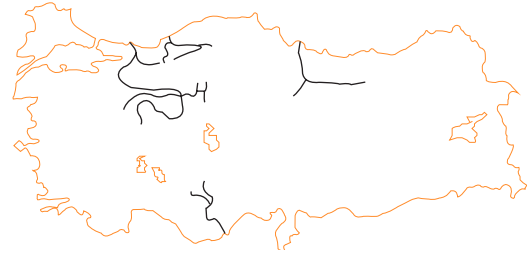
7. Yıldız dağları ve çevresi masiflik arazilerden oluşmaktadır ve çökme depremlerin görülme olasılığı oldukça düşüktür.

Cevap: D

8. Peribacalarının oluşumunda volkanik patlamalarla beraber yüzeye fırlayan tüfler de etkili olmuştur.

Cevap: E

9.



Haritada konumu gösterilmeyen akarsu Kızılırmak Nehridir.

Cevap: E

10. Mogan ve Eymir gölleri Ankara çevresinde yer almaktadır. Diğer göller ise Doğu Anadolu'da yer alır.

Cevap: E

11. Salda Gölü karstik süreçlerin etkili olduğu bir göldür. Diğer göller ise baraj gölleri olup beşeri faaliyetler sonucu oluşturulmuşlardır.

Cevap: C

12.



Küre dağları Sinop gerisinde uzanan dağlardır.

Cevap: C

13. Peribacaları: Volkanik tüflü arazilerde bitki örtüsünün cılız olduğu alanlarda sel sularının oluşturduğu şekillerdir. Kapadokya'da güzel örnekleri bulunur. Peribacaları oluşumunda hem iç kuvvetler hem de dış kuvvetler etkilidir.

Cevap: E

14. Barajlardan yararlanma;

- Enerji üretimi
- Sulama suyu
- İçme ve kullanma suyu
- Balıkçılık
- Taşımacılık
- Akarsu rejimini düzenleme ve taşkınları koruma amaçlı yararlanılmaktadır.

Cevap: E

15. Kalker (kireç taşı), jips (alçı taşı), dolomit ve kaya tuzu gibi çözünebilen kayalara karstik kayaçlar (Karst topoğrafyası) denir. Suyu kolay sızdırdığı için yüzey suları bakımından fakir ama yer altı suyu bakımından oldukça zengindir. Akdeniz Bölgesi (Teke, Taşeli ve Göller Yöresi), Ege Bölgesi (Denizli çevresi) ve İç Anadolu Bölgesi'nde (Konya - Obruk Platosu çevresi), Ankara - Sivas (jipsli arazi), Şanlıurfa'da yaygındır.

Cevap: B

16. Ası ve Meriç kaynağını dışarıdan alan akarsularımızdır. Kura ve Aras kaynağını Türkiye'den alıp Hazar Denizi'ne dökülür. (Bunlar aynı zamanda kapalı havza özelliğini gösterir.) Fırat ve Dicle kaynağını Türkiye'den alıp Basra Körfezi'ne dökülür. Çoruh Nehri kaynağını Türkiye'den alıp Gürcistan'dan Karadeniz'e dökülür.

Cevap: B

17. Meke bir maar gölüdür. Abant Gölü ise heyelan nedeniyle oluşmuştur. Soruda hangisi volkanik set göllerinden biri değildir? diye sorulmaktadır..

Cevap: A

18. Eğirdir, Beyşehir, Çıldır, İznik, Hazar tatlı su gölleridir. Burdur Gölü suları acıdır. Van Gölü ise sodalıdır.

Cevap: C

19. Zonguldak kıyından içeri doğru eğim ve engebe fazla olduğu için gerçek alan izdüşüm alan arasındaki fark daha fazladır.

Cevap: B

20. Sıcak su kaynakları dış kuvvetler değil iç kuvvetler ile ilgili bir durum. Fay hatlarının aktif olduğu alanlarda daha yaygındır.

Cevap: D

21. Yağışın mevsimler arası düzensiz dağılması yer şekillerinden ziyade iklim ile ilgilidir.

Cevap: E

1. Anadolu'nun en soğuk bölgesinin Kuzeydoğu Anadolu çevresi olmasında;
- Yükselti
  - Termik Yüksek Basınç (Sibirya YB)
  - Enlem
  - Karasallık

faktörleri etkilidir. Dinamik Alçak Basınç etkili değildir.

**CEVAP: B**

2. Öncüllerimizi tek tek inceleyelim:

- I. Kış mevsiminde 60° kuzey enlemleri üzerinden kaynağını alır → İzlanda
- II. Yaz mevsiminde 30° enlemlerinden gelerek ülke üzerinde sıcaklıkların artmasına neden olur → Asor
- III. Kaynağını okyanus üzerinden alır, Türkiye üzerinde yaz aylarında kavurucu sıcaklıklara neden olur → Basra
- IV. Balkanlar üzerinden gelerek ülke içerisine yağış bırakır → İzlanda
- V. Kış mevsiminin kuru soğuk ve ayazlı geçmesine neden olur → Sibirya

**CEVAP: D**

3. Konveksiyonel yağışlar (yükselim), yaz aylarında ısınan havanın yükselerek soğuması neticesinde oluşurlar. İç Anadolu ve Erzurum çevresindeki yağışların oluşum mekanizması konveksiyoneldir.

**CEVAP: D**

4. Föhn (bakır sattıran) rüzgarlarının özellikleri:

- Kışın karların erken erimesine ve sel, taşkın olaylarına neden olur.
- Havanın nem açığının artmasına ve nem taşıma kapasitesinin çoğalmasına neden olur.
- Rize'de mikro-klima alan oluşturarak turuncgillerin yetişmesine olanak sağlarlar.
- Yazın tarım ürünlerinin erken olgunlaşmasına veya kurumasına neden olur.
- Sıcaklık ve buharlaşmanın artmasına neden olur

**CEVAP: B**

5. "Haziran ayından itibaren bağıl nem oranında azalma yaşanmıştır." yargısı grafiğe göre doğru bir yargı değildir. Çünkü Haziran ayından itibaren merkezde sıcaklıklar düşme eğilimindedir ve bağıl nem ile sıcaklık ters orantılıdır. Sıcaklık azaldıkça bağıl nem oranında artış yaşanacaktır.

**Cevap: D**

6. I. Numaralı saha: Karasal iklim → İlkbaharda fazla yağışlıdır.  
II. Numaralı saha: Akdeniz iklimi → Kış mevsimi yağışlıdır.  
III. Batı ve Doğu Karadeniz'in sonbaharda fazla yağış almasıyla → Sonbahar

Not: Bölgenin genel maksimum yağış mevsimi sonbahar olmasına rağmen Orta Karadeniz Bölümü'nde yer şekillerinin iç kısımlara doğru gerilemesi neticesinde yağış fazlası kış mevsiminde düşer.

- IV. Erzurum-Kars yöresi → Sert karasal iklim; yükselti etkili yağışlar konveksiyonel artışla yaz mevsimine kaymıştır.

**Cevap A**

7. Orman alt sınırını belirleyen faktör yağış, üst sınırını belirleyen faktör ise sıcaklıktır. Bundandır ki her mevsimi yağışlı geçen Karadeniz'de orman alt sınırı kıyı çizgisinden başlar-ken Akdeniz'de 200m'den önce orman örtüsüne rastlanmaktadır.

**CEVAP: B**

8. I. Akdeniz'de yerleşmeler güney yamaçlarda yoğunlaşmıştır.

**Neden:** Çünkü Türkiye Kuzey Yarım Kürede yer alır ve baki yönü güneydir. Güney yönlü yamaçların güneşlenme süreleri, sıcaklık koşulları kuzey yamaçlardan daha elverişlidir.

II. Rize'de yağışlar Sinop'tan daha fazladır.

**Neden:** Her iki şehirde Karadeniz bölgesinde ve Karadeniz iklim şartlarında olmasına rağmen Rize daha yüksektir, bu nedenle daha çok yağış alır.

III. Kars, Bilecik'ten daha soğuktur.

**Neden:** Kars, Bilecik'e göre daha doğuda ve daha yüksektedir.

**CEVAP: A**

9. Fiziksel (mekanik) çözülme, daha çok aşırı sıcaklık farkı görülen yerlerde; kayaların gündüzleri aşırı sıcaktan genişlemesi, geceleri de aşırı soğuktan dolayı büzülmesi sonucu gerçekleşir. Fiziksel çözülme çöl, karasal, step, tundra gibi aşırı sıcaklık farkı görülen iklimlerin etkili olduğu yerlerde daha kolay meydana gelir. Fiziksel çözülme, taşları oluşturan minerallerin kimyasal yapısında herhangi bir değişikliğe neden olmaz.

**CEVAP: C**

10. Ocak ayı yıllık ortalama sıcaklık dağılışında enlemsel genel azalış güneyden kuzeye doğrudur. Ancak kuzeyde ve güneyde denizel etkiler ılımanlaştırıcı etki yapmaktadır. Dolayısıyla aynı enlemdeki Güneydoğu kuşağı Akdeniz kuşağından daha soğuktur. Kuzey Anadolu'nun dağlık kesimi, daha kuzeydeki kıyı kuşağından daha soğuktur.

**CEVAP: D**

11. Verilen bitkilerin tamamı Akdeniz ikliminin etki sahasına aittir. O nedenle Antalya'da bulunan Bey Dağları'nda yolculuk yapmıştır.

**CEVAP: D**

12. Akdeniz'de karstik arazinin yaygın olmasının nedeni litolojik yani kayaç yapısıyla ilgilidir.

**CEVAP: C**

13. Muğla'da kıyıya paralel şekilde uzanan Menteşe dağlarından dolayı yamaç yağışları yaygın olarak görülür.

**CEVAP: C**

14. I- Doğu Karadeniz her mevsim yağış aldığı için nemlilikten dolayı yıllık sıcaklık farkı azdır.

II- Bağıl nem oranının az olması demek yağış ihtimalinin az olması demektir. Yani karasal alanlardır ve bu alanlarda fiziksel çözülme fazladır.

III- Karasallığın şiddeti arttıkça tarım ürünü çeşidinde azalma olur.

**CEVAP: C**

15. Marmara bölgesi geçiş iklimine sahiptir. Güney Marmara'da Akdeniz iklimi, Marmara'nın kuzeyinde Karadeniz iklimi, orta kesimlerinden ise Karasal iklim görülür.

**CEVAP: A**

16. Koyunlar narin hayvanlar olduğu için engebeli ve yüksek alanlarda yaşama şansı bulamaz. Daha düz alanlarda yetiştirilir. Keçiler ise engebeli yüksek alanlarda yetiştirilebilir.

**CEVAP: D**

17. Maksimum nem, havanın taşıyabileceği en fazla nem miktarıdır. Sıcaklığın en fazla olan alanlarda görülür. Yazın GDA'da, kışın ise en fazla Akdeniz'dedir. Karadeniz'de yıl boyunca bağıl nem daha yüksektir.

**CEVAP: B**

18. Rüzgar, yer şekillerinin sade olduğu yönden etkili olabilir. Ege'de dağlar denize dik olduğu için doğu batı yönlü bir açıklık vardır. Boğazlarda ise kuzeybatı - güneybatı yönünde etkili olur.

**CEVAP: C**

1. Defne, Zakkum, Keçiboynuzu ve Sedir, Akdeniz ikliminde rastlanan bitkilerdir. Ladin ise Karadeniz iklim bölgesinde yetişir.

**CEVAP: C**

2. Mangrov ormanları gelgit sonucu oluşan haliçli kıyılarda görülür. Longoz ormanları ülkemizde Istrancalar'da görülür. Galeri ormanları ise Kızılırmak ve Çoruh üzerinde yer yer görülür.

**CEVAP: B**

3. Meltem rüzgarlarının oluşabilmesi için dağ-vadi ya da deniz-kara olması gerekir. V numaralı alan Konya'nın olduğu platoluk bir alandır ve meltem rüzgarları görülmez.

**CEVAP: E**

4. I numaralı il en fazla yağışı yaz aylarında aldığından ve sıcaklık eksi dereceleri gördüğünden sert karasal iklimin görüldüğü bir yer olmalı → Ardahan/Kars

II numaralı il en fazla yağışı kış aylarında almış ve sıcaklık 10 C'nin altına inmemiş olduğundan Akdeniz ikliminin görüldüğü bir yer olmalı → Adana/Mersin

**CEVAP: D**

5. Balkanlardan gelen soğuk hava dalgası ülkemiz üzerinde kuzeybatı yönünden etki etmektedir.

**CEVAP: A**

6. I. Enleme bağlı olarak güneyden kuzeye doğru sıcaklık azalır.  
II. Ege'de dağlar denize dik olduğu için nemli hava iç kesimlere kadar girebilir.  
III. Akdeniz'deki akarsular yer altı suları ile beslendiği için debileri yaz mevsiminde bile çok fazla azalmaz.

**CEVAP: D**

7. Karadeniz'de bulutlu gün sayısı fazla olduğu için güneş santrali kurmak çok da mantıklı olmayacaktır.

**CEVAP: B**

8. İzlanda Dinamik Alçak Basıncı günlük harekete bağlı olduğu için yıl boyunca etkilidir. Etkisini en fazla kış aylarında gösterir.

**CEVAP: C**

9. Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın en fazla olduğu alanlar, yükseltisinin fazla olduğu alanlardır. Erzurum'da o nedenle daha fazladır.

**CEVAP: A**

10. Verilen endemik bitkiler arasında Kasnak Meşesi, Isparta'da yetişir.

**CEVAP: C**

11. Kestane, Ladin, Kayın ve Gürgen, Karadeniz bölgesinde yetişir. Sedir ise Akdeniz bölgesinde yetişir ve iğne yapraklı bir ağaçtır.

CEVAP: B

12. Verilen ağaç türlerini Karadeniz bölgesinde yaygındır.

CEVAP: D

13. Ormanların kendini yenileme süresi kimyasal çözümlerin görüldüğü alanlarda gerçekleşir. Kimyasal çözümler ise yağışın bol olduğu alanlarda gerçekleşir.

CEVAP: C

14. Yaz kuraklığı deyince aklınıza ilk olarak GDA geliyor değil mi? Ama unutmayın ki yaz kuraklığı sadece GDA'da yaşanmaz. Karadeniz ve Erzurum-Kars çevresi hariç hemen hemen ülkemizin her yerinde yaz kuraklığı belirgin olarak yaşanır. Dikkat etmeniz gereken bir diğer nokta ise "tümü için ortak görülür" ifadesi. Denizel etkiye sahip alanlarda günlük sıcaklık farkı az, nadas oranı azdır. Karasallık şiddeti denizel etkiden uzak alanlarda hissedilir ve bu alanlarda yağış miktarı 500 mm'nin altındadır. Bu yüzden bu dört bilgi için ortak diyemeyiz. Ancak yaz kuraklığının belirgin olduğu alanlarda sıcaklık fazla olduğu için buharlaşma şiddetinin fazla olması kaçınılmazdır. Halk insanı olan ustamızı da bu soru ile anmış olduk.

CEVAP: C

15. Orman alt sınırı özel konuma bağlı olarak Karadeniz'de 0 metreden başlar. Karadeniz'de yer alan "Rize", cevabımız olacaktır.

CEVAP: D

16. I- Karasallık şiddetinin en yüksek olduğu illerden biri → KARS  
 II- Yağış azlığından dolayı en kurak alanlar arasında yer alan → KONYA  
 III- Basra TAB ve Samyeli rüzgarlarından en çok etkilenen, yazın buharlaşma şiddeti oldukça fazla olan ilimiz → ŞANLIURFA  
 IV- Canik dağlarının kıyıya olan mesafesinden dolayı Batı ve Doğu Karadeniz göre daha az yağış alan ilimiz → SAMSUN

CEVAP: E

17. Yıl boyunca yağış alması ve sıcaklık farklarının az olmasından dolayı A, B, C, E şıklarındaki bilgileri çıkartabiliriz. Ancak yağışı en çok ne zaman aldığını, yağış ve sıcaklık grafiğine bakarak yorumlayabiliriz.

CEVAP: D

18. I- Sinop, III- Mersin, IV- Hakkari, V- Yıldız dağları ve çevresidir. Türkiye'nin en fazla yağış alan diğer alanları; Doğu-Batı Karadeniz, Menteşe yöresi, Antalya, Nur dağları

CEVAP: B



1. "e" formülününü hatırla dostum. Karadeniz'e en fazla yağış sonbahar aylarında düşer. En az yağış ise ilkbahar aylarında düşer. İlkbahar aylarında yağış az, debiler nasıl yükselir diye düşünmüş olabilirsin. İşte burda da kar erimeleri devreye giriyor 😊

CEVAP: E

2. Orografik yağış bir hava kütesinin dağ yamacı boyunca yükselip yağış bırakması ile oluşur. II ve IV numaralı alanlarda daha çok yükselme yağışları görülürken I ve III numaralı alanlarda ise orografik (yamaç) yağışları görülür.

CEVAP: B

3. İki gözüm Rüzgar frekansı yorumlarken dikkat etmen gereken nokta rüzgarın nereden sokulabileceğidir. Rüzgâr, yer şekillerinin sade olduğu alanlarda etkili olabilir. Çubuklar hangi yönde uzunsa bir yerin o yönünün yer şekillerinin sade olduğunu gösterir. Antalya güneyden gelen rüzgarlara açık durumdayken kuzeyden gelen rüzgarlar Batı Toroslardan dolayı burayı daha az etkiler.

CEVAP: E

4. Gerçek sıcaklık bir yerin var olan sıcaklığıdır. İndirgenmiş sıcaklık ise o yerin yükseltisi dikkate alınmadan hesaplanan sıcaklıktır. Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık farkının fazla olduğu alanlar yükseltinin fazla olduğu alanlardır. Şıklara baktığımız zaman yükseltisi en fazla olan yer Hakkari'dir.

CEVAP: D

5. Güzel insan yağış rejimlerinin benzer olabilmesi için aynı iklim tipinde yer alması ve yer şekillerinin benzer olması gerekir. Antalya ve Bursa'da Akdeniz iklimi etkili olduğu için bu iki ilin yağış rejimleri benzerdir diyebiliriz.

CEVAP: B

6. En fazla yağışın ilkbahar aylarında alındığını görüyoruz. Bu grafik karasal iklimin hakim olduğu alanlarda görülür. Muğla, Akdeniz ikliminde yer aldığı için bu grafik Muğla'ya ait olmaz.

CEVAP: D

7. Hani derler ya Balkanlardan gelen soğuk hava dalgası diye işte İzlanda dinamik alçak basıncı bu. Sibiryaya deyince aklınıza soğuktan başka bir şey gelmemiştir umarım. Artık gerisini ben değil görsel anlatsın.

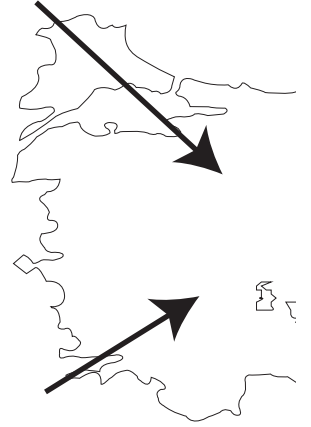
**İZLANDA DAB**

600 Kuzey enlemlerinden kaynağını alır. Yıl boyunca etkili Ülkemize "nemi" taşır. Kışın ılık ve yağışlı olmasını sağlar.

ASOR DYB Kuzey Afrika'dan kaynağını alır Yıl boyunca etkili

Yazın ülke genelinde etkili Nem yoktur çıktığı bölge sebebiyle

Lodosla birlikte etkili olunca Karadeniz kıyılarının yaz yağışı olmasını sağlar.

**SİBİRYA TYB**

Sibiryaya'dan kaynağını alır Kış daha soğuk

Ayaz yapar

Kışın etkili

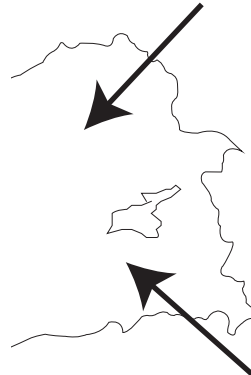
**BASRA TAB**

Muson Asyası'nda doğar

Yazın etkili

Sıcaklığı artırır

İlk doğduğu yer itibarıyla nemli ancak geçtiği yerlerden dolayı nemini kaybeder

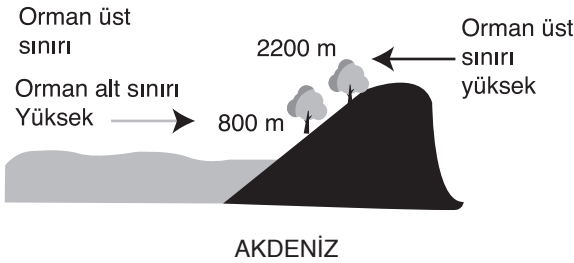


CEVAP: A

8. İklımlere ait klimaks yani baskın bitki türleri vardır. İşte sert karasal ikliminde klimask bitki türü Sarıçamlardır.

CEVAP: C

9. Üst sınır demek ormanın ulaşabileceği en üst yer demektir. Sıcak enlemlerde orman üst sınırı yüksektir. Akdenizde enlem etkisine bağlı olarak orman üst sınırı yüksektir.



Orman alt sınırı 800 m

Yeterince yağış yok (özel konum)

Orman üst sınırı 2200 m Sıcaklık-enlem (matematik konum) Ormanın çıkabileceği en üst sınırdır. Orman üst sınırını etkileyen etmen sıcaklık

CEVAP: E

10. Canların bulutluluk oranının fazla olması demek yağış ihtimalinin fazla olması anlamına gelir-- Artvin

En yağışlı mevsimi yaz olan kent-- e formülünü hatırla ☺  
Kars

Psödomakiler Karadeniz'de görülür yalancı maki anlamına gelir-- Sakarya

Yağış ortalamasının 500 milimetrenin altında kalan kent-- lğdır

CEVAP: B

11. Bütün Karadeniz kıyılarında 6 dereceden fazladır ifadesi yanlıştır çünkü verilen izoterm haritasında Batı Karadeniz 4 ile 6 derece izotermileri arasında kalmaktadır.

CEVAP: E

12. Öncelikle Altınbaşak Ovası'nın ve Merzifon'un nerede yer aldığını bilmen gerekir. Altınbaşak Ovası Şanlıurfa'da, Merzifon ise Amasya'da yer alır. Şanlıurfa, Merzifon'a göre daha güney enlemlerde yer aldığı için burada bulunan tarım ürünleri daha erken olgunlaşır.

Karadeniz bölgesinde dağlar kıyıya paralel uzandığı için iç kesimlerle ulaşım zorlaşır. Ulaşım geçitlerle sağlanır. Ege bölgesinde dağlar kıyıya dik uzandığı için iç kesimlere ulaşım kolay olduğu için geçitlere gerek duyulmamaktadır.

CEVAP: D

13. Bir yerde kuraklık yaşanmışsa orada ne az olur? Yağış, öyle değil mi? Yağış miktarı azaldığından dolayı tarımda verim azalır, otlak alanlarda otlar yetirince büyüyemez, yağış azlığından dolayı taban suyu seviyesi azalır. Ama bir yerde kuraklık oldu diye nadas alanları azalmaz tam tersine artar.

CEVAP: B

14. Dostum, iklim çeşitliliği en fazla olan bölgemiz Marmara'dır. Güneyinde Akdeniz, iç kesimlerde Karasal, kuzeyinde ise Karadeniz iklimi görülür.



CEVAP: A

15. İki gözüm, rüzgarlar kaynağını aldığı yere göre sıcaklığı artırır ya da azaltır. Güney sektörlü rüzgârlar sıcaklığı artırırken kuzey sektörlü rüzgârlar sıcaklığı düşürür.



CEVAP: B

TASARI &amp; DEV KADRO

16. Dostum, sıcaklık yağış grafiğinde bakacağımız üç unsur vardı.

Yağış rejimi ---- düzensiz

En fazla yağış aldığı mevsim ---- kış

Sıcaklık ortalamaları ---- 10 derecenin altına düşmemiş Bu özelliklere sahip bir grafik Akdeniz iklimine aittir.

CEVAP: C

17. Türkiye' de iklimin çeşitli olmasının birçok sonucu vardır. Fakat Türkiye' de maden çeşitliliğinin fazla olmasının sebebinin iklimle bir ilgisi yoktur. Türkiye' de maden çeşitliliğinin fazla olmasını sağlayan etken volkanik faaliyetlerdir.

CEVAP: B

1. Aslında sorudaki tek bir kelime ile cevap ulaşabiliriz: Zeytin. Akdeniz ikliminin tanıtıcı bitkisidir. Şıklarda Akdeniz ikliminin etkili olduğu bir tekil var zaten. Peki zeytin olmasaydı? Unutma Defne, kocayemiş, süpürge çalısı, lavanta gibi bitkiler maki türleridir. Hadi diyelim bunları da unuttun. "Bodur bitkiler" diyor. İlkokuldan beri makilere, kısa boylu bodur ağaçlardır, demez miyiz?

**CEVAP: B**

2. İki gözüm soruda verilen dağlara baktığımızda hepsinin kıyıya paralel olarak uzandığını söyleyebiliriz. Dağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım zordur. Soruda verilen alanları gördüğünde aklına bir şey daha gelmeli. Türkiye'nin en yağışlı alanlarının haritasını bir hatırlar mısın lütfen, daha önce bunu seninle paylaşmıştım. Türkiye'nin 4 köşesi yani Yıldız, Menteşe, Doğu Karadeniz Dağları ve Hakkari bunların yanı sıra Antalya, Batı Karadeniz ve Adana-Hatay'ın bulunduğu yerler yağış miktarının fazla olduğu yerlerdir. Verilen tüm yerler için yağış rejimi düzensizdir diyemeyiz çünkü Karadeniz yıl boyunca yağış aldığı için rejimi düzenlidir.

**CEVAP: D**

3. Berna'nın gözlem yaptığı alan karasal iklim özellikleri taşır. -- Diyarbakır  
Aslının gözlem yaptığı yer Akdeniz iklimine ait özellikler taşır.-- Muğla  
Ormanlar Karadeniz'de kıyıda başlar -- Bartın  
Çernozyom topraklar Erzurum—Kars'ta yaygın olarak görülür.

**CEVAP: C**

4. Öncelikle bu verilen yerin neresi olduğunu anlamamız gerekir. En çok yağışı kışın aldığı için Akdeniz bölgesinde yer aldığını söyleyebiliriz. A, B ve C şıkları Akdeniz ikliminin etkisiyle gerçekleşir. Güney enlemlerde yer aldığı için de güneşlenme süresi uzundur. Don olayları 0 derecenin altında gerçekleşir. Her ne kadar Akdeniz'de de olsan don olayı yaşanır. Şimdi diyeceksin ki hocam grafikleri yorumlarken 10 derecenin altına düşmez demiştik diye. Ben de uyarıyorum aman dikkat sıcaklık ortalamalarıydı 10 derecenin altına düşmeyen. Hem don olayları olmasa Antalya Saklıkent'te ve Isparta Davraz Dağı'nda kayak merkezlerinde nasıl kış turizmi yapılısın ☺

**CEVAP: D**

5. A, B, C ve E şıklarında verilen durum Türkiye'nin matematik(mutlak) konumu ile ilgiliyken Karadeniz'deki dağların kuzey yamaçları denize dönük olduğu için denizel etkiden dolayı kuzey yamaçları daha çok yağış alır. Yani bu durum Karadeniz dağlarının özel konumundan kaynaklanır.

**CEVAP: D**

6. Pamuk olgunlaşma döneminde sıcaklık ister. Turunçgil ve zeytin sıcaklık isteyen ürünlerdir ve Akdeniz'de yetiştirilir ancak Rize'de turunçgil, Artvin'de zeytin yetiştirilebilmesinin nedeni çevresine göre sıcak olmasıdır. Muz tropikal iklimine ait bir üründür ve Anamur'da yetişmesinin sebebi çevresine göre daha sıcak olmasıdır.

**CEVAP: B**

7. Nem açığı arttığı zaman yağış oluşma ihtimali azalır. Doğal olarak bağıl nem ve bulutluluk da azalır. Bulutluluk var olan enerjiyi korur. Bulutluluk az olduğu için enerji kaybı azalmaz tam tersi artar.

**CEVAP: E**

8. Su kaynaklarının yeterli olduğu alanlarda yerleşmeler dağınık olur. Düşünsene bir sürü su kaynağın var istediğinin yanına git yerleş ☺ Kimyasal çözülme yıllık sıcaklık farkının az olduğu alanlarda gerçekleşir ve toprağın kendini yenileme süresi kısadır. Bu yüzden ormanların kendini yenileme süresi de azalır.

CEVAP: C

9. Orman alt sınırını belirleyen unsur yağıştır. (Sadece özel konum)

Türkiye Orta kuşakta yer aldığı için cephesel yağışlar görülür. (Sadece matematik konum)

Türkiye kutuplara çok yakın olmadığı (matematik konum) için buzulların görülebilmesi için yüksek alanlar (Özel konum) olması gerekir.

Akdeniz İklimi görülmesi (matematik konum), Karadeniz'de ve Akdeniz'de dağlar denize paralel uzandığı için iç kesimlere nemli hava ulaşamaz ve İç Anadolu'nun karasal iklim etkisinde kalmasına neden olur. Ege'de ise dağlar denize dik uzandığı için nemli hava

İç kesimlere kadar sokulabilmektedir. Doğu Anadolu'da karasal iklimin yanı sıra Erzurum-Kars çevresinde sert karasal ikliminin görülmesinin sebebi ise yükseltilerdir. (özel konum)

CEVAP: C

10. Bir dağın yamaçları arasında sıcaklık varsa bu bakı ile ilgili bir durumdur. Biri denizel biri karasal olan yerlerin arasında oluşan farklı durumların sebebi denizellik ve karasallıktır. Bayburt ve Afyon'a göre sorulduğu için karasallıkla eşleştirebiliriz. Örneğin Rize'nin günlük sıcaklık farkının Bayburt'tan az olması deseydi o zaman da bu durumun sebebi için denizellik diyebiliriz. İki yer de deniz kıyısında yer alıyorsa farklı durumların yaşanmasını enlem ile açıklarız. Ancak verilen iki yer de karasal ise farklı durumların yaşanmasının sebebi nasıl yine karasallık olsun ki? Demek ki burada başka bir şey devreye girmiş. O da Sivas'ın Eskişehir'den yüksek olmasıdır.

CEVAP: E

11. Şöyle bir kıyaslama yapabiliriz bir yerin engebesi fazla ise iz düşüm alanı ile gerçek alanı arasındaki fark fazla, eğer bir yerin yer şekilleri sade ise iz düşüm alanı ile gerçek alan arasındaki fark azdır.

CEVAP: B

12. Mobilya, kâğıt, yakacak odun ve tomruk orman ana ürünleri arasında yer alır. Reçine, sıgla yağı, meşe palamudu ve çam kozalağı gibi ürünler yan ürünler arasında yer alır.

CEVAP: D

13. V numaralı alan Erzurum-Kars'ın bulunduğu alandır ve yıl boyunca bağıl nemin en az olduğu yer değildir. Yıl boyunca bağıl nemin yani yağışın en az olduğu yer İç Anadolu bölgesidir. Peki mutlak nem için ne gerekliydi? Sıcaklık ve yağış. Mutlak nemin en fazla olduğu yer Akdeniz bölgesidir.

CEVAP: E

14. Bağıl nemin yüksek olması için bulutluluk oranının yüksek ve sıcaklığın çok fazla yüksek olmaması gerekir. Bu özelliklere sahip olan bölgemiz Karadeniz'dir.

CEVAP: C

15. Fosil yakıtlar ve sanayiye bağlı olarak hava kirliliğinin ileri seviyede olduğu bölgelerde asit yağmurları oluşur. Bu anlamda en yüksek risk sanayinin en gelişmiş olduğu Doğu Marmara Bölgesindedir.

CEVAP: B

16. Grafiğe baktığımızda yağış rejiminin düzensiz olduğunu ve en yağışlı mevsiminin ilkbahar olduğunu görüyoruz. Bu grafiğin karasal iklime ait olduğunu söyleyebiliriz. Karasal iklimde yağış az olduğundan kimyasal değil fiziksel çözülme meydana gelir.

CEVAP: D

1. Türkiye Orta kuşakta yer aldığı için; Cephe yağışlarının etkisindedir. Akdeniz iklimi görülür. Zeytin ve Kızılcım Akdeniz ikliminin tanıtıcı ürünleri arasında yer alır. Türkiye’de güney enlemler Güneş ışınlarını daha büyük açılarla aldığı için daha sıcaktır ve tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi daha kısadır. Mercan Dağları’nda bitkilerin aynı yamaçta kuşaklar oluşturması özel konum yani yükselti ile ilgilidir. Çünkü yükseldikçe sıcaklıklar azalır ve bitki örtüsü buna bağlı olarak değişimler yaşar. **CEVAP: B**
2. Aynı enlem üzerinde bulunan noktalara Güneş ışınları aynı açı ile gelir. Ancak neden Türkiye’de aynı enlem üzerinde yer almalarına rağmen batıdaki alanlarda sıcaklık farkı az iken doğuya gidildikçe fazlalaşır? Yükselti, basınçlar, denizellik, karasallık gibi faktörler etkili olur. **CEVAP: C**
3. Yer yer ağaç topluluklarının görülmesi daha önce orada ormanların var olduğunu ancak zamanla tahrip edildiğini gösterir. **CEVAP: D**
4. Konveksiyonel yağış, ilkbahar aylarında İç Anadolu’da yaz aylarında ise Erzurum- Kars civarında görülür. **CEVAP: E**
5. İki gözüm, Türkiye’de meltemlerin görülme sebepleri; üç tarafının denizlerle çevrili olması ve yer şekillerinin çeşitliliğine bağlıdır. Yani özel konumu etkilidir. Rüzgarlar, her zaman yüksek basınçtan alçak basınca doğru eser bunu sakın unutma. Gündüzleri deniz soğuk (YB) kara sıcak(AB) olduğu için denizden karaya eser. Etki alanları bulunduğu yerdeki yer şekilleri ile bağlantılı olduğu için etki alanları geniş değildir. Meltem rüzgarlarının esiş süresi kısadır. **CEVAP: C**

6. Öncelikle rüzgarın yer şekillerinin sade olduğu yerlerde etkili olduğunu hatırlayalım. Hangi yöndeki çubuklar uzunsa rüzgâr orada etkili olmuştur diyebiliriz. Buradaki bir rüzgar frekansının sana bir yerden tanıdık gelmesi lazım ☺ 2. Şekildeki rüzgar frekansı Ege bölgesine aittir demiştik. Peki neden? Ege’de dağlar denize dik uzandığı için Ege bölgesinin doğu batı yönünde yer şekilleri sadedir ve rüzgar bu yönlerden etkili olabilmektedir.
  1. Rüzgar frekansını ise Çanakkale ve İstanbul’a ait olamaz çünkü boğazlarda rüzgar kuzeydoğu ve güneybatı yönünde etkilidir. Aydın’da olamaz çünkü Aydın Ege bölgesinde yer alan bir ilimizdir ve rüzgar frekansı 2. Şekildeki gibi olmalıdır. Şanlıurfa’da ise yer şekilleri sade olduğu için her yönden rüzgara açık bir konumdadır. Samsun’da ise yer şekilleri kuzeyde diğer yönler göre biraz daha sadedir. Hatırlarsan Orta Karadeniz bölümü, Karadeniz bölgesi içinde en az yağış alan yerd. İşte bunun sebebi Orta Karadeniz’de yer şekillerinin biraz daha sade olmasının etkisi vardır. **CEVAP: C**
7. Akdeniz bölgesi deyince gözün önce hep makiyi arıyor değil mi? Umarım C şıkkında makiyi görünce düşmemişsinizdir. Makinin, Akdeniz iklimine ait olduğunu artık ilkokula giden öğrenciler de biliyor. O yüzden ÖSYM bunu farklı bir şekilde sorabilir. Maki türlerini de bilmek durumundasın. Maki türleri; zeytin, zakkum, lavanta, keçiboynuzu, defne ve kocayemiş tir.
 

Kayın, Gürgen, Ladin Karadeniz’de  
Sarıçam, Karasal iklimde özellikle Kars Sarıkamış’ta  
Sedir, daha çok Akdeniz’de  
Karaçam ve Meşe ülkemizde yaygın olarak görülür. **CEVAP: D**
8. Dağların denize paralel uzandığı alanlarda nemli hava iç kesimlere ulaşamaz. Kuzeyden Karadeniz, güneyden Akdeniz’de dağlar kıyıya paralel uzandığı için İç Anadolu’da karasal iklim görülür. Doğu Anadolu’da karasal iklimin görülme nedenleri ise hem deniz ile bağlantısının olmaması hem de yükseltisinden kaynaklanmaktadır. Bozkır bitki örtüsünün görülmesi ise karasal iklimin bir sonucudur. Aman neden sonuçlara dikkat ☺ **CEVAP: D**

9. Bu soruda “e” formülünü hatırlamış olman lazım. Kars en fazla yağışını yaz aylarında alır. Verilen diğer iller ise kış aylarında alır.

CEVAP: A

10. Balkanlardan gelen soğuk hava dalgası yani ülkemize kuzeydoğudan etki eden kışların ılık ve yağışlı geçmesini sağlayan İzlanda Dinamik Alçak Basıncı; Soğuk ve sert kış denince akla hemen onun adı gelir Sibiryaya Sibiryaya Sibiryaya Sibiryaya Termik yüksek basıncı kış aylarının soğuk, sert geçmesine ve kar yağışına neden olur. Ancak nem getirmez ve yağış getirmez. Daha önce var olan nem, hava sıcaklıkları çok düşünce doyuma seviyesine ulaşır ve kar olarak düşer. Nem getiren daha çok İzlanda’dır.

CEVAP: C

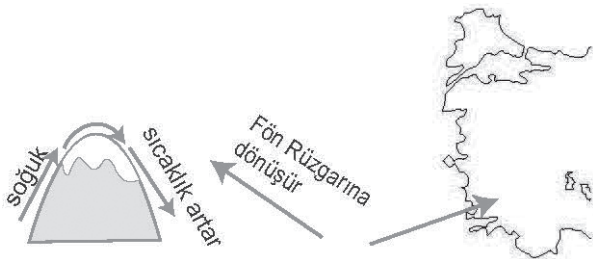
11. Yeni bir kavram daha ” Alpin çayırları”

Alpin çayırlar, yüksek dağlık alanlarda ağaç yetişme (- yani orman) sınırının üstünde görülen çayırlıklardır. Doğu Anadolu Dağları, Toros Dağları ve Kuzey Anadolu Dağları’nda Alpin çayırlara rastlanır.

CEVAP: C

12. İklimler sıcaklığa bağlı olarak, bitki örtüleri de iklime bağlı olarak değişir. Yani bitki örtüleri sıcaklığın az ya da çok olmasının bir nedeni değil sonucudur. İklime bağlı olarak ortaya çıkar.

CEVAP: D



### Föhn Rüzgarı

Kar erime süresi azalır Tarla ürünü erken olgunlaşır.

Çalılar orman yangınları “Bakır Sattıran” da denir.

### Lodos

Aşırı yağış! Sellenme!

Soba zehirlenmeleri Muğla ve Antalya’daki çok yağışın sebebi Lodos

13. Lodos ters estiği zaman soba zehirlenmelerine sebep olur. Güneybatı yönünde eser.

CEVAP: E

14. Umarım “e formülünü” düşünüp hata yapmamışsındır. “IV numaralı merkezin yaz yağış miktarı diğer merkezlerden fazladır.” Doğu Anadolu kendi içerisinde en fazla yağış yaz aylarında alır fakat Karadeniz’in yaz yağışları Doğu Anadolu’dan fazladır.

II ve V numaralı yerler karasal iklime sahip oldukları için bozkır bitki örtüsü görülür.

V numara, karasallık, basınç merkezlerinin etkisi, sıcak sektörlü rüzgarlar ve buharlaşmanın etkisiyle Temmuz ayı ortalama sıcaklığı en yüksek olan alanda yer alır.

I numaralı merkezin V numaraya göre iklimi farklı olduğu için ve denizel etkiden dolayı daha fazla yağış alır.

II numara ülkemizde en az yağış alan bölge İç Anadolu bölgesidir.

CEVAP: A

15. Dostum, gerçek alan ile iz düşüm alan arasındaki fark sorulduğunda bakacağın kriter engebe olmalıdır. Umarım IV numarada Erzurum civarını görünce hemen atlamamışsındır. Evet Erzurum yüksek bir yer ama düzdür. Bir yer hem yüksek hem de düz olabilir. Bakınız Erzurum-Kars platosu ☺ Aman dikkat yükselti ve engebeyi birbirine karıştırma.

Şimdi gelelim cevabımıza. Ülkemizde en engebeli bölge Karadeniz, en engebeli bölüm ise Doğu Karadeniz’dir.

CEVAP: D

16. Yağışın oluşabilmesi için havanın yükselip soğuması gerekir. Maksimum nem sıcak alanlarda etkili olduğu için maksimum nemin artması beklenemez.

CEVAP: E



1. Normal şartlarda aynı enlem üzerinde yer alan noktaların sıcaklıkları, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi, karlı gün sayılarının aynı olması gerekir. Demek ki burada özel konum devreye girmiş. Balıkesir, Yozgat'a göre denizel ve daha alçakta yer aldığı için daha sıcaktır, olgunlaşma süresi daha kısa, karlı gün sayısı daha azdır.

CEVAP: D

2. Ordu'da bulutluluk oranı yüksektir. Bu sebeple hava genellikle kapalıdır ve güneş enerjisi potansiyelinden yararlanma süresi azdır. Kıyı turizmine elverişlilik süresi azdır. Siz hiç Karadeniz'de Eylül-Ekim aylarında denize girebilen gördünüz mü? Ama Mersin' de çok rahat bir şekilde girebilirsiniz. Çünkü Akdeniz' de güneşten yararlanma süresi daha uzundur. Ürün için ise olmazsa olmaz Güneş ışığıdır. Güneşi daha uzun süre alan, yıl içinde birden fazla ürünü yetiştirir ☺

CEVAP: E

3. II ve III numaralı alanlarda hava yükselerek yağış bırakırken I numaralı alanda dağ yamacı boyunca sürtünerek aşağıya doğru ineceği için ortamın sıcaklığını artırır.

CEVAP: A

4. İki gözüm, Sığla ağacı Endemik bir türdür. Endemik tür sadece belirli bir alanda yetişen bitkilere dir. Sığla ağacı, Fethiye ve Köyceğiz'de yetişen endemik bir türdür. ÖSYM endemik bitkileri sever. Sen de sevsen iyi olur ☺

CEVAP: B

5. Öncelikle maki bitki örtüsü nerelerde görülür onu analiz etmemiz gerekir.



Karstik arazilerin yaygın olması, dağların denize paralel uzanması Akdeniz bölgesi için geçerlidir. Ege'de, Güneydoğu Anadolu' da, Gaziantep çevresinde ve Marmara'nın güneyindeki alanlarda karstik alanlar görülmez. Ege' de dağlar denize dik uzanır. Aynı şekilde Güneydoğu Anadolu' da, Gaziantep çevresinde ve Marmara'nın güneyinde alüvyal topraklar görülmez. Kış mevsiminin ılık geçmesi ve belirgin bir yaz kuraklığının olması ortak özelliklerdir.

CEVAP: C

6. Ergene'de baraj yapımına uygun yerlerin az olmasında iklimden ziyade yükseltinin az olması ve bu bölgenin alçak olması etkilidir.

CEVAP: E

7. Turunçgiller yetişirken kış ılıklığı isteyen ve iklim seçiciliği olan bir ürün çeşididir. Karadeniz ikliminde turunçgiller yetişseydi sadece Rize' de değil Karadeniz ikliminin görüldüğü tüm alanlarda yetişirdi değil mi dostum?

Rize'de fön rüzgârlarının etkisiyle kış ılıklığı isteyen turunçgiller yetişebilmektedir.



### Fön Rüzgarı

Kar erime süresi azalır  
Tarla ürünü erken olgunlaşır  
Çalılar orman yangınları  
"Bakır Sattıran" da denir

CEVAP: B

8. Yaz aylarında Şanlıurfa'nın Yozgat'tan sıcak olması, kış aylarında Giresun'un Antalya'dan soğuk olması, Akdeniz kıyılarından kıyı boyunca Karadeniz'e doğru gidildikçe deniz sıcaklığının azalması durumları enleme bağılıyken yaklaşık aynı enlemlerde olmalarına rağmen Ardahan'da yağın karın yerde kalma süresinin Ankara'dan fazla olmasının sebebi Ardahan'ın Ankara'dan daha yüksek olmasıdır.

CEVAP: B

9. Geven, üzerlik, çoban yastığı, koyun yumağı, gelincik gibi bitkiler bozkır türleridir ve karasal iklimin yaygın olduğu alanlarda görülür. Bu soruyu yapabilmem için dağların nerede yer aldığını da bilmen gerekir.

Amanoslar— Hatay (Akdeniz iklimi)

Bey Dağları— Antalya (Akdeniz iklimi)

Kazdağı—Çanakkale (Akdeniz iklimi)

Kaçkar—Rize (Karadeniz İklimi)

Tecer Dağı—Sivas (Karasal iklim)

CEVAP: E

10. İki gözüm, bu soru senin için çerez niyetine gelmiş olmalı. Dikkat etmen gereken nokta Karasal ve Sert karasal iklim ayrımını yapmaktır.

Karadeniz İklimi-- Orman

Akdeniz iklimi-- Maki

Karasal iklim-- Bozkır

Sert Karasal iklim—Çayır

CEVAP: C

11. Ahh ahh keşke yazın Şanlıurfa 'da maksimum nem azalsa da oradaki insanlarımız sıcaktan kavrulmasa. Yazın Şanlıurfa'da olmayan anlayamaz o sıcaklığın kavuruculuğunu. Yazın Şanlıurfa'da maksimum nem miktarı azalmaz tam tersine artar.

CEVAP: D

12. Relikt bitki: Kalıntı, eskiden kalma, günümüze gelme anlamındadır. Bir de teknik tanımına bakalım ☺ Paleoklimatik koşullarda yetişerek yaygın bir durum alan fakat iklim koşullarının değişmesi üzerine günümüzde zorlukla yaşamını sürdüren bitki topluluklarıdır. Endemik bitkiler gibi Relikt bitkiler de Akdeniz' de görülür. Akdeniz'den sonra en fazla Doğu Anadolu'da görülür.

CEVAP: C

13. Bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olması iklimin çeşitli olmasından dolayıdır. Yani bitki örtüsü iklimin bir sonucudur. Nasıl iklimin çeşitlenmesinde etkisi olsun ki ☺

CEVAP: B

14. III ve V numara zaten denizel, II ve IV numaralı alanlarda karasal iklim görülür. I, II ve IV alanlarda karasal iklim görülür ancak I numara daha yüksekte yer aldığı için sert karasal iklim etkilidir ve karasallık şiddeti daha fazladır.

CEVAP: A

15. Yavşan otu ve Antropojen bozkırlar (ormanların tahribiyle oluşan bozkırlar) İç Anadolu' da yaygın olarak görülür. Hadi biraz tarih bilgilerini zorla Ankara savaşında Timur o koskoca filleri nerede sakladı sanıyordunuz ☺ İşte o ormanların tahrip edilmesi antropojen bozkıra örnektir diyebiliriz. Aydın'dan yola çıkıp kıyı kuşağını takip eden bir kişi Akdeniz iklimi ürünü zeytini ve Karadeniz' e görülen kızılbaşları görmüştür.

CEVAP: B

16. Biraz zor bir soru olmuş olabilir kabul ama ÖSYM'de endemik bitkileri sever. Verilen noktaların ortak özelliği endemik bitkilerin görüldüğü alanlar olmalarıdır.

Kasnak Meşesi -- Afyon ve Isparta

Sığla ağacı--Muğla ve Fethiye

İspir Meşesi-- Yozgat

Datça Hurması – Datça

Kazdağı Köknarı—Kazdağları

Ters Lale—Hakkari

CEVAP: C

1. İki gözüm eğimli arazilerde akarsuyun akış hızı az olmaz tam tersi daha fazla olur. Kendinizi yokuş aşağı bıraktığınızda mı daha hızlı gidersiniz yoksa düz yolda mı?

CEVAP: E

2. Regosol topraklar, volkanik dağların eteklerinde zamanla biriken kolüvyal toprakların üzerinde volkan patlamaları ile ortaya çıkan kum boyutundaki tanelerin birikmesiyle oluşur. Yani taşınmış topraklardır.

CEVAP: B

3. III numara ile gösterilen alanda çernezyom topraklar görülmektedir. Rendzinalar ise Tuz Gölü'nün güneyi ile Erzene'de görülür.

CEVAP: C

4. Kahverengi orman toprakları Karadeniz'de yaygın olarak görülür.

CEVAP: A

5. Karadeniz her mevsim yağışlı olduğu için burada yer alan topraklarda yıkanma fazladır. Dolayısıyla kireç ve tuz birikimi azdır.

CEVAP: A

6. Delta ovalarında alüvyal topraklar görülür. II ve IV numarada delta ovaları yer aldığı için aynı tür topraklar görülmektedir.

CEVAP: D

7. Güzel kardeşim, çernezyom topraklar organik maddeler bakımından zengindir.

CEVAP: D

8. Podzol topraklar, daha çok batı Karadeniz'de, Bolu ve Zonguldak çevresinde görülür. Verilen alandan hareket eden bir gözlemci podzol topraklara rastlayamaz.

CEVAP: D

9. İklim ve ana kaya çeşitliliğine bağlı olarak oluşan toprak türleri zonal yani yerli topraklardır. Kolüvyal topraklar ise Azonal toprak grubu içerisinde yer alan taşınmış topraklardır.

CEVAP: B

10. Çay ve fındık tarımı kahverengi orman topraklarında yaygın olarak yapılmaktadır.

CEVAP: C

11. Taşınmış topraklar delta ovalarında yaygın olarak görülmektedir. I numaralı alanda Göksu deltası ve II numaralı alanda ise menemen deltası yer almaktadır.

CEVAP: A

12. Akarsu rejimleri ile toprak oluşu arasında herhangi bir bağlantı bulunmamaktadır.

CEVAP: E

13. Zonal topraklar ana kaya ve iklim özelliklerinin belirgin olduğu yerli topraklardır. Rendzinalar ise taşınmış topraklardır. İklim ve ana kaya hakkında bilgi vermez.

CEVAP: A

14. Azonal topraklar, ana kaya ve iklim hakkında bilgi vermez ve horizonları belirsizdir.

CEVAP: D

15. İki gözüm, alüvyal topraklar bulunduğu yerin hakkında bilgi vermez ve taşınmış topraklar olduğu için zonal topraklar grubunda yer almaz.

CEVAP: B

16. Bol yağış alanlarda fiziksel çözülme meydana geldiği için toprak oluşumu daha hızlıdır. Verilen alanlar arasında en fazla yağış alan I numara olduğu için I numarada toprak oluşumu daha hızlıdır.

CEVAP: E

1. Dağ yamacının denize bakan yamacı daha fazla yağış aldığı için yıkanmış kireçsiz orman toprakları oluşmuştur. Karasal alanda kalan yamaçta ise yıkanma az olduğu için kireçli toprak oluşumu meydana gelmiştir.

CEVAP: E

2. Verilen grafik incelendiğinde en fazla yağışı kış aylarında en az yağışı ise yaz aylarında aldığı görülmektedir. Sıcaklık ortalamaları 10°C altına inmediği için Akdeniz iklimine ait bir grafik olduğunu söyleyebiliriz.

CEVAP: D

3. Batı Karadeniz’de yaygın olarak görülür.— Podzol  
Dünya üzerindeki en verimli topraklardan biridir. Kara toprak olarak da bilinir.— Çernezyom  
Eski göl tabanları ve bataklık tabanları üzerinde gelişen killi ve verimli topraklardır.— Vertisol  
Volkanik arazilerde oluşan mineral madde bakımından zengin kumlu topraklardır.— Regosol

CEVAP: E

4. Zonal topraklar; ana kaya, iklim, horizon ve bitki örtüsü hakkında bilgi verir. Ürünün verimli olup olmaması sadece toprağa bağlı değil kullanılan yöntemlere, sulama gübreleme gibi koşullara da bağlıdır.

CEVAP: E

5. Kimyasal çözülme, “Kayaçların yalnızca dış görünümünde meydana gelen ayrışmadır. İfadesi yanlıştır. Çünkü kimyasal çözülme kayaçların sadece dış görünüşünde değil tamamında meydana gelir.

CEVAP: E

6. Terra-rosa toprakları Akdeniz iklimin görüldüğü alanlarda dağılışı göstermektedir. Karasal iklimin görüldüğü alanlarda terra rossa topraklara rastlamak mümkün değildir.

CEVAP: A

7. Alüvyal—Azonal  
Vertisol—İntrazonal  
Terrarosa—Zonal

CEVAP: C

8. Doğu Karadeniz’de yağış fazla olduğu için fiziksel parçalanma meydana gelir ve toprak oluşumu daha kolay olur.

CEVAP: D

9. Terra-rosa toprakları Akdeniz iklimin görüldüğü alanlarda dağılışı göstermektedir. Karasal iklimin görüldüğü alanlarda terra rossa topraklara rastlamak mümkün değildir.

**CEVAP: A**

10. Alüvyal—Azonal  
Vertisol—İntrazonal  
Terrarosa—Zonal

**CEVAP: C**

11. Doğu Karadeniz'de yağış fazla olduğu için fiziksel parçalanma meydana gelir ve toprak oluşumu daha kolay olur.

**CEVAP: D**

12. Alüvyal topraklara ait herhangi bir bilgi verilmemiştir. O nedenle cevabımız alüvyal toprağın yer aldığı Bafra Ovasını gösteren V numaralı bölge yani E şıkkı olacaktır.

**CEVAP E**

13. Tuzlu topraklar (Solonçak ya da beyaz alkali topraklar): Klorür, sülfat, karbonat, sodyum bikarbonat, kalsiyum, magnezyum ve potasyum tuzları ihtiva eder. Toprak yüzeyi üzerinde tuzlardan ibaret beyaz kabuk görülür; ayrıca tuz çökelleri toprak profilinin muhtelif katlarında da yer alır. Bu topraklar bitki örtüsü yönünden son derece zayıftır.

**CEVAP D**

14. Dostum Akdeniz bölgesi deyince hemen terra rossa diye düşme. Akdeniz bölgesinde Çukurova yer aldığı için alüvyon topraklar, iç kesimlerinde bozkır topraklar da görülür.

**CEVAP: A**

15. IV ile işaretlenen alan karasal iklim alan içerisinde yer aldığı için burada kahverengi orman değil kahverengi bozkır toprakları görülür.

**CEVAP: B**

16. Anadolu'nun iç kesimleri dış kesimlerine göre daha az yağış aldığı için iç kesimlerinde daha koyu renkli olan kahverengi bozkır, dış kesimleri biraz daha fazla yağış aldığı için açık tonda kestane renkli topraklar görülür. Çerneyom topraklar ise; Erzurum- Kars civarında görülmektedir.

**CEVAP: A**

1. Heyelan olayları ülkemizde heyelanın gerçekleşmesi için gerekli olan tüm şartlara sahip olan Karadeniz'de gerçekleşir.

**CEVAP: A**

2. Erozyon, toprağın üst kısmının dış kuvvetler tarafından süpürülmesidir. Eğer tarla eğim yönünde sürülürse erozyon şiddeti artar ancak tarla eğime dik sürülürse erozyon önlenmiş olur.

**CEVAP: A**

3. Sulanabilir alanların artması olumsuz değil olumlu bir durumdur. Bu sayede ekilen ürünlerin alanı artmaktadır.

**Cevap: E**

4. Kocaeli sanayinin yoğun olmasından dolayı kirlilik oldukça yüksektir.

**Cevap: C**

5. Almus Tokat'ta bulunan bir HES santralidir. O nedenle kirlilik en az buradadır.

**Cevap: D**

6. Sulanabilir tarım alanlarının artması üretimin artması sağlar ve dolayısıyla göçü engelleyeceği için olumlu bir durumdur.

**Cevap D**

7. Nüfusun arttığı alanlarda her türlü tüketim artmaktadır. İnsanın olduğu yerde kirliliğin artması ve doğaya zarar verilmesi kaçınılmazdır.

**CEVAP: E**

8. Doğal dengenin bozulduğu, zarar gördüğü bir ortamda tarımsal verimin artmasını bekleyemeyiz. Mesela kuraklık artıp hava kalitesi bozulduğunda nasıl verim artsın ki?

**CEVAP: D**

9. Doğaya zarar vermemek veya doğayı korumak aynı zamanda insan yaşamını kolaylaştıran etkiler, olumlu etkilerdir diyebiliriz. Ormanların tahribi çevreye zarar vereceği için olumsuz bir etkidir.

**CEVAP: E**

10. Delta ovaları akarsuların taşıdığı alüvyonların taşıdığı verimli topraklar olduğu için delta ovalarının genişlemesi olumsuz bir durum değildir.

**CEVAP: E**

11. Çiğ, kar yağışının fazla olduğu karların üst üste yağdığı eğimli alanlarda meydana gelir.

**CEVAP: E**

12. Petrol, linyit, taş kömürü ve doğalgaz gibi enerji kaynakları fosil kökenli olup yenilenemezler. Bu kaynaklar çevre kirliliği yaparlar.

**Cevap: B**

13. Su gücü, Güneş, Rüzgâr, Jeotermal yenilenebilir enerji kaynakları arasında yer alır. Çevreye olan kirlilik azdır.

**Cevap: A**

14. Nadas alanlarının azalması olumsuz değil olumlu bir durumdur.

**Cevap: D**

15. Volkanik olaylarda artışların meydana gelmesi iç kuvvetler etkisindedir. Küresel ısınma atmosferik kökenli olup atmosferik olayları etkilemektedir.

**Cevap: A**

16. Küresel ısınma sonucu;

Kurak alanlar artar

Deniz seviyesi yükselir

Bazı bitki ve hayvan türleri yok olur

Şiddetli tropikal fırtına sayısı artar.

Volkanik patlamaların yaşanması ise mağma kökenlidir.

**Cevap: E**

17. Bataklıkların kurutulması genellikle tarımsal arazi alanı yaratmak içindir. Hava kirliliğini azaltmaya yönelik bir şey değildir. O nedenle olumlu bir durum değildir.

**Cevap: D**

18. Tarımsal alanda ilaçlanmanın artması toprak kirliliğine sebep olmaktadır.

**Cevap: D**

19. Bilinçsizce ağaç kesimi ve kesimlerin yerine yenilerinin dikilmemesi, yer altı sularının azalması ve ani yağışlarla gelen yağmur sularının yüzeyde akışa geçmesine neden olur. Bu durum sel ve taşkınların artması ve ekolojik türlerin azalmasına neden olur.

**Cevap: E**

20. Su gücü

Güneş

Rüzgâr

Jeotermal

yenilenebilir enerji kaynakları arasında yer alır.

**Cevap: E**



1. Mevsimlik işçi göçlerinde tarım işçileri, Karadeniz bölgesinde çay ve fındık; Ege ve Marmara bölgelerinde üzüm, zeytin, domates; Akdeniz bölgesinde pamuk için bununla birlikte turizm işçileri mevsimlik işçi göçüne neden olmaktadır. Karabük ise demir-çelik sanayisinin gelişmiş olduğu ve daha çok sürekli göç almış bir ilimizdir.

**Cevap: D**

2. Ahşap yapı – Ordu başta olmak üzere ormanlık alanların yaygın olduğu kırsal yerleşmelerde görülür.

- Taş yapı – Akdeniz’de kalker, Nevşehir civarında volkanik tüf ve Mardin’de bazaltlar başta olmak üzere meskenlerde taş kullanılmıştır.
- Kerpiç yapı – İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde hatta diğer bölgelerde de görülen toprağın samanla harçlanarak meskenlerde kullanılmasıyla oluşturulmuş yapı türüdür.
- Hımiş yapı – Orta Karadeniz’in güneyinde İç Anadolu Karadeniz sınır bölgelerinde ahşap çatki iskeletler arasında çamur ve tuğla kullanılarak yapılan meskenlerdir.
- Serender yapı – Özellikle Karadeniz’de, fazla yağışlı alanlarda toprak neminden korunmak amacıyla yerden yüksek ağaç temeller üzerine inşa edilmiş mesken türleridir. O nedenle kurak alanlarda orman varlığının az ve nem miktarının az olmasından dolayı rastlamak güçtür.

**CEVAP: E**

3. Soruda Türkiye’nin 1980 ve 2023 yılı demografik yapısının kıyaslanması istenmektedir. 1980 yılı piramidi hakkında sözel bilgide tabanın geniş olduğu bilgisinin yanında 2023 yılı nüfus piramidi verilmiştir, Türkiye gelişmekte olan bir ülke olduğu için tabandaki değişime etki eden nedenlerden birisi azalan bebek ölümleridir. Azalan bebek ölümleri azalan doğum oranlarıyla birlikte etki ederek 2023 piramidinin tabanında etkili olmuştur.

**CEVAP: B**

4. 2023 TÜİK verilerine göre Edirne medyan yaşı en fazla olan illerimizden biridir.

**CEVAP: A**

5. Soma çalışan maden işçisi- ham madde çıkarımı yaptığı için birincil ekonomik faaliyet  
Coğrafya Gazetesinde çalışan gazeteci halka hizmet sunduğu için üçüncül ekonomik faaliyet  
Antalya’da otel İnşaatında işçi işlem yani ham maddenin işlenmesi aşaması olduğu için ikincil ekonomik faaliyet

**CEVAP: B**

6. I. Numaralı bölüm Yıldız dağları bölümü, dağlıktır, engebelidir, ana ulaşım yollarına sapa kalmıştır.  
II. Numaralı bölüm Menteşe yöresi dağlık ve engebelidir, karstik yapı görülür.  
III. Numaralı bölüm Tuz Gölü çevresi, düz bir çanaktır. İklim sıcak ve kuraktır. Toprak yapısı tuz ağırlıklıdır.  
IV. Numaralı bölüm Doğu Karadeniz yöresi, dağlık ve engebelidir.  
V. Numaralı bölüm Hakkari yöresi, dağlık ve engebelidir.

**CEVAP: C**

7. Orta Anadolu’da kırsal meskenlerde jeolojik yapı ve toprak önemli etkenlerdir. Volkanik sahalarda tüfün yer yer kullanıldığı bölgede toprak yapılarında kerpiç de kullanılmıştır.

**CEVAP: C**

8. Türkiye’de kentli nüfus 1985 tarihinden itibaren kırsal nüfusu geçmiştir.

**Cevap: C**

9. Şunu unutmayın lütfen işsizlik göçün hem sebebi hem sonucudur. İstihdam sorunu ve işsizlik azalmaz aksine artar.

**CEVAP: B**

10. Banı ve Pey özellikle Hatay çevresi ve Maraş – Akdeniz arasındaki bölgelerde köyden küçük yerleşme tipleridir. (Bağ - bahçe evi)

CEVAP: D

11. Marmara’da Bursa ve Balıkesir, Eskişehir ve Ortadoğu Anadolu’da ise Malatya verimli ovalardır ve bundan dolayı nüfus yoğunluğu oluşmuştur.

CEVAP: E

12. Kuyumculuk işlem gören ve sonrasında hizmet faktörüne dayalı olduğu için 3. ekonomik faaliyetler arasında yer alır.

CEVAP: C

13. Tablodan nüfusun en fazla olduğu yıl, nüfus sürekli arttığı için son sayım yılı olarak yorumlanır; en az için ise yine aynı mantık ile ilk sayım yılı olan 1927’yi vermesi gerekirdi. 1945 yılındaki düşüş, artış hızı düşüştür; nüfus miktarını grafikten çıkarmak olası değildir.

CEVAP: C

14. Bir yıl içinde, doğum ve ölüm sayısına bağlı nüfus artışına doğal nüfus artışı hızı ya da doğurganlık hızı denir. Doğurganlık hızı, eğitime, kültüre ve ekonomik gelişime bağlı olarak değişir.

Türkiye genelinde kırsal kesimde doğurganlık hızı fazladır. Doğurganlığın en az olduğu bölge Marmara ve Kıyı Ege, en fazla olduğu bölgeler Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleridir. (İl bazında ise Şanlıurfa)

CEVAP: E

15. Nüfus artışının olumlu sonuçları;

- Mal ve hizmetlere talep artar.
- Üretim artar.
- Vergi gelirleri artar.
- Yeni endüstri dalları doğar.
- İşçi ücretleri ucuzlar.
- İhracatta rekabet kolaylaşır.

- Nüfus artışının olumsuz sonuçları;

- Kişi başına düşen milli gelir azalır.
- Tüketim artar.
- İşsizlik artar.
- İnsanların temel ihtiyaçlarının karşılanması zorlaşır.
- Kalkınma hızı düşer.
- Çevre kirlenmesi artar.
- Tasarruflar azalır.
- İç ve dış göçler artar.
- Belediye hizmetleri zorlaşır.
- İhracat azalır.
- Demografik (nüfusa bağlı) yatırımlar artar.

CEVAP: D

16. İklim, yer şekilleri, doğal afetler gibi olaylar doğal faktörlerle ilgili iken mübadele göçleri devletlerin zorunlu kıldığı karşılıklı değişim anlamına gelmektedir. İnsan etkisi olduğu için beşeri faktör arasında yer alır.

CEVAP: C

17. Ülkemizde doğurganlık hızı batıdan doğuya doğru artar. Kültürel etkenlerin baskın bir belirleyicilik gösterdiği bu durumda Çanakkale en az doğurganlık hızına sahip ilimizdir.

CEVAP: D

18. Gelişmekte olan ve gelişme seyrine girmiş ülkelerde hayat koşulları iyileşir ve ortalama ömür artar, artan ortalama ömür yaşlı nüfusunu arttırır ve ortanca yaş değeri yükselir. Ancak gelişen koşullar doğum oranlarını arttırmaz aksine durağanlaştırır.

CEVAP: C

1. Çiftlikler, içerisinde bir veya birkaç ev ve eklentinin bulunduğu geniş ve düz arazilerde kurulu yerleşmelerdir. Trakya ve Marmara Bölgesi, Ege (B.ve K. Menderes ovaları.) ve Akdeniz'de yaygın olarak görülür. Akdeniz bölgesindeki pamuk çiftlikleri en güzel örneklerindendir. (Çukurova)

CEVAP: E

2. Birincil ekonomik faaliyetler ham maddeye dayalıdır. Karpuz toplamak, narenciye ekmek, altın çıkarmak birincil ekonomik faaliyetlerdir. Hizmet sektörü ise üçüncül ekonomik faaliyetleri oluşturur. Öğretmenlik ve büfe işletmeciliği üçüncül ekonomik faaliyet grubuna girer.

CEVAP: C

3. Hatay'ın katılımı, işçi göçleri gönüllü göçtür. Fındık işçileri ise mevsimlik göçe örnektir. Mübadeleler ise göç eden insanların insiyatifinde olmadığı için devletlerin zorlaması ile olduğu için zorunlu göç kapsamına girer.

CEVAP: C

4. 0-14 yaş nüfusun azalması demek doğumların azalması demektir. Bu da nüfus artış hızının azalmasına, ilerleyen süreçte nüfusun yaş ortalamasının yükselmesine, çalışma çağındaki nüfus da azalacağı için iş gücüne olan ihtiyaç artacaktır. Tıpkı Japonya'da olduğu gibi... Yaşlı nüfus sürekli artacağı için sağlık harcamaları da artacaktır. Nüfusun dağılışı ise fiziki ve beşeri faktörlere bağlı olarak dağıldığından bir denge yaşanması söz konusu değildir.

CEVAP: D

5. Eskişehir ve Bolu büyükşehirlerle yakın olduğu için geçiş güzergahı üzerinde yer almaktadır. Kayseri ise İç Anadolu'da önemli bir ticaret alanıdır ve geçiş güzergahındadır. İstanbul'un ulaşım koşullarını bilmeyen yoktur sanırım. Muğla daha çok turizm faaliyeti ile ön plana çıkmaktadır.

CEVAP: D

6. Sorunun çözümü için verilen alanların yükseltmelerini düşünmemiz gerekir. I numara ile gösterilen alanda Istranca Dağları yer almaktadır ve yükseltisi diğer alanlara göre daha azdır.

CEVAP: A

7. Yaylacılık faaliyetleri, özellikle Akdeniz bölgesinde yörükler tarafından yapılan bir faaliyettir. Yaz mevsiminde hayvanlarını serin yaylalara çıkaran sürü sahipleri, kış mevsiminde de alçak kesimlerde bulunan kışlaklara indirirler. Bu yolculuk sırasında sonbaharı ve ilkbaharı ara yerleşme bölgeleri olan GÜZLE yerleşmelerinde geçirirler.

CEVAP: D

8. Göç alan ve göç veren yerlerde bazı sorunlar yaşanmaktadır. Plansız yerleşmeler, göç veren yerlerde değil göç alan yerlerde görülen sorunlardan biridir.

CEVAP: E

9. Doğu Karadeniz'de tarım alanları dar olduğu için ve makineleşme olmadığı için insan gücüne olan ihtiyaç fazla olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

CEVAP: D

10. 1940-45 yılları arasında II. Dünya savaşı yaşanması, erkeklerin 5 yıl süre ile askere alınması, dünyadaki ekonomik bunalımlar, beslenme yetersizliğinden dolayı ölüm oranları artmıştır.

CEVAP: C

11. Devlet planlama teşkilatı 1960 yılında oluşturulmuştur. Bu yüzden 1960 öncesinde devlet planlama teşkilatının yer alması mümkün değildir.

CEVAP: E

12. Toplam nüfus içerisinde genç nüfus giderek azalmaktadır.

CEVAP: C

13. İzmir—sanayi, ticaret  
Afyonkarahisar—ulaşım  
Samsun—ticaret  
İzmit—sanayi, ulaşım  
Muğla ise daha çok turizm fonksiyonu ile gelişmiştir.

CEVAP: D

14. Verilen grafikten nüfus miktarı, artış hızı gibi çıkarımları yapabiliriz. Nüfus miktarının ya da artış hızının nedenlerini bu grafiğe bakarak yorumlamayız.

CEVAP: C

15. III numaralı alan en az yağış alan yerlerden birisi olduğu için kuraklıktan dolayı seyrek nüfuslanmıştır. Seyrek nüfuslanmış alanları Vizonte’deki Sezgin abi saçları gibi düşünebilirsiniz



CEVAP: C

16. Mera hayvancılığı açık alanda yapılan bir hayvancılık türüdür ve kırsal alanda mera hayvancılığı yaygın olarak yapılır. Mera alanlarını tarım arazilerine dönüştürmek alınacak önlemlerden biri değildir.

CEVAP: A

17.



Kibar Feyzo filminde başlık parasını toplamak için köyden ayrılan ve çalıştığı yerde başkalarına 300 lira verilirken kendisine 100 lira verilmesine tepki gösteren Kibar Feyzo’nun (Kemal Sunal), aradaki farka itiraz etmesi ile “onlar sendikali” denmesi, Kibar Feyzo’nun da “Ben de Harranlıyam” diye yanıt vermesi filmin en fazla akıllarda kalan repliğini oluşturuyor.

CEVAP: D

18.

Sanayi ve hizmet bir yerde ne kadar fazla ise gelişmişlik de o kadar fazladır. Ham madde alır ve işlenmiş madde olarak satar.

CEVAP: C

19.

Artvin, Hakkari ve Antalya engebeli, İstanbul’da ise nüfus fazla olduğu için FNY fazladır. Konya’da tarım alanları verilen diğer illere göre daha geniş olduğu için fizyolojik nüfus yoğunluğu daha azdır.

CEVAP: D

20.

Artış hızı ve miktarı karıştırılmamalıdır. Türkiye’nin nüfusu hiçbir zaman azalmamıştır ancak artış hızında değişiklikler olmuştur. 2022 yılına göre ülkemizin nüfus artış hızı azalmıştır. Normal şartlarda nüfus artış hızının en düşük olduğu dönem eski kaynaklarda 1940-1945 dönemi olarak anlatılır. 2022 yılında nüfus artış hızı binde 12 civarında gerçekleşti. Bir sonraki yıl olan 2023 yılında ise bu oran binde 7 lerin altına inmiştir.

CEVAP: D

21.

- Köy altı yerleşmelerinin ortaya çıkış nedenleri;
- Tarım arazilerinin köyden uzak olması
  - Meraların ve otlak alanların köyden uzak olması
  - Kalabalık kaynaklı sorunlar
  - Köy içi anlaşmazlıklar
  - Devlet hazine arazilerini işgal isteği
  - Terör faaliyetleri

CEVAP: B

1. Amasya—Yeşilirmak Nehri  
Eskişehir—Porsuk Çayı  
Edirne—Meriç Nehri  
Antakya—Asi Nehri

CEVAP: B

2. Sağlık alanında yapılan iyileştirmeler ölüm oranlarını azaltmış; şehirleşme, kadınların iş hayatına girmesi doğum oranlarının azaltmış ve doğal olarak da artış oranında da bir azalma olmuştur.

CEVAP: C

3. Verilen illerimizde doğum oranı yüksek olmasına rağmen nüfus artış hızının düşük olmasının nedeni eğitim, sağlık, ulaşım, altyapı gibi alanlarda yetersizlik ve iş imkânlarının sınırlı olmasında dolayı yoğun olarak göç vermesidir.

CEVAP: C

4. Gerçek nüfus artışı, sanayi bölgelerinde göç kaynaklı olarak daha fazladır. (Gaziantep)

CEVAP: E

5. Eğitim sosyal-kişisel nedenler arasında yer alır. Türkiye’de çeşitli iş kollarında, farklı zamanlarda ek iş gücüne ihtiyaç duyulur. Tarım, turizm ve inşaat sektörlerinde, özellikle yaz aylarında ortaya çıkan bu ihtiyaçtan dolayı insanlar çalışmak amacıyla buldukları yerlerden göç ederler. Bu göç türüne mevsimlik (geçici) göç adı verilir.

CEVAP: C

6. Çukurova → Pamuk  
Ordu-Giresun → Fındık  
Niğde → Patates-soğan  
gibi ürünlerin toplanması amaçlı mevsimlik göç alır. Muş’ta ise böyle bir durum söz konusu değildir.

CEVAP: E

7. Aritmetik nüfus yoğunluğunun en az olabilmesi için nüfus miktarının en az (III) ve yüz ölçümün en geniş olması gerekir. Aritmetik nüfus yoğunluğunun en fazla olabilmesi için nüfus miktarının en fazla(V) ve yüz ölçümün de en dar olması gerekir. Sorunun öncülünde yüzölçümleri eşit denildiği için aritmetik nüfus yoğunluğu, nüfus miktarı az olanın az, çok olanın ise çok olacaktır. Buna göre cevap D şıkkıdır.

CEVAP: D

8. Tarımsal Nüfus Yoğunluğu = Tarımda Çalışanlar / Tarım Alanları

Bir yerde tarımsal nüfus yoğunluğu fazla ise makineleşme fazla olmadığından tarımda çalışanlar fazla ancak yer şekillerinden dolayı tarım alanları dardır. Bayburt, Hakkâri, Rize, Gümüşhane ve Tunceli’de olduğu gibi...

Bir yerde tarımsal nüfus yoğunluğu az ise makineleşmeden dolayı tarımda çalışanların sayısı az ancak sade yer şekillerinden dolayı tarım alanları geniştir. Adana, Konya ve Şanlıurfa’da olduğu gibi....

CEVAP: D

9. Kır yerleşmelerinin toplu ya da dağınık olmasında su kaynakları ve yer şekilleri etkilidir

CEVAP: B

10. II, III, IV ve V numaralı alanlar sanayi ticaret ve ulaşımın geliştiği alanlar olduğu için sık nüfuslanmıştır. I numarada ise yer şekillerinin etkisinden dolayı nüfus dar bir alanda olduğu için yoğun nüfusludur.

CEVAP: A

11. Kalıcı: Çiftlik, mahalle, mezra, divan  
Geçici: Kom, oba, güzle, dalyan, ağıl, bağ evi, dam (yaylaların daimi olanları da vardır!)

CEVAP: A

12. Verilen iller arasından İskenderun daha sanayi ve ticaret fonksiyonu ile gelişmiştir.

**CEVAP: A**

13. Madenler yer altında olduğu için jeolojik etkiye bağlı olarak olduğu için doğal çevre faktörleri altında değerlendiremeyiz.

**CEVAP: C**

14. • İlk mabet yerleşmesi: Göbeklitepe - Şanlıurfa  
• İlk paleolitik yerleşme: Yarımburgaz - İstanbul  
• İlk ticari kent yerleşmesi: Kültepe - Kayseri  
• İlk Anadolu köy yerleşmesi: Çayönü - Diyarbakır.

**CEVAP: E**

15. Potansiyelinin farkında olan bireyler bulunduğu yerde potansiyelini ortaya koyamaz ya da yaptığı çalışmalar değer görmezse kendini geliştirebileceği başka bölgelere göç ederler. Ancak bir yerin yüz ölçümünün küçük olması bu göçün nedenleri arasında yer almaz. Canan Dağdeviren, Aziz Sancar ve Mehmet Öztürk gibi isimleri beyin göçüne örnek verebiliriz.

**CEVAP: D**

16. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'ndan çıkan bir ülke olduğumuzu hatırlayalım. Genç nüfusa ve aktif nüfusa olan ihtiyaç oldukça yüksektir. Gelir dağılımındaki dengesizlik burada etkili olmamıştır.

**Cevap: E**

17. 1927-2023 yılları arasında nüfusun sürekli miktar olarak artmasına bağlı olarak aritmetik nüfus yoğunluğu da sürekli olarak artmıştır. Medyan yaşın yükselmesiyle ortalama yaşam süresi uzamıştır. Eğitim olanaklarındaki gelişim okur-yazar oranının %60'lardan %97'lere çıkmasını sağlamıştır. Ancak sanayileşmeyle beraber kadınların iş hayatında daha fazla yer alması, evlilik yaşının yükselmesi, eğitim seviyesinin yükselmesi gibi nedenlerle nüfus artış hızı 1985 sonrasında giderek azalmıştır.

**CEVAP: E**

18. Köy altı yerleşmelerinin kuruluş amaçları
- Tarım arazilerinin köyden uzak olması
  - Meraların ve otlak alanların köyden uzak olması
  - Kalabalık kaynaklı sorunlar
  - Köy içi anlaşmazlıklar
  - Devlet hazine arazilerini işgal isteği
- gibi nedenlerle köyden uzak kurulmasıdır.

**CEVAP: E**

19. Tarımsal nüfus yoğunluğunun az çıkması için alanların düz ve makine kullanımının yaygın yani tarımla uğraşan insan sayısının az olması gerekir. Artvin, Rize ve Bitlis engebeli ve tarımda makine kullanımı olmadığı için nüfus yoğunluğu fazladır.

**CEVAP: A**

1. Dağınık yerleşmeler;

- Suyun bol, arazinin parçalı olduğu alanlarda bu yerleşme tipi ortaya çıkar.
- Doğu Karadeniz bölümünde yaygındır.

Karstik arazi ise Akdeniz'de yaygın olup dağınık yerleşmelerin ortaya çıkması üzerinde etkili olmamıştır.

**Cevap: E**

2. Doğal nüfus artışı: Doğumlardan ölümlerin çıkarılmasıyla elde edilir. Yaşam standartlarının yüksek olduğu yerlerde doğal nüfus artışı az iken, yaşam standartlarının düşük olduğu yerlerde bu artış yüksektir. Bu sorularda esas dikkat etmeniz gereken şey, dışarıya göç veren ve sanayinin gelişip gelişmediğine dikkat etmek lazımdır.

Sanayinin az geliştiği bir yerde; bebek ölüm oranı fazladır ve ilkel tarım oranı yüksektir.

**Cevap: D**

3. Ülkenin yakın zamanda savaştan çıkmış olması askerî açıdan ve iş gücü bakımından genç nüfusa ihtiyacı gerekli kılmıştır.

**Cevap: E**

4. Tarım alanlarını yerleşmeye açılması asla bir çözüm değildir. Bursa Ovası ve İzmir, İstanbul gibi büyük kentler ve yakın çevrelerinde maalesef bu uygulama var.

Ancak bu üretimin azalmasına neden olacaktır.

**Cevap: D**

5. Kültürel çeşitliliğin yaşanması mekânsal bir sorun değil farklılıklardan meydana gelen çatışmalardan dolayı sosyal bir sorundur.

**Cevap: D**

6. Aktif nüfus oranı çalışan nüfusun miktarı ile bilinebilir. Verilen grafik ise toplam nüfus miktarını yansıtmaktadır.

**Cevap: B**

7. Birinci dönem( 1923-1963) nüfus politikaları şunlardır:

- 1929'da beş ve daha fazla çocuğu olan ailelerin yol vergisinden muaf tutulması,
- 1930 yılında 6 ve daha fazla çocuğu olan ailelere madalya verilmesi,
- 1926 tarihli Türk Ceza Kanunu'nun isteyerek çocuk düşürmeyi suç sayması,
- 1936 yılında kanunun ilgili bölümünde yapılan değişikliklerle kısırlaştırma ve gebeliği önleyici bilgilerin yaymasının yasaklanması kararları alınmıştır.

Ancak kadınların iş hayatına dahil olması doğum oranlarını direkt etkilemektedir. O nedenle bu birinci dönem nüfus politikaları arasında yer almamaktadır.

**Cevap: A**

8. 'Sakin Şehir' unvanı alabilmek için hareketin temel ilkelerini içeren yedi başlık altında; çevre ve altyapı politikaları, kent-sel kalite, yerel üretimi korumak, misafirperverlik ve 'Slow Food' aktivitelerinin desteklenmesini şart koşan 70 maddelik koşulu yerine getirmesi gerekiyor. Türkiye'de ilk sakin şehir İzmir Seferihisar ve son sakin şehirler ise İznik, Arapgir ve Foça olmuştur. Verilen seçeneklerden de Osmangazi sakin şehirlerden biri değildir.

**Cevap: E**

9. Nüfus artış hızının azalması ve nüfusun yaşlanması sonrasında demografik yatırımlar azalacaktır.

**Cevap: C**

10. 2050-2075 döneminde genç nüfus oranı artmıştır geçerli bir durum değildir. Sebebi ise grafiğe bakılarak böyle bir yorum yapılamaz. Nüfus grafik sorularında yalnızca grafiğe göre veya grafikten yola çıkarak hangi yorum yapılabilir soru köklerine dikkat edelim.

**Cevap: D**

11. Nüfusun artış hızının azalması ve doğum oranlarının azalması nüfusun ikiye katlanma süresinin uzamasına neden olmaktadır.

**CEVAP: D**



12. **DİVAN:** Köyü oluşturan mahallelerin her biridir. Batı Karadeniz'de yaygındır. Mahalle ve divan kalıcı özellik gösterir.

**OBA:** Genellikle hayvancılık amaçlı kurulmuş birkaç çadırdan oluşan geçici yerleşme türüdür.

**MEZRA:** Köye biraz uzak 5 - 10 haneli yerleşmelerdir. Tarım ve hayvancılık yapılır. Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygındır.

**DAM:** Köye biraz uzak geniş otlaklar içinde yapılmış yerleşme türüdür.

**KOM:** Hayvancılık amaçlıdır. Geçici yerleşme türü olup Doğu Anadolu'da yaygındır.

**ÇİFTLİK:** Geniş araziler üzerine kurulmuş birkaç ev ve eklenileridir. Tarım ve hayvancılık yapılır. Trakya ve Batı Anadolu'da yaygındır.

**DALYAN:** Balıkçı kulübeleridir. Geçici yerleşmelerdir. Muğla çevresinde yaygındır. Zamanla çoğu kalıcı hâle gelmiştir.

**AĞIL:** Genellikle küçükbaş hayvanlarının gece barındıkları üstü açık yerleşmelerdir.

**YAYLA:** Hayvancılık amaçlı yapılan geçici yerleşmelerdir. Yaz mevsiminde yaylaya çıkılır ve sonbaharda geri dönülen geçici yerleşmelerdir. Son yıllarda turizm de gelişmiştir

**CEVAP: C**

13. ÖSYM bu konuda özellikle haritalı sorularda çok fazla soru sormaktadır. Adana önce sanayinin geliştiği ve ardından tarım ile beraber sanayinin geliştiği illerimizden biridir. İzmir ve Samsun aynı fonksiyonlara sahip illerimizdir.

**Cevap: D**

14. Bağımsız bir ev sahibi olma isteği, kalabalık aile sorunlarından uzaklaşma isteği, tarım arazilerinin küçük ve birbirinden uzak olması, hayvanlar için otlak ve barınak temini gibi faktörler etkili olmuştur.

**Cevap: D**

15. Genellikle göç veren yerlerde kadın, göç alan yerlerde ise erkek sayısı daha fazladır. Soruda kadın nüfus oranının daha fazla olduğu denilmektedir yani göç veren ili sormaktadır. O nedenle Artvin olacaktır.

**Cevap: D**

16. Kerpiç (toprak) meskenler: Kurak ve yarı kurak bölgelerde yaygındır. İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bu tip evler yaygındır.

**Cevap: C**

17. Ekili-dikili alanlar illerin yer şekilleri ile ilgilidir. Dağlık ve engebeli bölgelerde tarıma ayrılan arazi oranı oldukça düşüktür. Artvin, Rize, Sinop, Muş, Hakkari ve Kastamonu bu iller arasında yer almaktadır.

**CEVAP: E**

18. Doğum oranlarının fazla ancak nüfus artış hızının düşük olması dışarıya göç verildiği anlamına gelmektedir. Rize dışarıya göç veren illerden biridir.

**Cevap: D**

19. Tarımla uğraşan nüfusun fazla, tarım alanlarının az olmasıyla ilgilidir.

**Cevap: D**

1. Kentlerin fonksiyonel özellikleri kır-kent ayırımında kullanılan ölçütlerdir. Yüz ölçümünün büyüklüğü önemli değildir.

**Cevap: A**

2. Doğu Karadeniz'in kıyı kesimleri iç kesimlerine göre daha yoğun nüfuslanmıştır. Bunun sebebi iklimin daha uygun olması, tarımsal faaliyetler ve balıkçılıktır. Buradan yapılan göçler daha çok İstanbul ve Ankara illerine yani batıya doğru olmaktadır.

**Cevap: A**

3. Marmaris, Kaş, Çeşme, Ayvalık yaz mevsiminde yaşanan nüfus artışı esas sebebi turizm faaliyetleridir. Manisa bir ilçesi olan Salihli ise daha çok tarımsal faaliyetlerin ön planda olduğu bir yerdir.

**CEVAP: C**

4. Sinop'un liman fonksiyonu daha az gelişmiştir. Sebebi ise Küre dağlarının kıyıya uzanışı ve demir yolu bağlantısının olmamasıdır.

**Cevap: A**

5. Yer şekillerinin engebeli ya da sade olması ve tarımla uğraşan insan sayısı genel anlamda tarımsal nüfus yoğunluğunu belirler.

**Cevap: B**

6. Sorunun kökü bizlere hangisinde doğum oranları daha fazladır diye sormaktadır. O nedenle cevabımız Muş olacaktır.

**Cevap: A**

7. Elazığ, Ankara, Antalya İstanbul ve Afyon illeri kıyaslandığında hem tarım hem de turizm kenti olma özelliği Antalya'da daha fazladır.

**Cevap: C**

8. Yüz ölçümün geniş olduğu alanlarda genellikle aritmetik nüfus yoğunluğu azdır. Yüz ölçümü geniş olsa da tarıma ayrılan arazi az olduğunda tarımsal nüfus yoğunluğu (tarımla uğraşan insanların sayısının, tarım alanlarına oranı) buralarda oldukça fazladır. O nedenle cevap I numaralı alan olacaktır.

**Cevap: A**

9. Tarım arazilerinin en fazla olduğu ve tarımda makineleşmenin fazla olduğu alan sorulmaktadır. Bu oran verilen seçenekler arasında en fazla 3 numaralı alanda görülür. Sebebi ise alan düz ve insan gücüne olan ihtiyaç azdır. Bu da tarımsal nüfus yoğunluğunun az olmasını sağlar.

**Cevap: C**

10. Nüfusun ikiye katlanma süresi ve ortalama yaşam süresi medyan yaşın yüksek olduğu ülkelerde artmaktadır. Doğum oranlarının azalması ile ikiye katlanma süresi uzarken, refah seviyesinin yükselmesi, sağlık alanında ilerlemelerin olması gibi durumlar da ortalama yaşam süresinin artmasını sağlar.

**Cevap: D**

11. Doğal afetler ve salgın hastalıklar, köyden şehre yapılan göçler, aile planlamasının yapılması, kadınların çalışan nüfus içindeki oranının artması gibi nedenler nüfus artış hızını azaltır. Ancak eğitim seviyesinin düşük olması, refah seviyesinin düşük olması, gelenek ve göreneklere olan bağlılığın yüksek olması gibi nedenler doğum sayılarının artmasına ve nüfus artış hızının da artmasına neden olur. Şanlıurfa, Hakkari, Şırnak, Siirt ve Ağrı gibi illerde bu oran yüksektir.

**Cevap: D**

12. Muş ilimiz dışarıya fazla göç verdiği için yatırımlar atıl durumda kalmaktadır.

**Cevap: E**

13. Yer şekilleri nüfusun dağılışında etkili olan beşerî faktörlerden biri değildir. Yer şekilleri doğal faktörlerden biridir.

**Cevap: C**

14. Seyrek nüfuslu yerler nüfusunun yapısal özelliklerini arasında değildir.

**Cevap: E**

15. Medyan yaşın azalması nüfusun yaş ortalamasının artması anlamına gelmektedir. O nedenle nüfusun arttığına kanıt niteliğindedir.

**Cevap: E**

16. Türkiye'de görülen kırsal yerleşmelerin genelinde doğumların sayısı fazladır. Bu bölgelerde insanlar geçimlerini tarım ve hayvancılıkla sürdürmektedir. O nedenle bu alanlarda göçler fazladır. Gerçek nüfus artışı ise göç alan (şehirleşmenin yüksek ve sanayinin gelişmiş olduğu alanlar) yerlerde daha fazladır.

**Cevap: C**

1. Grafikteki bilgilere göre en fazla hayvan sayısı “koyun” iken en fazla süt üretimi “sığır” türüne aittir. Bu nedenle en fazla hayvan sayısı olan türden en fazla üretim sağlanamamaktadır.

CEVAP: C

2. Antalya, Bursa, Diyarbakır, Sakarya, Hatay, Eskişehir ve Bilecik ülkemizde yaş koza üretiminin yoğun olarak yapıldığı yerlerdir.

CEVAP: D

3. Büyükbaş mera hayvancılığının yaygın olduğu yerlerin özellikleri:

- Doğal bitki örtüsü çayırlardır.
- Yağışlar mevsimlere düzenli dağılmamıştır, bazı mevsimler artan yağışlarla gürleşen çayırlar yer alır. (Örneğin yaz yağışları: Erzurum–Kars)
- Yörede et kombineleleri gelişmiştir.
- Süt üretim miktarı mevsimlere göre dalgalanmalar gösterir. Çünkü çayırların yeşil olduğu dönemlerde üretimde artış yaşanır

CEVAP: B

4. Mısır tarımının son yıllarda Anadolu'nun pek çok yerinde, özellikle de Akdeniz'de gelişmesinin esas nedeni sulama olanaklarının geliştirilmesidir.

CEVAP: E

5. Soğuğa en dayanıklı tahıl olan çavdar; yüksek yerleri, kumlu ve gevşek toprakları sever, en verimsiz yerlerde bile yetişirebilen bir tarım ürünüdür.

CEVAP: E

6. Çeltik tarımı (pirinç), Güney Marmara bataklık sahaları, Batı ve Orta Karadeniz, Akdeniz ve Ege deltaları ile GAP projesiyle GDA bölgesinde yapılmaktadır. Haritada işaretlenmiş merkezler pirinç üretim alanlarıdır.

Cevap D

7. Bazı ürünler devlet kontrollü olarak yetiştirilir. Örneğin ilaç ve kimyasal madde içeriği imalatına uygun ürünler (Tütün, Kenevir, Haşhaş). Bazıları da kontrollü çevre uygulaması kotasına tabi tutulur: çeltik tarımı gibi. Çünkü çeltik alanları ve sivrisinek yayılım ilişkisinin insan yaşam alanına uzak tutulması gerekir.

Cevap B

8. I. Patates → Konya  
II. Kenevir → Sakarya  
III. Pamuk → Şanlıurfa  
IV. Yer fıstığı → Adana

CEVAP: A

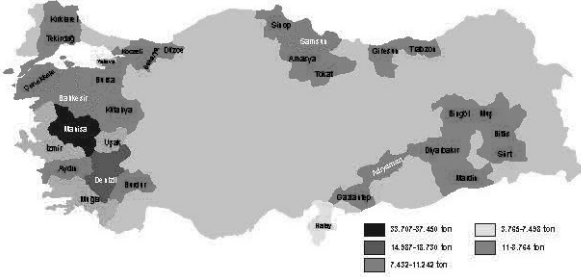
9. Zeytin; ılıman Akdeniz ikliminden başka iklimlerde yetiştirilmesi zor olan, iklim seçiciliği yüksek ve don olaylarına karşı aşırı hassas olan bir tarım ürünüdür.

CEVAP: C

10. Sulama olanaklarının artırılması genel olarak sebze, meyve ve tarım ürünlerinde verimi; üretim alan genişliğini artırır. Karadeniz'e has mısır dahi sulamayla diğer bölgelerde daha fazla üretilmektedir. Ancak sulamadan başka nemlilik, düzenli yağış gibi koşulları da beraberinde isteyen çay bitkisinin yetiştirilme alanları sulamayla genişletilip üretimi artırılamaz.

CEVAP: D

11.



Ege'de yoğun, Karadeniz'de Samsun ve Tokat, diğer bölgelerde Bitlis, Diyarbakır, Adana, Hatay vb. üretim alanı olan devlet kontrollü dağılıma sahip tarım ürünü; tütün bitkisidir.

CEVAP: A

12. • Bursa – Karacabey  
• Balıkesir – Gönen  
• Şanlıurfa – Suruç  
• Trabzon – Akçaabat

Verilen merkezler önemli at yetiştiriciliği sahalarıdır.

CEVAP: D

13. TÜİK verilerine göre 1. olan illerimiz:

- I. İncir → Aydın  
II. Elma → Isparta  
III. Üzüm → Mersin  
IV. Aspir → Ankara  
V. Tütün → Adıyaman

CEVAP: D

14. Pamuk üretimin en fazla olduğu bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

CEVAP: C

15. Teke yöresinde keçi, Bursa yöresinde ipek böceği, Konya yöresinde koyun, Kars yöresinde sığır, Hakkari yöresinde arıcılık görülür.

CEVAP: A

16. Nohut endüstri bitkisi değil baklagildir iki gözüm.

CEVAP: C

TASARI &amp; DEV KADRO

17. Ekstansif tarım, makineleşmenin zor olduğu engebeli alanlarda yaygındır. V numara ile gösterilen alanda yer şekilleri engebeldir ve ekstansif tarım yaygındır sayın öğrencim.

CEVAP: E

18. Engebeli arazilerde arazi toplulaştırması oldukça güç olmaktadır. Rize ilimiz de yer şekilleri bakımından engebeli ve dağlık olduğu için, Rize ilimizin yer şekilleri oldukça engebeli ve dağlık olduğundan arazi toplulaştırması oldukça azdır.

CEVAP: A

1. Pamuk, yetiştirme dönemi olan ilkbaharda sulamaya ve olgunlaşma dönemi olan yazın ise yüksek sıcaklığa ve kuraklığa gereksinim duyar. Bu bilgiden yola çıkarak her mevsimi yağışlı olan Bartın'da (Batı Karadeniz) yetiştirme olanağı yoktur güzel kardeşim.

CEVAP: A

2. Öncülümüzde de dediği gibi ormanlar, nemlilik ve yağışın fazla olduğu yerlerde kendini daha kısa sürede yeniler. Kıyı bölgelerimiz nemli ve yağışlı olduğundan Artvin, Hatay, Muğla ve Kırklareli'nde bu süre Sivas'a göre daha kısadır.

CEVAP: A

3. Güneydoğu Anadolu'da arıcılık faaliyetleri az gelişmiştir. Sebebi ise bitki örtüsü bakımından fakir olmasıdır.

CEVAP: B

4. Bir numaralı akarsu hem soğuk hem de derin bir vadi içerisinde akış gösterdiğinden pirinç tarımı için elverişli değildir.

CEVAP: A

5. Fındık, tütün, incir ve şeftali ihraç ürünlerimizdendir. Akdeniz Bölgesi'nde muz yetiştirilir ancak farklı türleri aynı zamanda ithal edilir.

CEVAP: E

6. Çay, yıl boyunca yağış isteyen bir tarım ürünüyken; pamuk, yaz kuraklığı isteyen bir tarım ürünüdür. Bundan dolayı aynı ortamda bu iki tarım ürününün bir araya gelmesi adeta imkânsızdır.

CEVAP: A

7. Soyları ıslah edilmemiş, verimi düşük olan hayvanların sayısını arttırmak verimi arttırmayacağından hayvancılık faaliyetlerini de geliştirmez.

CEVAP: A

8. Besi-ahır hayvancılığında alınan et ve süt verimi, mera hayvancılığında fazladır. Sorumuzda verilen I numaralı alanda besi-ahır hayvancılığı yapılmaktadır. Besi-ahır hayvancılığının tüketici nüfusun fazla olduğu büyük kentlerin çevresinde yapıldığını da unutmamalım güzel kardeşim.

CEVAP: A

9. Ülkemizde balıkçılığın gelişmemesinin nedenlerinden biri kıyı balıkçılığının yaygın olmasıdır. Yani dostum balıkçılığın ülkemizde gelişmemesinin sebebi uluslararası sulara açılmadan kıyı balıkçılığı yapılmasıdır.

CEVAP: C

10. Doğu Karadeniz'de çay(daire), ığdır ve Akdeniz iklim alanlarında pamuk(kare) ve devlet kontrolünde belirli alanlarda tütün(üçgen) yetiştirilir.

CEVAP: E

11. Tarım alanlarını genişletmek yerine mevcut tarım arazilerindeki verimliliği arttırmak için tohum ıslahı, makineleşme, sulama ve nöbetleşe ekimi yaygınlaştırmak daha önceliklidir.

CEVAP: C

12. Tropikal iklim meyvesi olan muza Doğu Karadeniz’de rastlamak mümkün değildir iki gözüm

**CEVAP: D**

13. Verimlikte ekilen alan ve bu alandan elde edilen ürünün oransal mukayesesi çok önemlidir. Ekili alan rakamından üretim miktarını çıkararak asla doğru bir sonuca ulaşamazsınız. Ancak ekili alan ile üretim miktarı arasındaki kat hesabına dikkat ederek en az ve en fazla verimliliğe ulaşabilirsiniz. Haşhaşın ekim alanı 15.600 ve üretimi 6.000 olduğundan üretim, ekim alanının iki katından daha az bir paya sahip ki tabloya göre en verimsiz üründür.

Şeker pancarının ekim alanı 400.000 ve üretimi 15.000.000 olduğundan üretim, ekim alanının yaklaşık 40 kat fazlası ki tabloya göre en verimli tarım ürünüdür.

**CEVAP: E**

14. Ayçiçeği ve şeker pancarının küspeleri, çavdar ve burçağın ise taneleri hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Fındık ise daha çok kuruyemiş, yağ ve ezme şeklinde gıda ürünü olarak kullanılmaktadır.

**CEVAP: A**

15. Ülkemizde kümes hayvancılığı tüketimin yüksek ve pazar olanağının fazla olduğu büyük şehirler etrafında gelişmiştir.

**CEVAP: D**

16. Akdeniz etişmeyen, iklim seçiciliği ve ekonomik değeri yüksek ürünler tercih edilmektedir. Zeytin ekonomik değeri düşük olmamasına rağmen Ege’de de yetiştirilebilmesi ve üretim miktarında dalgalanmanın fazla olması nedeniyle fazla tercih edilmemektedir.

**CEVAP: C**

17. Arıcılık, Toroslar gibi yüksek ve bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olduğu yerlerde yapılmaktadır. Rize, Hakkari, Muğla ve Kars bu şartlara uygun yerlerdir.

**CEVAP: A**



1. I. Bölge; Mersin Anamur Bölgesi muz başlıca tarım ürünüdür.  
II. Batı Anadolu Bölgesi'nde tütün tarımı yaygındır.  
III. Güney Marmara Bölgesi'nde zeytin tarımı yaygındır.

Cevap: B

2. Yetiştirme döneminde bol su hasat döneminde ise kuraklık isteyen bitki pamuktur.

Cevap: D

3. Nadasın en temel sebebi bölgedeki suyun yetersizliğidir. Türkiye'de en kurak alanlar ise iç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Bundan sebep Kop ve Gap projeleri nadas tarımını azaltmak için yapılan sulama projeleridir.

Cevap: A

4. Makina kullanımının giderek yaygınlaşması ile daha önce çayır ve mera alanı olarak kullanılan araziler tarım alanına dönüştürülmüştür.

Cevap: C

5. Soru Akdeniz ikliminin özelliği yazları sıcak ve kurak kışları ılık ve yağışlı geçmesidir.

Cevap: E

6. 2. sorunun cevabı 4 numaralı alan Doğu Karadeniz bölümüdür. Bu bölüm engebeli olduğu için makina kullanımı yaygın değildir.

Cevap: D

7. Nadas tarımı kurak alanlarda toprağın bir sene ekilip bir sene boş bırakılmasıyla yapılan tarım yöntemidir. Nadas alanları azalıyor ise o bölgede sulama imkanları artmış demektir.

Cevap: B

8. Sadece grafikteki bilgilere bakılarak devletin destekleme alımı yapıp yapmadığına ulaşamayız. Diğer seçenekler doğru verilmiştir.

Cevap: E

9. I. Üretim en fazla 2016 yılında gerçekleşmiştir  
II. Ekim alanı ve üretimde sürekli azalma olmuştur.  
III. Verilen bilgiye sadece bakarak ulaşamayız.

Cevap: D

10. Sulama yetersizliğinin giderilmesiyle  
I. Verim artacaktır  
II. Nadas alanları azalacaktır.  
III. Doğal koşullara olan bağımlılık sulamayla birlikte azalacaktır.  
IV. İntansif tarım modern tarım demektir. Sulamayla birlikte intansif tarım yöntemleri artacaktır.

Cevap: B

11. Haritada 1 numaralı alan Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde mısır tarımı yaygın değildir. Akdeniz'de, Güneydoğu Anadolu'da ve İç Anadolu'da yaygındır.

**Cevap: A**

12. Millî tarım projelerindeki asıl amaç ülkenin kaynaklarıyla tarım faaliyetlerini arttırmaktır. İthalatın yapılması doğru değildir.

**Cevap: A**

13. Gaziantep, Bolu, Bursa, İzmir illerinde daha çok besi ve ahır hayvancılığı yapılmaktadır. Fakat Erzurum ve çevresinde mera ve otlak hayvancılığı yaygındır.

**Cevap: C**

14. D seçeneğinde en fazla pay büyükbaş hayvancılığa aittir denmiştir. Tabloda ise büyükbaş küçükbaş ayrımı yapılmıştır.

**Cevap: D**

15. V numaralı Adana Çukurova bölümünde orman varlığından ziyade daha çok tarım alanı yaygındır.

**Cevap: E**

16. Nadas tarımı kuraklığın fazla olduğu yerlerde toprağın 1 sene ekilip 1 sene boş bırakılmasıdır. Kuraklığı en fazla olan nadas tarımına ihtiyaç vardır. Bu bölge ise tuz gölü ve çevresidir.

**Cevap: D**

17. Akdeniz Bölgesi'nde Karadeniz Bölgesi'nden farklı olarak küçükbaş hayvancılığın yapılması ve özellikle keçi beslenmesinde, I. Yeryüzü şekilleri III. Bitki örtüsü gibi faktörler etkili olmaktadır.

**Cevap: D**

18. Pamuk üretim alanlarının günden güne gelişmesinin sebebi iklim koşullarının iyileşmesi değil sulama olanaklarının iyileşmesidir.

**Cevap: B**

19. Turunçgil en fazla Akdeniz'de yetişmektedir. Çay Doğu Karadeniz bölümünde yaygındır. Ayçiçeği tarımı ise Marmara'da yaygın olarak yapılmaktadır.

**Cevap: C**

20. Birim alandan alınan verimi bulmak için yüzölçümü yani tarımsal alanı bilmek gerekmektedir. Diğer seçeneklerde uygulanan tarım yöntemiyle ilgili yorumda bulunamayız.

**Cevap: E**

1. I. Hayvan soylarının ıslahı yani iyileştirilmesi  
III. Besi ve ahır hayvancılığına teşvik edilmesi et ve süt verimini arttıracaktır.

**Cevap: B**

2. Hayvancılıkta verimin artması için mera hayvancılığı değil besi ve ahır hayvancılığının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

**Cevap: C**

3. İklimin kararsızlık göstermesi doğal koşullara bağlı olarak yetişen tahıl ürünlerinin veriminin değişmesine neden olur. Özellikle 2021 yılında yaşanan kuraklık ile beraber bu düşüş oldukça fazla yaşanmıştır.

**Cevap: A**

4. Nemli ve yazları kurak iklim Akdeniz kıyılarında daha çok görülür. O nedenle Adana ve çevresinde daha fazladır.

**Cevap: E**

5. Seracılıkta en önemli durumlardan biri kış sıcaklık ortalamalarının yüksek olmasıdır. Kıyı bölgelerinde ağırlıklı olarak fazla yapılmasının en önemli sebebidir aynı zamanda. Isparta biraz daha iç kesimlerde yer aldığı için kış sıcaklık ortalaması düşer.

**Cevap: D**

6. Karadeniz'de balıkçılıktan elde edilen gelirin düşük olmasında, teknoloji yetersizliğinden dolayı açık deniz balıkçılığının yapılmaması ve zararlı yöntemlerle avcılık yapılması etkili olmuştur.

**Cevap: D**

7. Makine kullanımının yaygınlaştırılmasıyla,

- I. Makina kullanımından dolayı ekim süresi azalacaktır.  
II. Makina kullanımından dolayı tarımda çalışan kişi sayısı azalacaktır.  
IV. Makina kullanımından dolayı mera ve otlak alanları da tarıma açılacaktır.

**Cevap: C**

8. IV. nolu alan Konya Ovasıdır. Eğim engebe az olduğundan makina kullanımı fazladır. Buna bağlı olarak tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. Diğer seçenekler dağlık ve engebeli alanlardır.

**Cevap: D**

9. Turunçgiller en fazla Akdeniz Bölgesi'nde yetişmektedir. Akdeniz kışları bile ılık olduğundan soğuğa dayanıksız tarım ürünleri yetişmektedir.

**Cevap: A**

10. Bir bölgede seracılık yapılabilmesi için kış sıcaklıklarının 0 derecenin üzerinde olması gerekmektedir. Yani kış ılıkliğına sahip olması gerekmektedir.

**Cevap: A**

11. Yeterlilik düzeyi düşük veya yüksek olması üretilen ürünün miktarı ve tüketimin dengede olmasında bağlıdır. Ancak ülkemizde belirli alanlarda yapılan Mısır yetiştiriciliği diğer verilen ürünlere göre yeterlilik düzeyi en azdır. Sebebi ise üretim miktarından çok daha fazla bir tüketimin olmasıdır.

**Cevap: A**

12. Kıl keçisi karstik arazinin yaygın olduğu alanlarda daha yaygındır. Antalya, Mersin ve Siirt gibi illerde yaygındır.

**Cevap: D**

13. Tohum Gen Bankası Ankara'da kurulmuştur.

Cevap: B

14. Karadeniz Bölgesi yıl içinde sürekli yağış almaktadır. Buharlaşma da diğer bölgelere oranla azdır. O nedenle sulamaya duyulan ihtiyaç daha azdır.

Cevap: D

15. Mısır üretimi özellikle sulamanın da yaygınlaşması ile son yıllarda artmıştır. Karadeniz'de doğal olarak yetişen bu ürün, Adana, Şanlıurfa ve Şırnak gibi illerde sulama olanaklarının gelişmesi ile yetişmeye başlamıştır. Nüfusun artması ve yağ ihtiyacının giderek artması ile beraber ekim alanı da artmıştır.

Cevap: B

16. Tütün hayvan yemi olarak kullanılmaz. O nedenle alanda hayvancılığın gelişmesi de beklenen bir durum değildir.

Cevap: A

17. Pirinç yeterlilik düzeyi düşük ürünlerden biridir. O nedenle ihraç değil ithal ürünüdür.

Cevap: E

18. Arazinin toplulaştırılması, 2023 eylem planları arasında yer almaktadır. Burada temel amaç, küçük ve parçalı olan tarım arazilerinin toplulaştırılması ile maliyetlerin azalması, maki-neleşmenin de artması ile hasat süresinin kısılmasıdır.

Cevap: C

19. Yer şekilleri beşeri unsur değil fiziki unsurlar arasındadır.

Cevap: D

20. Arpa soğuğa karşı aşırı dayanıklı bir bitki o nedenle Türkiye'nin her yerinde yetişmektedir.

Cevap: B

21. Haşhaş genel anlamda Ege Bölgesi'ne ait bir mono kültür bitkisidir denilebilir.

Cevap: D

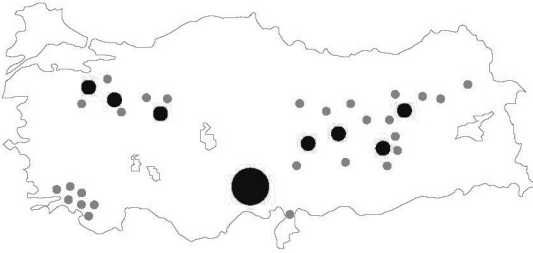
22. Bitki örtüsünün farklılık göstermesi ve farklı dönemlerde bitkilerin çiçek açması en temel sebeptir.

Cevap: A

1. Krom; çok sert, çok iyi cilalanabilen ve paslanmayan bir maden olduğu için, madeni eşya yapımında büyük önem taşır. Dışarıya en çok satılan madendir. Kaplamacılıkta ve çelik yapımında kullanılır.

Çıkarıldığı yerler: Guleman(Elazığ) , Fethiye – Milas – Marmaris – Dalaman – Köyceğiz(Muğla), Acıpayam(Denizli), Orhaneli(Bursa), Kayseri, Eskişehir, Kütahya, Kahramanmaraş, Aladağ(Adana)

İşlendiği yerler: Antalya ve Elazığ'daki ferro-krom tesisleri



CEVAP: D

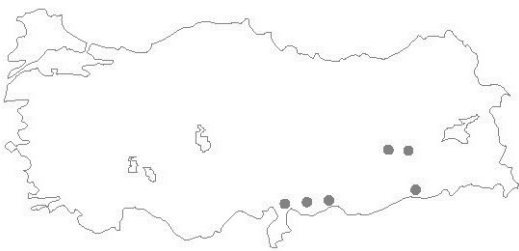
2. Maden ocağında yapılması planlanan değişiklikler üretime bağlı olarak uygulanması iş güvenliği tedbirleri arasında yer almaz

CEVAP: C

3. A, B, C ve D şıklarında verilen alanlarda Kurşun-Çinko çıkarılır. Mardin-Mazıdağı'nda ise fosfat çıkarılır.

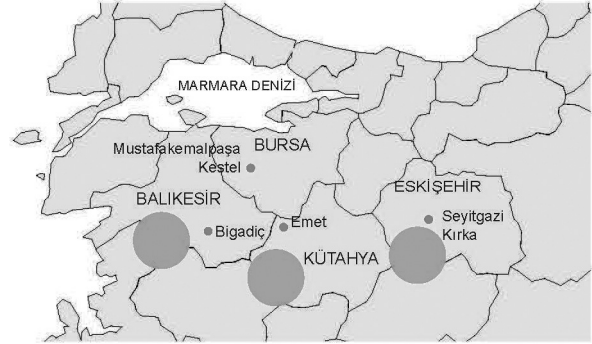
CEVAP: E

4. Özellikleri verilen maden türü fosfattır.



Cevap B

5. Özellikleri verilen Türkiye'nin ihraç ettiği ürünler arasında yer alan maden bordur.



Cevap B

6. Ülkemizde bakır; Artvin-Murgul, Kastamonu-Küre, Rize-Çayeli, Elazığ ve Diyarbakır-Ergani'de çıkarılır. Ham maddeye yakınlıktan dolayı Elazığ ve Artvin'de işlenir. Liman fonksiyonundan dolayı Samsun'da işlenir.



Cevap E

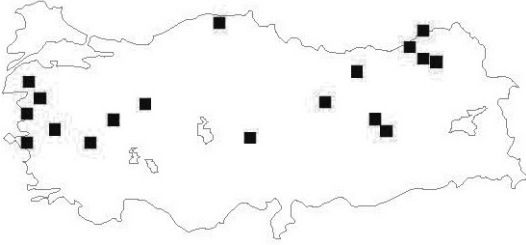
7. Ülkemizde yerli kaynak olarak en fazla hidroelektrikten yararlanılmaktadır. Ancak şıklarda sadece linyit değil de genel olarak kömür verilmiş olsaydı cevabımız kömür olacaktı. Çünkü kömür hem linyiti hem de ithal kömürü kapsadığı için payı daha fazladır.

CEVAP: E

8. Verilen alanlardan çıkarılan yer altı kaynağı doğal gazdır. Bursa-Ovaakça, İstanbul- Ambarlı, İzmit, Bandırma, İzmir, Antalya ve İskenderun gibi alanlarda işlenir. Ham maddeye yakınlıktan dolayı da Hamitabat' ta işlenir.

CEVAP: E

9. Rezerv alanları ve işleme alanları verilen maden türü altındır.



CEVAP: A

10. Civa madeni Türkiye'de en çok Konya, İzmir, Manisa ve Uşak'ta çıkarılmaktadır. Soru kökünde verilen maden cıvadır.

CEVAP: C

11. Fosil kaynaklar ile çalışan santraller çevreyi daha çok kirletir. Yenilenebilir enerji kaynakları ise çevreyi daha az kirletir. Çayırhan, Çatalağzı ve Gökova, kömür ile çalışan termik santrallerdir. Ambarlı ve Hamitabat ise doğal gaz ile çalıştığı için çevreye daha az zarar verir.

CEVAP: D

12. Grafiğe bakıldığında krom ve demir üretimindeki dalgalanmalar (yıllık üretim miktarlarındaki değişim) bor üretimine göre daha fazla yaşanmıştır.

CEVAP: D

13. Karadeniz'de bulutlu gün sayısı fazla olduğu için burada güneş santrali kurmak çok da uygun olmayacaktır.

CEVAP: B

14. Aydın - Germencik, Denizli - Sarayköy, Çanakkale ve Manisa'da jeotermal enerjiden yararlanılırken Mersin'de böyle bir durum söz konusu değildir.

CEVAP: E

15. Enerji kaynakları yenilenebilir ve fosil kaynaklar olarak ikiye ayrılır. Fosil kaynaklar tükenen kaynaklardır.

Taş kömürü, linyit, petrol ve doğal gaz; fosil kaynaklardır. Rüzgar, su gücü, jeotermal, güneş enerjisi ve biyokütle ise yenilenebilir enerji kaynaklarıdır.

CEVAP: D

16. Bu alanların gelişmesinde etkili olan faktör yer altı kaynaklarının varlığıdır. Elazığ ülkemizde maden çeşitliliğinin en fazla olduğu ildir. Elbistan'da linyit, Batman'da ise petrol çıkarımı yapılır.

CEVAP: E

17. Verilen alanlardan Balıkesir-Havran'da Feldspat çıkarılmaz. Balıkesir-Havran'dan altın çıkarımı yapılır.

CEVAP: E

18. Rüzgar enerji potansiyeli I numaralı alanda daha yüksektir. Manisa'da, İzmir ve Balıkesir'de rüzgar gücünden yararlanılır. İlk rüzgar tribünleri İzmir-Alaçatı'da kurulmuştur.

CEVAP: A

1. Elbistan, Seyitömer, Tunçbilek ve Yatağan; linyit ile çalışırken Akkuyu ise nükleer enerji ile çalışmaktadır.

CEVAP: A

2. Türkiye genç oluşumlu bir ülke olması maden çeşitliliğinin fazla olmasını sağlamıştır.

CEVAP: C

3. Bir madenin işletmeye açılabilmesi için;

- Rezerv miktarı
- Tenör oranı
- Madenin rezerv derinliği
- Ulaşım imkanları

önemlidir. Ancak çevrede bulunan diğer madenler, bu şartlardan sonra pazarlama ve türdeşlik bakımından rekabet ölçüsünde değerlendirilebilir.

CEVAP: E

4. Demir çelik işletmelerinde ülkemizde taş kömürü kullanılır, Zonguldak ve çevresinde çıkartılan taş kömürü nedeniyle Karabük'te demir çelik fabrikası kurulmuştur.

CEVAP: C

5. • Zımpara taşı: İzmir – Aydın – Muğla  
• Fosfat: Mardin – Mazıdağı  
• Cıva: Sarayönü – Konya; Ödemiş – İzmir  
• Kükürt: Isparta – Keçiborlu

Bakır rezerv alanları verilmemiştir. (Kastamonu-Küre, Elazığ – Maden, Artvin – Murgul, Rize – Çayeli)

CEVAP: C

6. Boksit; Antalya - Akseki ve Konya - Seydişehir'de çıkarılır. Boksitin işlendiği tek yer Konya - Seydişehir'dir.

CEVAP: A

7.



Kaya gazı (şeyl) yatakları: Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Marmara Bölgesi'nde yaygındır.

CEVAP: E

TASARI & DEV KADRO

8.

Zımpara taşı; İzmir'de, Denizli'de, Aydın'da, Muğla'da çıkarılır ve İzmir'de işlenir.

CEVAP: C

9.

- Kastamonu – Küre
- Artvin – Murgul
- Diyarbakır – Ergani
- Elazığ – Maden
- Rize – Çayeli

gibi sahalarda bakır rezerv alanlarıdır. Erzincan Kop Dağı krom var.

CEVAP: E



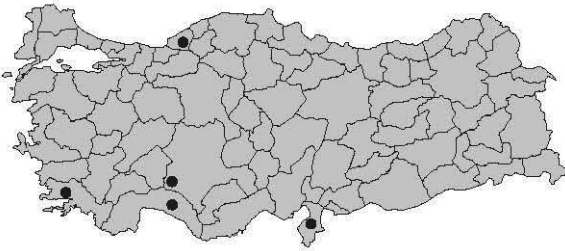
## 10. Boksit yatakları:

Seydişehir (Konya), Akseki (Antalya), İslahiye (Gaziantep), Milas (Muğla), Saimbeyli (Adana)

Hatay (Payas, Dört Yol)'da yer almaktadır. (Payas boksitleri, demirli boksit olarak çıkartılır.)

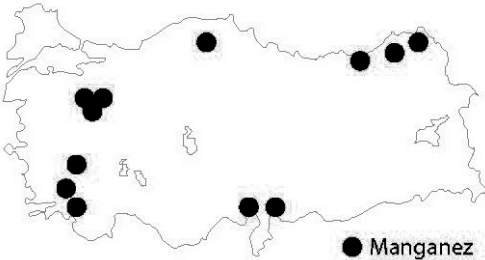
Buralarda çıkarılan boksit, Seydişehir alüminyum tesislerinde işlenmektedir.

Balıkesir Bigadiç'te bor rezervleri yer almaktadır.



CEVAP: E

## 11.



Manganez sahaları: Zonguldak, Kastamonu, Denizli, Menteşe yöresi, Balıkesir, Bursa, Bilecik, Adana, Gaziantep, Artvin, Rize...

CEVAP: C

12. Bir ürünün ihraç edilebilmesi için yeterlilik düzeyinin yüksek olması gerekir. Krom, bor, mermer ve çinko, ihraç madenleri arasında yer alır.

CEVAP: D

13. Demir çıkarım alanları; Malatya, Sivas, Kayseri ve Niğde'dir. Krom çıkarım alanları ise Balıkesir, Muğla, Adana, Erzincan ve Elazığ'dır. Krom ve demir tesislerinin verilen alanlarda yapılmasının nedeni liman fonksiyonudur.

CEVAP: C

14. Verilen alanlar arasında Mardin-Çamurlu'dan tuz çıkarımı yapılmaz. Bu alandan doğal gaz çıkarımı yapılır.

CEVAP: C

15. Krom; çok sert, çok iyi cilalanabilen ve paslanmayan bir maden olduğu için silah yapımında önemli bir etkiye sahip olduğu için dışarıya satımı yapılmıştır.

CEVAP: E

16. İthal madenler yeterliliği düşük olan madenlerdir. Antimon ise ülkemize yeterliliği yüksek bir ürün olduğu için ithal ürünler arasında yer almaz. Antimon; Tokat, Sivas, Balıkesir, Kütahya, Bursa ve İzmir illerinden çıkartılır.

CEVAP: B

17. Fosfat ülkemizde Mardin-Mazıdağı, Şanlıurfa, Gaziantep, Hatay, Muş ve Bitlis'ten çıkartılır. İşletme tesislerinin, çıkarıldığı alanlardan bağımsız olmasının nedeni ulaşım ve pazar yeri olarak açıklanır.

CEVAP: D

18. Rezerv alanları belirtilen maden türü trona; esas itibari ile ticari bir mal değildir. Ancak işlenip soda külüne dönüştürülerek ticari bir değer kazanır. Doğada bulunan soda minerallerinden en yaygın olanıdır.

CEVAP: D

1. Ulubat üzerinde HES santrali bulunmaz.

**Cevap: D**

2. RÜZGÂR GÜCÜ:

Yer şekilleri ve iklime bağlı üretilen yenilenebilir enerji kaynağıdır.

- Alaçatı (İzmir), Bozcaada, Çanakkale (Gelibolu), Çatalca, İstanbul, Aydın, Osmaniye, Balıkesir, Manisa ve Hatay'da ufak çaplı santraller bulunur.
- Kuşların göç yollarına denk gelmesi sorun oluşturur.

**Cevap: D**

3. İhraç ettiğimiz başlıca yer altı kaynakları: Bor mineralleri, krom, bakır, feldspat, mermer ve tuzdur. İthal ettiğimiz başlıca yer altı kaynakları: Doğal gaz, petrol, taş kömürü ve fosfattır. Mermer en fazla bulunan maden kaynaklarından biridir.

**Cevap: B**

4. BAKIR:

- İletkenliği fazla ve kolay işlenmesinden dolayı oldukça önemlidir. Elektrik - elektronik, uçak, motor gibi alanlarda kullanılır. En çok kullanılan ikinci metaldir.
- En önemli bakır yatakları Murgul (Artvin), Küre (Kastamonu), Çayeli (Rize), Maden (Elâzığ) ve Ergani'de (Diyarbakır) bulunur.
- Murgul, Elâzığ ve Samsun'da işletilir.
- Türkiye Dünya bakır üretiminde 7. sırada yer alır. Önemli bir kısmı ihraç edilir.

Samsun bakır işletmesinde ham maddeye yakınlık söz konusu değildir. Samsun ilinde fabrikanın kurulmasında ulaşım etkili olmuştur.

**Cevap: B**

5. BOKSİT:

- Alüminyumun ham maddesi olan boksit çok hafif olduğundan uçak, sanayi, yalıtım, konserve, ambalaj, inşaat, otomobil, ev ve elektrik malzemesi yapımında kullanılır.
- En önemli boksit yatakları Milas (Muğla), Seydişehir (Konya) ve Akseki'de (Antalya) bulunur.

**Cevap: C**

6. Seçeneklerde verilen bilgiler asbeste aittir.

**Cevap: C**

7. Uranyum, krom ve toryum sert yapılı ürünler oldukları için ülkemizin savunma sanayisinde önemli rol oynar.

**CEVAP: E**

8. Toryum madeni ile ilgili verilen bilgilerin tümü doğrudur.

**CEVAP: E**

9. Çayırhan – Ankara, Soma – Manisa, Seyitömer – Kütahya ve Yatağan – Muğla; linyit ile çalışan termik santrallerdir. Çatalağzı – Zonguldak ise taş kömürü ile çalışan termik santraldir.

**CEVAP: C**

10. Kükürt;

- Gübre, kimya sanayisi ve zirai mücadelede kullanılır.
- En önemli yatakları Keçiborlu'da, Milas'ta ve Denizli'de bulunur.
- Zarar ettiği gerekçesiyle tesisleri 1995 yılında kapanmıştır.

**Cevap: A**

11. Manganez çeliğe sertlik kazandırmak ve çeliğin direncini artırmak için kullanılır. Adana (Ceyhan), Denizli, Kastamonu, Balıkesir, Burdur ve Sivas çevresinde manganez yatakları bulunur.

**Cevap: E**

12. Seçeneklerde verilen bilgiler asbeste aittir.

**Cevap: C**

13. Akarsu havzalarının varlığı doğrudan maden çeşitliliğini etkileyen bir durum değildir.

**Cevap: E**

14. Hidroelektrik santralleri iklime olan bağlılığın fazla olduğu enerji santralleridir. O nedenle Hirfanlı'da bağlılık daha fazladır.

**Cevap: A**

15. KROM:

- Demirin sertleştirilmesi (çeliğe sertlik kazandırılır), paslanmaz çelik üretimi, otobüslerde, sokak aydınlatma sistemlerinde, madeni eşya yapımı ve kaplamasında kullanılır.
- En önemli yatakları Fethiye, Dalaman, Köyceğiz, Acıpayam ve Guleman (Elâzığ)'da bulunur.
- Elâzığ ve Antalya'daki ferro-krom tesislerinde işletilir.
- Türkiye dünya krom çıkarımında 5. sırada yer alır. Önemli bir kısmı ihraç edilir.

**Cevap: B**

16. Deriner dışında verilen seçeneklerin tamamında linyit ile çalışan santraller bulunmaktadır. Deriner ise akarsu vadisi üzerinde kurulmuş bir hidroelektrik santralidir.

**Cevap: E**

17. JEOTERMAL ENERJİ:

Yer altındaki sıcak suların ya da su buharından enerji elde edilmesidir.

- Germencik (Aydın), Balçova (İzmir), Sandıklı (Afyon), Çanakkale ve Sarayköy (Denizli) civarında önemli sıcak su kaynakları bulunmaktadır.

Arazinin genç ve kırıklı yapıya sahip olması etkilidir. Binaların ısıtılması, seracılık, çimento, enerji üretimi, konserve, kültür balıkçılığı ve sağlık alanında da kullanılır.

**Cevap: C**

18. Fosfat işleme tesisi Kütahya'da bulunmaktadır. Ancak maden çıkarımı söz konusu değildir.

**Cevap: B**

1. Volkanik faaliyetler sonucu oluşan, gözenekli bünyesinde kristal suyu olmayan, genellikle cam şeklinde bir kayadır. Türkiye'de üretilen ponzanın %90 kadarı inşaat sektöründe tüketilir. Nevşehir'de, Bitlis'te ve Afyon'da önemli yatakları bulunur.

Cevap: C

2. Batman maden şehri olarak bilinir ve madencilik yaygın olduğu şehirlerimizden birisidir. Burada kurulan rafineri ham madde yakınlıktan kurulmuştur. Mersin ve İzmir ise liman fonksiyonlarının gelişmiş olmasından dolayı ham maddenin dışarıdan ithal edilmesi kolaylığı sebebiyle kurulmuştur.

Cevap: D

3. DOĞAL GAZ:

Fosil kökenli bir enerji kaynağıdır. Türkiye'de az miktarda çıkarıldığı için önemli oranda ithal ediyoruz.

- Trakya Hamitabat ve az miktarda Akçakoca, Mardin - Çamurlu'da çıkarılır.
- Ovaakça (Bursa), Hamitabat (Kırklareli), Ambarlı (İstanbul), Aliağa (İzmir), Temelli (Ankara) ve Enka (Sakarya) bölgelerinde doğal gaz işletim santralleri bulunur.

Cevap: B

4. En önemli bakır yatakları Murgul (Artvin), Küre (Kastamonu), Çayeli (Rize), Maden (Elâzığ) ve Ergani'dir. (Diyarbakır) En önemli fosfat yatakları Mardin - Mazıdağı'dır. Ayrıca Bitlis ve Adıyaman'da da fosfat yatakları bulunur. 20 yıldır kapalı bulunan Mardin'deki tesisler tekrar çalışmaya başlamıştır.

Cevap: B

5. Uludağ - Volfram  
Ödemiş - Barit  
Sarayönü - Civa  
Mazıdağı - Fosfat

Cevap: D

6. Asfaltit:

Enerji kaynağı (katı petrol) olarak da kullanılabilir. Şırnak - Cizre - Silopi çevresinde çıkarılır. Silopi'de asfaltit ile çalışan termik santral bulunur.

Cevap: D

7. Barajların kurulmasında yükselti ve iklim önemlidir. Hidroelektrik potansiyelinin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu iken en az potansiyele sahip olan bölgemiz Marmara'dır. Baraj sorularında Sakarya Nehri'nin doğusu ve batısı diye ayırmanız yeterli olur. Batıdaki şartların tamamının tersi Doğu'da geçerli. Bu soruda da verilen akarsuların dört tanesi Sakarya'nın batısında ancak Fırat doğusundadır.

Cevap: D

8. Fosfat'ın en önemli yatakları Mardin - Mazıdağı'dır. Ayrıca Bitlis ve Adıyaman'da da fosfat yatakları bulunur. 20 yıldır kapalı bulunan Mardin'deki tesisler tekrar çalışmaya başlamıştır.

Cevap: E

9. Yenilebilir enerji kaynaklarının üretimi atmosfer kökenlidir. O nedenle iklimsel değişimler veya salınımlar bu alanlardaki üretimi doğrudan etkiler. Çayırhan ve Çan linyit, Sugözü taş kömürü ve Ambarlı ise doğalgaz ile çalışmaktadır. Ancak Almus bir hidroelektrik santral olup üretimi akarsuyun taşıdığı malzemeye bağlıdır. Doğal olarak iklime bağlılık fazla olmaktadır.

Cevap: E

10. MTA ve Etibank madencilik geliştirme ve destekleme amacıyla kurulmuştur.

Cevap: B

11. Arazinin genç ve kırıklı yapıya sahip olması etkilidir. Yer altındaki sıcak suların ya da su buharından enerji elde edilmesidir.

Cevap: C

## 12. PERLİT:

Dünya perlit rezervlerinde Türkiye ilk sırada yer alır. İnci taşı anlamına gelmektedir. Biga, Soma, Ankara ve Erzincan gibi şehirlerde çıkarılır.

Cevap: D

13. Haritada çıkarım alanları verilen maden civadır. Tek sıvı metaldir. Elektrik - elektronik sanayisi, zirai ilaç yapımında, kâğıt sanayisinde, suni gübre üretimi ve boya sanayisinde kullanılır.

Cevap: E

14. Toryum Eskişehir'de uranyum rezervleri ise daha çok Yozgat'ta bulunmaktadır.

Cevap: D

## 15. Yenilenemeyen Enerji Kaynakları:

Taş kömürü

Linyit

Doğal gaz

Petrol

Yenilenebilen Enerji Kaynakları:

Su gücü

Güneş

Rüzgâr

Jeotermal

Cevap: D

16. Güneşlenmenin fazla olduğu alanlarda potansiyel yüksektir. Verilen seçenekler içerisinde en fazla potansiyel I numaralı alandadır.

Cevap: A

## 17.



Verilen alanlarda çıkarılan maden türü Boksittir.

Cevap: C

18. I. Ereğli ve Karabük'te demir çelik fabrikalarının kurulması-Enerji kaynağına yakınlık  
II. Samsun'da bakır fabrikasının kurulması-Ulaşım  
III. Bursa, Balıkesir, Çanakkale, İzmir ve Aydın illerindeki konserve ve meyve suyu fabrikaları-Ham maddeye yakınlık

Cevap: D

19. Mevcut enerji üretimi ülke ihtiyacını karşılayamadığı için ithalat yoluyla karşılanır. İthalatımızın %50'sini enerji kaynakları (doğal gaz, petrol) oluşturur. Bu durum dış ticaret açığımızın artmasına sebep olmaktadır.

Cevap: B

## 20. BOR MİNERALLERİ:

- Yaklaşık 250 değişik alanda kullanılan bu maden tuz bileşiği şeklindedir.
- Plastik, elyaf, jet ve roket yakıtı karışımında, deterjan, sabun, tekstil, cam, kâğıt ve temizlik sanayisi gibi yüzlerce alanda kullanılabilen stratejik öneme sahip bir maddedir.
- Dünya rezervlerinin %72'si Türkiye'de bulunur.

Cevap: E

21. Fosfat Türkiye ihtiyacını karşılayamadığı için ithal (Fas, Tunus ve Cezayir'den) edilmektedir.

Cevap: A

1. Ham madde ihracatı değil ithalatı artar.

CEVAP: C

2. Dokuma sanayisinde hem pamuklu dokuma (tarım) hem de yünlü dokuma (hayvansal) kullanılır. Buna göre cevap E şıkkıdır.

CEVAP: E

3. Dokuma sanayisinde ham maddeye yakınlık zorunluluğu yoktur. Çünkü pamuk ve yünün taşınmasında bozulma riski yoktur. Buna göre cevap D şıkkıdır.

CEVAP: D

4. Hidroelektrik potansiyelinin en fazla olduğu bir bölgenin sanayisinin gelişmemesinde enerji kaynaklarının yetersizliğini neden göstermek son derece yanlıştır. Buna göre cevap C şıkkıdır.

CEVAP: C

5. İklima bağlı olarak şeker pancarı üretiminde dalgalanmalar meydana gelir. Buna göre cevap D şıkkıdır.

CEVAP: D

6. En fazla ithal ettiğimiz ürünlerin başında doğal gaz ve petrol gelir. Bundan dolayı kimya sanayisinde dışa bağımlıyız.

CEVAP: A

- 7.



Petrol rafinerileri Batman haricinde ham madde kaynaklarını dışarıdan temin etmektedir. Ancak Batman ve çevresinde petrol çıkartılmaktadır.

CEVAP C

8. Türkiye bir tarım ülkesidir ve tarıma dayalı olarak gıda sanayisi yaygın olarak yapılmaktadır.

CEVAP: C

9. Şeker pancarı yetişme koşulları gereği daha çok iç bölgelerde yetişen ve hasadı itibarıyla kısa mesafede işlenmesi gereken bir tarım ürünüdür.

CEVAP: A

10. Çanakkale, Kütahya, Bilecik gibi yerlerde seramik sanayisi gelişmiştir.

CEVAP: B

11. Zeytinyağı fabrikası karlılığı; ham maddeye yakınlık, pazara yakınlık gibi faktörler açısından değerlendirildiğinde Güney Marmara bölümü bu iş için en uygun seçenektir.

CEVAP: B

12. Fosfat, ham maddeye yakınlıktan dolayı Mardin'de ve ulaşım ve pazarlama faktöründen dolayı İskenderun, Mersin, Konya, Elazığ, İzmir, Bandırma, Samsun ve Kocaeli illerinde işlenir.

CEVAP: C

13. Konservecilik; İstanbul, Bursa, Çanakkale, Balıkesir ve İzmir gibi şehirlerimizde gelişmiştir.

CEVAP: C

14. Kromu işleyen iki tesisimiz vardır. Bunlar; Antalya ve Elazığ Ferro-Krom tesisleridir. Ancak diğer ürünleri işleyen birçok sanayi kolu vardır.

CEVAP: D

15. Devlet Planlama Teşkilatı 1960 yılında kurulmuştur.

CEVAP: C

16. Sanayi yatırımlarının devlet tarafından yapılması uygulanan teşvikler arasında yer almamaktadır. Sanayi yatırımlarını daha çok girişimciler yapmaktadır.

CEVAP: B

17. Zeytin yetiştiriciliğinin yaygın olmasından dolayı bu bölgelerde kurulacak zeytinyağı fabrikaları tesisleri ham madde yakın kurulmuş olacaktır.

Cevap: C

18. Eğitim ve engebenin az, ulaşımın elverişli olduğu alanlarda sanayi daha fazla gelişme göstermektedir. O nedenle Samsun verilen seçenekler arasında sanayisi en fazla gelişen alanlardan biri olacaktır.

Cevap: A

19. Karabük'teki demir-çelik fabrikası, enerji kaynağı olarak kullanılan taş kömürünün bu bölgede olmasından dolayı kurulmuştur.

Cevap: E

1. Sanayinin geliştiği bölgelerde; ham madde ithalatı fazladır. Kişi başına düşen ulusal gelir fazladır. Tarım toprakları fazla yer tutmaz. Üretimde teknoloji gelişme göstermiştir. Nüfus artışını sağlayan faktör doğumlardan (doğal nüfus artışı) ziyade dışarıdan göç almasıdır.

**Cevap: C**

2. Türkiye'de endüstri kuruluşlarında çimento diğerlerine göre daha yaygındır.

**Cevap: D**

3. Karabük - Demir-Çelik endüstrisi-Taş kömürü/enerji  
Çanakkale - Konserve endüstrisi -Ham madde  
Balıkesir - Mermer endüstrisi- Ham madde  
Batman - Petrol endüstrisi- Ham madde  
Zonguldak - Kağıt endüstrisi- Ham madde

**Cevap: A**

4. Adapazarı, Bursa, Eskişehir, Sivas şehirlerinde gelişen ortak sanayi kolu raylı sistemlerdir.

**Cevap: A**

5. Otomotiv endüstrisi - Adana  
Raylı sistemler endüstrisi - Eskişehir  
Hava araçları endüstrisi - Ankara  
Savunma endüstrisi - Kırıkkale  
Demir-çelik endüstrisi - Ereğli

**Cevap: D**

6. Tokat - Şeker fabrikaları - Ham maddeye yakınlık  
Çanakkale - Konserve fabrikaları - Ham maddeye yakınlık  
Kayseri - Mobilya sanayi - Ulaşım ve pazarlama  
İstanbul - Pamuklu dokuma sanayi- Ulaşım ve pazarlama

**Cevap: B**

7. Türkiye'de sanayinin ekonomideki payını artırmak için; sanayinin teşvik edilmesinin devlet politikası hâline getirilmesi, eğitim faaliyetleriyle nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması, teknolojik gelişmelerin takibiyle sanayi kollarının çeşitlendirilmesi, ulaşım başta olmak üzere sanayi alt yapısının iyileştirilmesi, ham madde ihracatının değil ham madde ithalatının artırılması gerekir.

**Cevap: D**

8. Kalkınma düzeyinin düşük olduğu bölge ve illerde devlet yatırımcılar için; vergi indrimi yapılmalı, arsa sağlanmalı, ucuz enerji temin edilmeli, düşük faizli kredi sağlanmalıdır. Vasıfsız iş gücünün artırılması ise bu olanaklar arasında yer almaz.

**Cevap: A**

9. Kağıt üretiminde kullanılan tomruklar havuzlarda ıslatılır, yumuşatılıp liflere ayrılır. Bu liflerin hamur haline getirilebilmesi için kağıt fabrikaları yoğun su ihtiyacı duyar. Bu nedenle genellikle yer altı ve yer üstü su kaynaklarının yakınına kurulur. Türkiye'de kağıt fabrikaları:

Balıkesir  
Giresun-Aksu  
Zonguldak-Çaycuma  
Bartın  
Kastamonu-Taşköprü  
İzmit  
Yalova  
Muğla-Dalaman  
Mersin-Taşucu

**Cevap: A**

10. Nüfusun fazla olması ve pazara olan yakınlık sebebiyle İstanbul, Ankara, Bursa ve Kayseri illerinde mobilya üretimi oldukça yaygındır. Sivas'ta ise yaygın olduğu söylenemez.

**Cevap: C**



11. Bigadiç-Bandırma-Emet: Bor işleme tesisleri  
Zonguldak-Karabük-Divriği: Demir-çelik fabrikası  
Küre-Samsun: Bakır işleme tesisleri  
Milas-Seydişehir-Akseki: Alüminyum işleme tesisleri

Cevap: A

12.



Haritada verilen bölgelerde otomotiv gelişen sanayi koludur.

Cevap: C

13.



Haritada verilen bölgelerde seramik yoğun olarak gelişen sanayi koludur.

Cevap: C

14. Organize sanayi bölgelerinin kuruluş amaçları:

Kent içi trafiğini azaltmak

Şehrin gelişim yönünü belirlemek

Sanayinin ülke geneline dengeli dağılmasını sağlamak

Sanayiye entegre hale getirerek maliyeti düşürme, gibi amaçları vardır.

Tarım alanlarının sanayide kullanımının azaltılması ve sektörler arası dengede disiplin kurmak OSB kurulum amaçlarındandır.

Cevap: B

15.



Haritada verilen alanlarda tarım yoğunluğu fazladır. Tarımda verimliliği artırmak için suni gübre ihtiyacı fazla olduğundan bu bölgelerde gübre sanayi oldukça yaygındır.

Cevap: E

16. Haritada verilen,

I. Çatalca-Kocaeli

II. Adana-Mersin

III. Izmir

V. Ankara

Önemli sanayi bölgelerimiz arasında yer alır.

IV. numaralı alanda yer alan Sinop ise sanayi bölgeleri arasında yer almaz tarım kentleri arasında yer alır.

Cevap: D

1. Türkiye'nin en çok ithal ettiği ürünler arasında mineral yakıtlar ve yağlar yer alır.

**CEVAP: C**

2. İthal ürünler yeterliliği düşük olan ürünlerdir. Çimento fabrikaları ülkemizin hemen hemen her yerinde vardır ve yeterlilik düzeyi yüksektir.

**CEVAP: B**

3. Türkiye'nin en çok ithal ettiği ürünler;

- Mineral yakıtlar ve yağları
- Kazan ve makine parçaları
- Elektrik ve elektronik ürünleri
- Demir çelik ürünleri
- Kıymetli taşlar.

**CEVAP: D**

4. İthalat (dış alım) İhracat (dış satım) artmasını sağlamak. Dış ticaret açığı ithalatın ihracattan fazla olması demektir. Bu da ülkenin para değerinin düşmesine neden olur. O nedenle amaçlar arasında değildir.

**CEVAP: E**

5. Deniz yollarının gelişmiş olması iç ticaret hacminin artmasında etkili değildir. Deniz yollarının gelişmiş olması dış ticaret için önemli bir durumdur.

**CEVAP: E**

6. Dış ticaret hacmi ithalat ve ihracat rakamlarının toplamıdır. O nedenle Rusya ile değil Almanya ile dış ticaret hacmi daha fazladır.

**CEVAP: E**

7. Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ülkeler; Rusya, Çin, Almanya, ABD ve İtalya'dır.

**CEVAP: C**

8. Grafiğe bakılarak sektörlerdeki ithalat ve ihracat oranları karşılaştırılabilir. Böylece tarımda var olan %1 oranındaki ithalat ve ihracat farkını tespit etmek mümkündür. Ancak ithalat ve ihracat oranları miktar belirtmediği için bütçe açığı yoktur diyemeyiz. Bunun yanında maden ithalatı ve ihraca-

tında hangi kalemlerde ne kadar artış/ azalış yaşanmış belirtmediği için grafikten doğal gaz ve petrol maden ithalatını arttırmıştır diyemeyiz. Bu bilgiye sahip olsak bile grafikte detaylandırılmamıştır.

**CEVAP: E**

9. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler sırasıyla; Almanya, İngiltere, İtalya, Irak ve ABD'dir. Şıklar arasındasında payı en az olan ülke Azerbaycan'dır.

**CEVAP: C**

10. Alınan ürünlerin garanti kapsamına girmemesi olumsuz bir durum olduğu için tercih edilme nedenleri arasında yer almaz.

**CEVAP: B**

11. Nüfus yoğunluğunun fazla olması dış ticaret hacminin artmasında etkili olmadığı için Kocaeli'nde nüfus yoğunluğunun fazla olması cevabımız olacaktır.

**CEVAP: D**

12. Ham madde ithalatının fazla olduğu ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Bu ülkeler ile ilgili olarak;

- İntansif tarımdan dolayı tarımsal verimliliğin fazla olduğu,
- Göçlerden dolayı nüfus artış hızının yüksek ancak doğal nüfus artışının düşük olduğu,
- Dış ticaret açığının (borç) az, sanayi sektöründe çalışanların oranının fazla olduğu söylenebilir.

**CEVAP: C**

13. Ülkemizden daha az para çıkıp daha çok para girmesi dış ticaret açığının azalmasını sağlayacaktır. Turizm gelirlerinin artması ülkeye para girişini de arttıracaktır.

**CEVAP: E**

14. En fazla dış ticaret fazlası verdiği ülke: Irak

En fazla dış ticaret açığı verdiği ülke: Rusya

Not: Komşularımız arasında en fazla dış ticaret açığı verdiğimiz ülke ise İran'dır.

**CEVAP: D**

1. Türkiye’de 2020 yılı itibariyle on sekiz yavaş şehir bulunmaktadır. Türkiye’de ilk yavaş kent Seferihisar iken son olarak 2020 yılında alınan ise Gündül’dür. Ancak Safranbolu bu listede yer almamaktadır.

CEVAP: C

2. Ülkemizde yat turizmi daha çok Ege’de, Akdeniz’de ve kısmen de Marmara’da gelişmiştir.

CEVAP: D

3. 2023 yılı Turizm Vizyonu ve Turizm Strateji Planına göre ülkemizde belirlenen yedi adet turizm koridoru şunlardır:

1. Zeytin koridoru,
2. Kış koridoru,
3. İnanç Turizmi koridoru,
4. İpek Yolu koridoru,
5. Batı Karadeniz kıyı koridoru,
6. Yayla koridoru,
7. Trakya kültür koridoru

CEVAP: D

4. Midas Mersin’de değil Eskişehir’de bulunmaktadır.

CEVAP: E

5. Ramsar Sözleşmesi dâhilinde ilki 1994’te Göksu Deltası, sonuncusu ise 2013’te listeye giren Nemrut Gölü olmak üzere Türkiye’de toplam on dört Ramsar alanı bulunmaktadır. Ancak bu alanlar arasında Fırat havzası yer almamaktadır.

CEVAP: C

6. Sevgili arkadaşlar ilk mozaik müzesi ve yeraltı şehri Derinkuyu olarak bilinmektedir. Ve Nevşehir ilimizde bulunmaktadır.

CEVAP: C

7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde aktif olarak faaliyet gösteren kış sporları merkezi yoktur.

Cevap B

8. Mağaralar şehri olarak da anılan Hasankeyf, Ilısu Barajı’nın suları altında kalmıştır.

CEVAP: A

TASARI &amp; DEV KADRO

9. Turizm alanları ve buldukları iller:

- Ani Harabeleri – Kars
- Yer Altı Şehir Müzesi – Nevşehir
- Alacahöyük – Çorum
- Çatalhöyük – Yozgat’ta değil Konya’da bulunur.
- Zeugma Antik Kenti – Gaziantep

CEVAP: D

10. Camili-Artvin, Türkiye’nin ilk biyosfer alanıdır, UNESCO mirası listesinde yer almaz.

CEVAP: C

11. Işık Dili, göç ve teknoloji nedeniyle unutulmaya yüz tuttuğu için acil koruma gerektiren somut olmayan kültürel miras listesine alınmıştır.

CEVAP: A

12. Son yıllarda yüksek standartlara sahip kayak ve konaklama tesislerinin sayıca artışı kayak tutkunlarını bu bölgelere çekmektedir. Isparta-Davraz, Erzurum- Palandöken, Bursa-Uludağ, Bolu-Kartalkaya, Kocaeli-Kartepe Türkiye'nin önemli kayak merkezlerinden bazılarıdır. Ancak Mersin'de kayak turizm yeterince gelişmemiştir.

CEVAP: D

13. Bahsedilen proje "Yeşil Yol" projesidir.

CEVAP: C

14. İşte size önemli uyarılardan biri Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülke 6 milyon turist ile Rusya'dır.

CEVAP: B

15. • Ayder Yaylası (Trabzon),  
• Safranbolu Evleri (Karabük),  
• Palandöken (Erzurum),  
• Akdamar Adası (Van),  
• Kartepe (İzmit),  
• Kuş Gölü (Balıkesir),  
• Truva (Çanakkale),  
• Saklı- kent Kanyonu (Muğla),  
• Zeugma (Gaziantep),  
• Taş Evler (Mardin)

CEVAP: D

16. Çatalhöyük → Konya  
Köprülü Kanyon → Antalya  
Sultan Sazlığı → Kayseri  
Cumalıkızık → Bursa

CEVAP: D

17. Ortalama yükseltisi az olduğundan V numaralı alanda kış turizminin gelişmesi beklenmez.

CEVAP: E

18. Yükselti ve eğim değerlerinin az olduğu akarsularda rafting, kano gibi turizm faaliyetlerini gerçekleştirmek zordur. Bu nedenle Ergene, Bakırçay, Gediz gibi akarsularda bu tür turizm faaliyetleri ön plana çıkmaz.

CEVAP: C

1. İskenderun Körfezi sanayinin geliştiği ve kirliliğin en yüksek olduğu körfezlerden biridir. Verilen seçenekler arasında turizm en az geliştiği yerlerden biridir.

**Cevap: C**

2. Tematik Bölgeler:

1. Frigya (Eskişehir-Afyon-Kütahya-Uşak)
2. Troya (Çanakkale-Balıkesir)
3. Aphrodisya (Aydın-Denizli)
4. Söğüt (Bursa-Bilecik-İznik)
5. Kapadokya (Aksaray-Kayseri-Nevşehir-Kırşehir)
6. Göller Bölgesi (Konya-Afyon-Burdur-Isparta)
7. Hitit (Çorum-Yozgat)
8. Urartu (Van-Bitlis)
9. GAP (GAP kapsamındaki tüm iller)

**Cevap: E**

3. Dağcılık yükseltinin ve kalıcı karların fazla olduğu alanlarda daha fazla gelişmektedir. Samsun diğer bölgelere göre daha az gelişmiştir.

**Cevap: D**

4. Malabadi Köprüsü - Diyarbakır olacaktır. Ancak seçeneklerde Yozgat olarak verilmiş.

**Cevap: E**

5. Sağlık (Kaplıca) Turizmi

Balçova, Sandıklı, Buharkent, Gönen, Yalova, Kızılcahamam, Diyadin, Pamukkale, Beypazarı, Bursa kaplıcaları önemlidir. Ancak genel anlamda fay hatlarına yakın alanlarda sıcak su (kaplıca) yer alır. Soru aslında dolaylı olarak hangisi fay hatlarına daha uzak veya deprem riski daha az diye sormaktadır. O nedenle Mardin masifi bu riskin en az olduğu alanlar arasında yer almaktadır.

**Cevap: A**

6. Türkiye'nin ilk yavaş şehri İzmir - Seferihisar'dır. Son şehir ise Ankara Foço, İznik Arapgir Güdül'dür.

**Cevap: A**

TASARI & DEV KADRO

7. Ormanlık alanların yakılarak turizme ayrılması kesinlikle uygun değildir.

**CEVAP: D**

8. 2023 Turizm Stratejisi'nde yer alan turizm gelişim bölgelerinden;

Frigya → Afyonkarahisar, Kütahya, Eskişehir, Ankara, Uşak,  
Troya → Balıkesir ve Çanakkale,  
Aphrodisia → Aydın ve Denizli,  
Hitit → Çorum ve Yozgat;  
Urartu ise Van ve Bitlis illerini kapsamaktadır.

**CEVAP: D**

9. Aksaray gerek nüfusun az olması gerekse yakın civardaki alanlarda havalimanı olmasından dolayı il sınırları içerisinde havalimanı olmayan illerimizden birisidir.

**Cevap: E**

10. Dokumacılık ve yöresel yemekler de kültürel miras listesindedir. Ancak bunlar somut olmayan kültürel miras listesinde yer almamaktadır. Sebebi ise somut olmasıdır.

**Cevap: E**

11. Cennet - Cehennem Obrukları Mersin ilimizde yer almaktadır.

**Cevap: E**

12. Ani Harabeleri Kars'ta yer almaktadır.

**Cevap: D**

13. Son milli park ilan edilen yer Sarıçalı Dağı Milli Parkı'dır.

**Cevap: E**

14. İnanç Koridoru: Mersin ili Tarsus ilçesinden başlayarak Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illerini kapsar. (Kültür ve inanç turizminin gelişimi)

**Cevap: C**

15. II numaralı alana yönelik kalkınma projesi yer almamaktadır.
- V. DOKAP  
IV. YHGP  
III. ZBK  
I. GAP

**Cevap: B**

16. ZBK (Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi): Demir - çelik ve kömür işletmeleri kapsayan yatırım alanlarını özel sektöre açmaktır.

Kapsadığı İller: Zonguldak, Bartın ve Karabük

Projenin amaçları;

- Türkiye Taş Kömürü Kurumu'nun küçültülmesi, Karabük ve Ereğli Demir - Çelik İşletmelerinin özelleştirilmesi, özelleştirme sonrası ortaya çıkan sosyoekonomik sonuçların değerlendirilmesi,
- Taş kömürü üretiminde yeni teknik ve yöntemler geliştirilmesi,
- Organize sanayi bölgelerinin kurulması,
- Filyos'a liman açarak ulaştırma altyapısının tamamlanmasıdır.

**Cevap: C**

17. Mersin ve Muğla düzey 1 kapsamındaki iller arasında yer almaz.

**Cevap: B**

18. Türkiye'de son yıllarda turizm gelirlerinin artmasında;
- I. Ulaşım gelişmesi,  
IV. Reklam ve tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmesi etkili olmuştur.

**Cevap: C**

1. Verilen kriterler ışığında diğerlerine göre daha gelişmiş olan liman İzmir limanıdır.

**CEVAP: A**

2. Artvin ve Kars arasında yüksek dağ sıraları olduğundan, ulaşım maliyeti diğerlerine göre çok fazladır.

**CEVAP: C**

3. I, - IV. öncüller yer şekilleri ve iklim ile ilgili iken II, - III. öncüller beşeri faktörlerle ilgilidir.

**CEVAP: B**

4. Dağların Doğu Karadeniz'de kıyıya paralel uzanmasından dolayı kıyı ile iç kesimler arası ulaşım Trabzon'da zordur.

**CEVAP: C**

5. Zigana, Türkiye'nin en uzun tüneldir.

**CEVAP: E**

6. Kerkük-Yumurtalık ve Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hatları petrol taşımaktadır.

**CEVAP: D**

7. Antalya, Çanakkale, Trabzon ve Muğla engebeli bir reliefe sahip oldukları için bu illerimizde mevcut demir yolu hattı bulunmamaktadır. Ancak Balıkesir'de mevcut demiryolu hattı bulunmaktadır.

**Cevap B**

8. Çin'den başlayıp Londra'ya kadar devam eden demiryolu hattının Kars-Tiflis-Bakü Demiryolu Projesi çevresinde hizmet vermesi amacıyla açılan demiryolunun Gürcistan ile Anadolu bağlantısını sağlayan sınır kapısı "Canbaz" dır.

**CEVAP: A**

9. İran ihraç mallarını deniz yoluyla Avrupa'ya gönderirken Karadeniz'in Trabzon Limanı'nı kullanır. Trabzon'a önce tırlarla gelen yük, gemilerle taşınmaya devam edilir. Basra Körfezi'ne göre daha az maliyetli bir güzergah olduğu için Zigana Geçidi İran için önemiyet taşımaktadır.

**CEVAP: C**

10. Bozok Platosu'ndan geçen ve 2020 yılında açılması planlanan yüksek hızlı tren Ankara-Sivas güzergahındadır.

**CEVAP: A**

11. Türkiye'nin en büyük kargo havalimanı GAP kapsamında Şanlıurfa ilimizdedir.

**CEVAP: B**

12. Trieste İtalya'da, Köstence Romanya'da, Sochi Rusya'da, Poti Gürcistan'dadır. Bize uzaklığı sebebiyle en az ro-ro limanı bağlantımız Singapur iledir.

**CEVAP: C**

13. Mersin'de havalimanımız bulunmamaktadır.

**CEVAP: E**

14. Türkiye'nin toplam demir yolu uzunluğu 1990'lı yıllarda 8.000 km civarındaydı. Günümüzde ise 13.000 km civarındadır.

**CEVAP: B**

15. Türk Akımı Rusya'dan başlayıp Karadeniz üzerinden Türkiye'ye aktarılması planlanan doğal gaz boru hattı projesinin adıdır.

**CEVAP: E**

16. Sorudaki öncülde bahsedilen proje Asrın Projesi'dir.

**CEVAP: A**

17. Sinop Limanı, Karadeniz'in tek doğal limanıdır fakat hinterlandı dardır.

**CEVAP: C**

18. Deniz dolgusu ile Avrupa'da tek, dünyada Japonya'dan sonra ikinci havaalanı özelliğinde olan Ordu il sınırlarında bulunan havalimanımız ORGİ Havalimanı'dır.

**CEVAP: E**

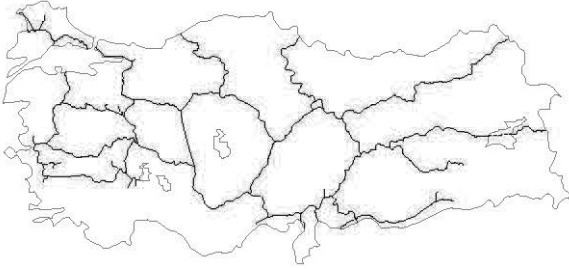
1. Bursa demiryolu ulaşımının olmadığı illerimizden biridir.

**Cevap: E**

2. Ro-Ro taşımacılık daha çok Karadeniz'den Ukrayna, Rusya, Romanya gibi ülkelere yönelik gemilerle yapılan ticarettir. Marmaris daha çok turizm ile ön plandadır.

**Cevap: E**

3.



Muğla demir yolu ulaşımının olmadığı illerimizden biridir.

**Cevap: D**

4. IV numaralı alanda yol yapım maliyeti daha az olur.

**Cevap: D**

5. Akdeniz iklim kuşağında yer almamız olumsuz bir faktör değildir.

**CEVAP: D**

6. I numaralı öncülle gösterilen alan platolar üzerindedir. Platolar; yükseltisi fazla fakat düz araziler olduğundan yol yapım maliyeti düşük olur.

**CEVAP: A**

7. Karadeniz bölge olarak dağlık ve engebeli alanların yoğunlukta olduğu alanlardan biridir. Eğim ve engebenin fazla olmasından dolayı yol yapım maliyetleri daha fazladır.

**Cevap: A**

8. 1. Yeni Zığana Dağı Tüneli 14.4 km Trabzon - Gümüşhane Yapım aşamasında  
2. Ovit Tüneli 14.3 km İkizdere - İspir → Faaliyette  
3. Sabuncubeli Tüneli 6.5 km İzmir - Manisa → Faaliyette  
4. Avrasya Tüneli (Denizaltı) 5.4 km İstanbul (Toplam 14.6 km) → Faaliyette  
5. Ilgaz 15 Tem. İstiklal Tüneli 5.3 km İç Anadolu - Batı Karadeniz → Faaliyette  
6. Cankurtaran Tüneli 5.2 km Hopa - Borçka → Faaliyette  
7. Salmankaş Tüneli 4.3 km Bayburt - Araklı → Faaliyette  
8. Nefise Akçelik Tüneli 3.8 km Ordu - Fatsa → Faaliyette  
9. Orhangazi Otoyol Tüneli 3.5 km Bursa - Orhangazi → Faaliyette  
10. Kâğıthane Piyalepaşa Tüneli 3.1 km İstanbul → Faaliyette

**Cevap: C**

9. Türkiye - Yunanistan İpsala Sınır Kapısı Edirne → Faaliyette  
Türkiye - Yunanistan Uzunköprü Sınır Kapısı Edirne → Faaliyette  
Türkiye - Yunanistan Pazarkule Sınır Kapısı Edirne → Faaliyette  
Türkiye - Bulgaristan Kapıkule Sınır Kapısı Edirne → Faaliyette  
Türkiye - Bulgaristan Dereköy Sınır Kapısı Kırklareli → Faaliyette

**Cevap: B**

10. Konya ve civarı eğim ve engebenin az olduğu alanlar arasında yer alır. Bu nedenle yol yapım maliyeti oldukça düşüktür.

**Cevap: C**



1. Yeşilirmak, KOP kapsamında yararlanılması düşünülen bir kaynak değildir. Diğer verilen kaynaklara ek olarak Göksu Nehri'nin suları da proje kapsamında yararlanılması planlanmaktadır.

**CEVAP: A**

2. Nadas alanlarının artmasının nedeni sulama yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. KOP ile sulama sorunu giderildiği için nadas alanlarının artması beklenemez. Tam tersi nadas alanları azalmıştır.

**CEVAP: C**

3. KOP'un amaçlarından biri de tarımda verimliliği arttırmaktır. Ekstansif tarım yöntemleri eski ve geleneksel yöntemler olduğundan ve tarımda verimi düşüreceği için hedeflenen durumlar arasında gösterilmez.

**CEVAP: B**

4. Hem DOKAP hem de YHGP'de yer alan iller; Samsun, Tokat, Amasya ve Çorum'dur. Bayburt ve Rize DOKAP'a, Karabük ise ZBK'ye ait illerdir. Sinop ise herhangi bir projeye dahil değildir.

**CEVAP: B**

5. Demir-Çelik ve kömür işletmeleri kapsayan yatırım alanlarını özel sektöre açmak ZBK projesinin bir amacıdır.

**CEVAP: E**

6. Yeşilirmak'ın akım ve rejim düzensizliğinin neden olduğu taşkın, erozyon, su ve çevre kirliliği sorunlarını çözmek YHGP' nin amaçları arasında yer alır.

**CEVAP: B**

7. Doğu Karadeniz' de sulama sorunu olmadığı için projelerin ortak amaçları arasında yer almaz.

**Cevap E**

8. Zeytin, Akdeniz iklimine ait bir üründür ve kış ılıklığının olduğu alanlarda yetişir. Bu sebeple sulamaya çok fazla gerek yoktur. Dolayısıyla zeytin üretimi sulama ile artırılmaz.

**CEVAP: C**

9. DAP projesine en son eklenen il Sivas'tır.

**CEVAP: C**

10. GAP kapsamında yer alan iller;

Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak'tır. Elazığ ise DAP kapsamında yer alır.

**CEVAP: E**

11. Nevşehir ve Yozgat 6 Haziran 2016 yılında Kırşehir ve Kırıkale ise 7 Eylül 2016 yılında eklenmiştir.

**CEVAP: A**

12. Sinop, YHGP' ye ait bir il olmadığı gibi hiçbir bölgesel kalkınma projesine dahil değildir.

**CEVAP: E**

13. Yeşilirmak projesi – Ordu su ihtiyacının karşılanması amacıyla yapılmamıştır.

**CEVAP D**

14. Kayseri ve Eskişehir hem ulaşım hem de ticaret kentleri arasında yer alır.

**CEVAP: A**

15. Yer şekilleri gibi fiziki faktörler ve iklim uzun sürelerde değişiklik gösterirken nüfus yerleşme sanayi ticaret daha kısa sürede değişime uğrar. Seyrek nüfuslu alanlar diğer seçeneklere nazaran daha kısa sürede değişiklik gösterir.

**Cevap: D**

16. İklim doğal bir olay olduğu Karadeniz iklim bölgesi fonksiyonel bölgeler içinde yer almaz.

**CEVAP: D**

1. İhracatın fazla olması olumsuz bir durum değildir. İhracat dışarıdan gelen para demek unutmamalım.

**Cevap: A**

2. Diyarbakır DAP değil GAP kapsamında yer almaktadır.

**Cevap: C**

3. Mera hayvancılığı Gap kapsamında geliştirilmesi düşünülen alanlardan değildir.

**Cevap: C**

4. Kalkınma projelerinde en fazla ili kapsayan proje 17 il ile Doğu Anadolu Kalkınma Projesidir. (DAP )

**Cevap: D**

5. Sulamanın artmasıyla ekilen tarım alanları artar. Bu durumda daha önce nadas bırakılan alanlar azalacaktır.

**Cevap: C**

6. Kurak iklim Anadolu'da çok geniş alanlarda etkili olmaktadır. Bunun sebepleri arasında; dağların kıyıya göre konumları, buharlaşma, kara ve denizlerin dağılışı etkili olmuştur.

**Cevap: C**

7. BÖLGE TÜRLERİ

1. Şekilsel bölge: Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle diğer alanlardan ayrılan bölgelere denir.
2. İşlevsel bölge: Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere denir.

IV numara ile gösterilen yer düz ve düze yakın alanlardan oluşan Samsun ilidir. Dağlık bölgeler içerisinde yer almaz.

**Cevap: D**

8. Ordu son büyükşehir statüsü içerisinde dahil olan ilimizdir.

**Cevap: C**

- 9.
- Göksu Nehri ve Kızılırmak bu projenin esas su kaynaklarıdır.
  - Bu proje ile mısır başta olmak üzere sulanabilen ürünlerin alanı genişlemiştir.
  - İçme suyu sağlanması ve tarım alanlarının sulanması hedeflenmektedir.
  - Yukarı Göksu'da yapılacak olan 3 baraj Mavi Tünel adı verilen su kanallarından oluşmaktadır.

KOP Projesine aittir.

**Cevap: B**

10. Sulama kanalları yaparak tarım alanlarının sulanmasını sağlamak amaçlardan biri değildir.

**Cevap: E**

11. Verilen alanlarda sırayla;

- I. Dağlık, engebeli ve yoğun nüfuslu bölge kapsamına girer.
- II. ÖSYM'nin 2021 sınavında da sorduğu alanlardan biridir. Bu bölge tarım ve sanayi bölgesidir.
- III. Hem tarım hem de tarıma bağlı sanayi bölgesidir.
- IV. Tarım bölgesi
- V. Tarım bölgesi

Volkanik bölge kavramı ile eşleşen bir bölge haritada verilmemiştir.

**Cevap: E**

12. II numaralı alan Türkiye'de tarımsal faaliyetlerin en çok geliştiği alanlardan biridir. Tarımsal üretimin fazla olması burada tarıma bağlı sanayi faaliyetlerinin de gelişmesini sağlamıştır.

**Cevap: B**

13. Sarıçamlar düşük sıcaklıklara dayanıklı ve genellikle yüksek alanlarda yetişen bitkilerden biridir. Verilen alanların tümünde de yetişme olanağı bulur.

**Cevap: B**

14. Almus Barajı Yeşilırmak Nehri üzerinde yer alan bir santraldir. GAP kapsamında yer alan barajlardan değildir.

**Cevap: E**